

Nr 3, 2004 årgång 41
50:- inkl moms

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

GÖTE ANDERSSON HAR UPPTÄCKT OCH UTFORSKAT PSI-SPÅRET, ETT TANKE-
SPÅR SOM GÅR MELLAN MÄNNISKOR OCH OBJEKT OCH MELLAN MÄNNIS-
KOR OCH MÄNNISKOR. DETTA KAN HA STOR BETYDELSE FÖR VÅR FÖRSTÅ-
ELSE AV MÄNNISKAN OCH HENNES VÄRLD.

”Sökaren inom oss söker alltid mer sanning och vet att sökandet pågår för evigt.”

Marianne Williamson:

Att återerövra magin i tillvaron

Min far talade ofta om den bysantinska regeln, nämligen att ingenting är vad det ser ut att vara. Jag har alltid haft en känsla av att det är någonting som saknas i vår värld – åtminstone att det finns någonting viktigt som vi aldrig diskuterar.

Jag tror att längtan efter en ”förlorad dimension” i vår upplevelse finns naturligt inom oss alla, och den försvinner inte bara för att vi försöker bortse ifrån den. Det bevisas bland annat av de miljoner barn och vuxna som blivit nästintill besatta av Harry Potter-böckerna. Det sägs att skönlitteratur är när någon får chansen att säga sanningen. Vi är verkligen en hop dumma mugglare, och vi missar verkligen den magiska dimensionen av existensen. Vi har en kollektiv aning om att det finns en verklighetsdimension bortom det materiella planet, och denna aning får mysticismen att vakna till liv i världen idag. Det är inte bara barn som söker den felande länken – det är en mycket mogen livssyn att ifrågasätta vår ”verklighet”.

Vi är som fåglar som har glömt bort att vi har vingar, eller som kungar och drottningar som glömt bort vårt kungliga arv. Vi känner oss förslavade av inlärda mönster som egentligen inte borde ha någon makt över oss, maktlösa inför krafter som vi i själva

verket borde råda över. Inte konstigt att våra barn dras till böcker om en värld där människor lever med mer magi än vi kan erbjuda dem här.

Jag har sett min dotter begrava sig med hela sin själ i Harry Potter-böckerna, precis som så många andra barn. Jag minns när jag var i hennes ålder och var lika fascinerad av liknande böcker. I ett ögonblick av extra stor hängivelse sa min dotter att den enda gången hon kände sig fullständigt lycklig var när hon läste Harry Potter. Och sorgligt nog förstod jag vad hon menade. Det var den enda gången hon kände att hon kunde bibehålla kontakten med den magiska aspekten av tillvaron.

När jag är uppriktig mot mig själv vet jag att jag gråter djupt inom mig, precis som min dotter, när jag inte hittar magin. Emma har frågat mig flera gånger: ”Är Harry Potter-böckerna sanna? Finns det verkligen magiska platser?” Och jag svarar henne så ärligt jag kan, vilket innebär att jag säger ja. Men hon nöjer sig inte med att jag talar om olika medvetandimensioner, när jag säger att Harry Potters magi finns inom oss alla. Hon vill ha en enklare magi och det förstår jag. Och jag antar att hon en dag kommer att finna sin egen väg till den magiska kraft som lever

och andas inom henne. Ingen kan göra den resan åt någon annan – inte ens föräldrar åt sina barn, även om vi gärna skulle vilja. Men om och när min dotter ger sig ut på sin egen mystiska resa ser hon snart att det verkligen finns magisk kraft i världen här och nu. Den finns bokstavligen överallt. Vi har alla ett märke i pannan, precis som Harry Potter, som talar om att vi kommer från magins källa.

Harry Potter är en pojke i en lång rad mytiska hjältar som har påmint oss människor om att vi är så mycket mer än vi tror, så mycket kraftfullare än vi tycks veta om. Jesus sa att vi en dag skulle utföra större verk än han gjort – och varför skulle vi inte tro honom? Skulle inte ”en dag” kunna vara idag? Det är dags att vi börjar skapa våra egna mirakel, om vi nu faktiskt har förmågan att göra det inom oss.

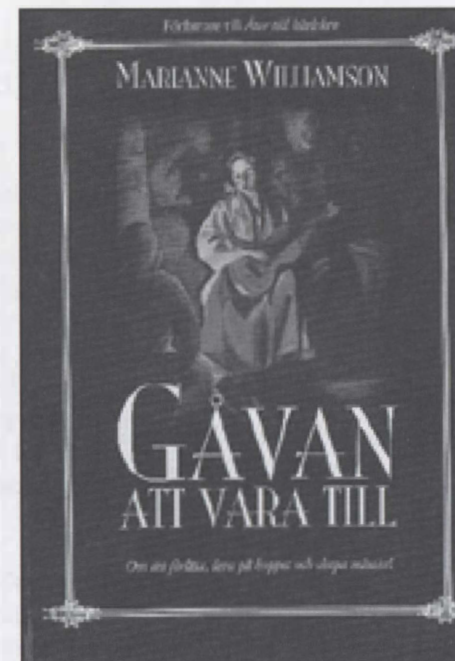
Den här boken ^{x)} är till för dem som vill lära sig utföra mirakel. Sökandet efter den mirakulösa kraftens heliga graal – människans instinktiva förståelse att vi är ämnade att höja oss över den fysiska världens begränsningar – har pågått sedan urminnes tider. Men nu har sökandet blivit en längtan som spridits inte bara till munkareller äventyrare på avlägsna platser utan också till många av oss i det vardagliga livet. Vi vill odla andligheten mitt i vardagens stora och små förtretligheter. Vi vill att de andliga principerna ska vara något mer än vackra abstraktioner – att de verkligen ska förvandla vårt liv.

”Himmel och jord ska bli till ett” står det i Bibeln, vilket innebär att vi en dag ska leva på jorden men bara tänka himmelska tankar. Skärningspunkten mellan vår materiella och andliga existens är den mystiska kraft som representeras av både det kristna korset och Davidsstjärnan. Det är den punkt där Guds axel möter mänsklighetens. Och den moderna mystikern söker manifesteras denna punkt i sin egen upplevelse.

Som Manly P Hall säger, är mysticism ingen religion utan en ”hjärtats övertygelse”. Jag inser nu att den resa som tog sin början i min barndom – som startade i böcker om magi, fortsatte till filosofistudier, astrologi, tarot, I Ching och kulminerade i mer klassiska teologistudier och Mirakelkursen (en psykologisk självträning som bygger på universella andliga teman) – har varit ett ganska typiskt exempel på min generations andliga resa. Jag var en person – och under 1960- och -70-talen var vi många – som hade månar och stjärnor på väggarna var jag än bodde och inlemmade i utsmyckningarna på alla kläder jag bar. Och vi ska inte ens gå in på Maxfield Parrish-planscher: färgerna, ljuset, antydning om en annan verklighet ...

Nu kan jag se vad det var jag sökte, om än i obearbetad form, och jag har medkänsla med den unga kvinnan som alltid tyckte att det måste finnas ”något mer”. Som medelålders förstår jag att den andliga vägen har varit min själs kall under mycket lång tid, och nu är jag redo att ägna resten av mitt liv åt att vandra den vägen efter bästa förmåga.

Sökaren inom oss söker alltid mer sanning och vet att sökandet pågår för evigt. Mystikern inom oss försöker däremot tillämpa det vi redan vet här och nu, i det innevarande ögonblicket, vad vi än gör. Mystikern är en andlig utövare som inte bara söker en förståelse för den andliga medvetenhetens principer utan också

försöker vara ett uttryck för dem så mycket han eller hon kan. Vi välkomnar tanken – som uttalats av såväl forntidens filosofer som moderna fysiker – att världen är en enhet. Allting hör ihop med allting annat, så när vi förändras måste världen förändras med oss.

Moderna mystiker bildar ett slags andlig kultur i världen idag som söker förvandla allt. Vi är överallt, precis som mystiker alltid varit – vi kommer från alla religioner, som mystiker alltid gjort, och några av oss är inte anslutna till någon religion alls. Mystikerns värld ligger bortom alla dogmer och den information vi får från våra fem sinnen. Mystikern har kallats till en inre resa genom de dunkla förvecklingarna i mänsklighetens existens och fram till den rena kärleken i Guds hjärta.

Jag har skrivit den här boken som reskamrat åt den moderna mystikern, den som går genom livet med en djup längtan att vara i världen men inte av världen – som vill gå med fötterna på jorden men med huvudet i himlen. Denna människa vill leva djupt förankrad, men i en andlig förankring som kan integrera den jordiska medvetenheten och den himmelska medvetenheten. Det är mystikerns längtan. Och en sådan längtan omfattar inte bara oss själva, för så snart någon av oss finner sina vingar lyfts hela världen.

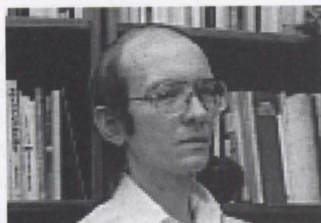
Mystikerns väg är inte alltid lätt, och mitt hopp är att den här boken kan fungera som karta genom en del av de mest törnbeströdda passagerarna. Jag skriver inte som någon som nått målet utan som någon som vandrat mot det, ofta klumpigt och tafatt, i flera årtionden. Det finns vissa saker som jag upptäckt på vägen, bitar av förståelse som hittat fram till mig precis som de hittat fram till resande mystiker genom tiderna. Jag har sett mörker, men jag har skymtat lite ljus också.

Må den här boken lysa upp någons väg, och må vi alla till sist gå igenom den upplysta dörren bakom vilken det inte finns mer mörker. Må mänsklighetens hjärtas fördunklade skurar lysas upp av sanningens ljus. Och må Guds nåd och frid vara med oss nu och i all evighet.

Amen.

x) ”Att återerövra magin i tillvaron” är Inledning i Marianne Williamsons bok ”Gåvan att vara till”. Den kan, liksom hennes första bok på svenska, ”Åter till kärleken”, beställas genom Energicas hemsida, www.energica.com, eller genom förlagets kundtjänst, tel. 0250-55 20 00.

”Må vi alla gå genom den upplysta dörren bakom vilken det inte finns mer mörker.”

En beraktelse

De bästa människorna lever för det mesta anonyma i det stora folkhavet, men dolda i folkdjupet är de livets salt och hälsa. Dessa ord av Jan Fridegård tänker jag ofta på när jag genom massmedia tar del av all girighet, maktmissbruk, våld och korruption i samhället. Det är lätt att då bli bitter och cynisk och tänka att hela mänskligheten är fördärvad, men då brukar jag tänka på människor som Bosse och Brita. För många år sedan arbetade jag på en fabrik, vantrivdes med jobbet, med mig själv och hade stora problem. En dag när jag kom genom fabriken, tyngd av mina inre bördor, gick en något äldre kille, Bosse, upp vid min sida och la en arm om mina axlar. Utan att säga ett ord.

Många år senare arbetade jag som tidningsbud och sprang bl a varje dag upp med tidningen till Brita som bodde i ett mycket trivsamt hus. Varje jul gav hon mig en julkapp och jag svarade alltid genom att skriva ett vänligt brev. En morgon – just när jag var i färd med att söka ny bostad – låg där ett brev i trappan där det stod att hon hade en lägenhet ledig om jag var intresserad. I ett par år bodde jag där, gick upp och betalade hyran kontant till Brita och stannade ofta och drack kaffe. Ibland kom hon ner och överlämnade en nybakad äppelkaka. Brita blev inte bara min hyresvärd utan en vän för livet. En given levnadsregel är: ju mer du ger utan förväntningar och baktankar desto mer får du tillbaka. Om jag bara hade tagit emot Britas julkapp som en självklarhet utan att ge något tillbaka, så hade detta positiva aldrig inträffat.

Det är denna enkla och spontana vardagsvänlighet som får livet att gnistra och glimma och som tänder ett hopp i människohjärtat. Livet får då en doft av gott kamratskap och äppelkaka. Men dessa handlingar sänder också tanken tillbaka till mig själv: Är jag själv beredd att sträcka ut en hjälpande hand? Är jag så uppmärksam att jag ser den ensamme eller utstötta som står framför mig? Eller är jag så hopplöst inlåst i jagets fängelse med igenbommade dörrar och fönster? Vad som gäller är att vi är uppmärksamma på våra tankar och våra handlingar eftersom dessa kan ha en långtgående verkan in i framtiden. Långt efter att vi glömt allt fortsätter våra handlingar att sprida sig som ringar på vattnet. En handling som för oss kan te sig bagatellartad – ett leende, ett vänligt ord – kan för en medmänniska bli till en outtömlig betydelse. Vårt ansvar är oerhört.

Små texter om livet

Hela veckan hänger novemberhimlen som en tung grå filt över oss och dagarna känns trista och enformiga. Men jag läser Vilhelm Ekelund som säger "var ej den däre som går föraktfullt bort från stilla gråa enkla ting – stilla grå som sagans väsen..." Jag övar mig i att se undret hos de vissna löven, som berättar om livets eviga kretsgång, morgonen som kommer med en alldeles ny dag i följe, andningen som genomströmmar mig, stöder och hjälper mig utan ett ord. Plötsligt börjar de vissna löven att lysa och en sång börjar tona inom mig.

De ställde mig vid det löpande bandet och där stod jag i tio år. När jag klagade sa min mor att man får lära sig att trivas. Jag fick frätande sår i själen och lärde mig att bygga skyddsmurar kring min rädsla och min längtan. Ibland hörde jag röster långt i fjärran som viskade om ett annat bättre liv. Till slut slog jag håll i muren, kastade mig ut och flydde bort mot den skrämmande friheten.

Harry Martinson skriver i en dikt om "att bara sitta stilla på en tuva och älska allt som gömmer sig i dunklet". Har vi tid att sitta stilla och att bara släppa taget om allting? Utan stillhet ingen kärlek. Har vi tid att låta kärleken växa? Utan kärlek inget liv. Vad gör vi med tiden när livet bara dör bort? Vi måste rädda oss upp på kärlekens tuva.

Höstvinden river och sliter i trädens grenar där löven klamrar sig fast. En härjande vind drar fram också genom mitt liv. Först slet den bort min morbror och sedan tog den min moster. Dessa människor som funnits i mitt liv ända sedan min barndom har nu virvlat i väg långt bort där jag inte kan nå dem. Så lätt är det att mista greppet. Och alla klamrar vi oss fast och väntar på vår tur.

Där fanns tysta händer som styrde och ställde utan att synas, som drog i synliga trådar och tände osynliga ljus. Händer vars smekningar och omfamningar var som sommarvindens. Mjuka och tysta händer som dolde ett stilla leende och som visste att allt skulle ordna sig.

Mörkret endast anas som en vemodsfylld skugga i juni-natten, bladen skälver tyst när en svag vind smyger förbi. Röster hörs långt borta från sovande gårdar eller kanske inifrån träden. Allt är så skrämmande levande denna natt. Du kan inte sova. En längtan utan mål värker i ditt hjärta och vinden där ute har viskat ditt namn tre gånger.

Bengt Petersen

Adress	SÖKAREN Box 10 663 21 SKOGHALL
Telefon	054-51 89 00
Fax	054-51 89 02
E-post	red@sokaren.se
Postgiro	70 60 47-8
Bankgiro	372-8128
Hemsida på Internet	www.sokaren.se
Redaktör och ansvarig utgivare	Sven Magnusson
Prenumeration	Helår (6 nr) 250:- Halvår 150:-
Annonser	Ring för prislista
Tryckeri	Wallin & Dalholm Lund
	ISSN 0038-0504

INNEHÅLL:

Marianne Williamson: Att återerövra magin i tillvaron	2
Bengt Petersen: En betraktelse. Små texter om livet	4
Elisabeth Gustavsson: Filosofi och vegetarism	6
Kjell Ulander: Information – slump eller skapelse?	10
Göte Andersson: PSI-spåret – ett verkligt fenomen	12
Katarina Wirebring: Om Fröding, filosofin och religionen	16
Anna Bornstein: Meditation – jakten på den försvunna skatten	19
Karl-Erik Edris: Krönika	20
BSM-metoden, ett sätt att bota sig själv	21
Bokfloden	26
SM: Parapsykologi	32
Finns psi? Adrian Parker förklarar	34
Torbjörn Saspersson: Måste människans medvetande vara knutet till hjärnan?	37
Åsa Freij: Allt för hälsan	39
Rutger Bergström: Den stora solens religion	40

Viktiga frågor

Att *psi-spåret* finns är en rimlig (fast ännu preliminär) slutsats utifrån vad som idag är känt. Jesper Jerkerts metodkritik i nr 2, 2003 av tidskriften Folkvett väger lätt i jämförelse med de informationer som Göte Andersson ger. Göte, som är konstnär, har själv forskat i god vetenskaplig anda medan Jesper har nöjt sig med skrivbordsspekulationer utifrån en förutfattad mening, i pseudovetenskaplig anda. (Skeptikerna har ju svaren i förväg, och studiernas syfte är för dem att få bekräftelse på vad de tror är sant.) Man skall här inte bortse från att slagrutegångarna känner att slagrutan ger utslag; det är dessa utslag som leder dem, och de är ett verkligt fenomen. Så det är inte bara frågan om huruvida de lyckas hitta rätt eller inte. Man skall heller inte bortse från de erfarenheter som finns vid sidan av de vetenskapliga försöken och som Göte har berättat om. Men mer forskning behövs för bevisning och förståelse av fenomenet. Att aktivera vanliga forskare för undersökning av tankespår är nog i stort sett omöjligt, men man kan känna en viss besvikelse över att inga parapsykologer utöver Jens och Nils-Olof såvitt bekant har tagit itu med psi-spåret.

Det finns tydligen tankespår mellan människor och objekt – och även mellan människor. Det senare ger Ulf Dahlsten ett exempel på i sin självbiografi "Nirvana kan vänta", när han berättar hur han fick en impuls att mot all logik ta sin bil för att träffa sin gamle chef och vän Hjalmar Mehr, som inte hade långt kvar i jordelivet.

Det är, som alla förstår, mycket viktigt att känna till att sådana här tankespår existerar (vilket de sannolikt gör.) Då blir också livet mer spännande än det är i materialisternas och skeptikernas absurda och tröstlöst negativa världsbild.

Vegetarism är för mig en hjärtesak i livsåskådningen. Jag återkommer till den "i tid och otid". Det kanske

känns irriterande för några. Privat pläderar jag aldrig för vegetarism. (När jag blev vegetarian 1956 och upptäckte hur bra det var för välbefinnandet och kände hur riktigt det var från etisk synpunkt, såg jag det som en skyldighet att tala om detta för andra, men de ville inte veta av mina synpunkter utan blev irriterade, så jag slutade snabbt med missionerandet.) Men i min tidskrift känns det angeläget att ta upp vegetarismen. Jag är glad åt Elisabeth Gustavssons artiklar "Var Jesus vegetarian?" och "Filosofi och vegetarism".

Viktiga är också Kjell Ulanders utläggningar, som vi tagit upp i två nummer och ganska så tydligt visar att det finns en intelligens bakom världens tillblivelse. Detta är en nödvändig insikt och den gör också världen roligare.

Idag är det framför allt i den vetenskapliga världen populärt att beskriva verkligheten som materia, där det mentala är en biprodukt, som uppkommit under utvecklingens gång. Men vid ett intelligent betraktande av världen kan denna framstå som mental och materien som tankar i den andliga grunden. Och just så tror jag att det förhåller sig.

I en mindre artikel beskrivs BSM-metoden för självbot, men den kan ha stor betydelse. Jag tror att det här kan röra sig om en viktig upptäckt.

SM

En del av fascinationen med att vara människa är att livet inte varar i evighet. Ett människoliv är kort som en blinkning av universums evighetsöga.

Den blinkning som är ditt liv innebär en snabb utsikt över en vidunderlig tillvaro.

Förbluffad ser du vad som finns.

Filosofi och vegetarism

Av Elisabeth Gustavsson

Pythagoras har kallats vegetarismens fader

Många människor tror kanske att vegetarismen i västerlandet är en modern företeelse. Men den har mångtusenåriga anor. Daniel Dombrowski pekar i boken *The Philosophy of Vegetarianism* på en period på 1000 år i den antika världen då flera filosofer förespråkade vegetarism.

De antika filosoferna hade flera olika skäl till sin vegetarism:

1. Tron på en gyllene tidsålder i det förgångna, då vegetarism rådde.
2. Reinkarnationstro. Man trodde att djuren hade varit och skulle komma att bli människor och ville därför inte döda dem.
3. Hälsoskäl. Man trodde att köttätande var skadligt för kroppen eller själen; man ville leva ett måttfullt eller asketiskt liv.
4. Omsorg om djuren. Man ville inte att djuren skulle lida; man ville inte heller att de skulle berövas sitt liv, och därför menade man också att det var fel att döda djur på ett smärtfritt sätt.

Hesiodos (ca 700 fKr)

Inom den antika litteraturen talas det ofta om en gyllene tidsålder i det förgångna, ett slags paradistillvaro, då livet var fulländat och människorna var vegetarianer. Den grekiske skalden Hesiodos berättar i *Verk och dagar* om ett gyllene släkte som styrdes av Kronos och hade skapats av Olympens gudar. Dessa människor levde som gudar och var mycket lyckliga och befriade "från mödor och kval". De behövde inte arbeta för att få föda eftersom jorden gav dem "självsådda skördar i ymnig oändlighet". De kunde leva ett sorglöst och fridfullt liv tillsammans med sina djur.

Efter en tid hade den gyllene tidsåldern upphört och Zeus tagit makten. Gudarna skapade då ett nytt släkte av silver. Det var underlägset det gyllene släktet: människorna var högmodiga och dåraktiga, vilket ledde till att Zeus förintade dem. Sedan följde ett släkte av koppar, ett släkte av hjältar, och ett släkte av järn. Inget av dessa släkten kunde mäta sig med gyllene folket.

Myten om den gyllene tidsåldern var mycket populär. Förutom Hesiodos lovsjöng Empedokles, Platon, Porfyrios och Ovidius denna tid.

Pythagoras (ca 570-500 fKr)

Pythagoras var en grekisk matematiker och filosof och upptäckte att kvadraten på hypotenusan är lika med summan av kvadraterna på kateterna i en rätvinklig triangel, vilket kallas Pythagoras sats. Pythagoréerna intresserade sig för musik och upptäckte att det fanns ett samband mellan tonernas höjd och strängarnas längd. Genom att förkorta strängen till hälften höjde man tonen en oktav.

Pythagoras lämnade inte efter sig några skrifter, och biografierna om honom, som skrevs flera århundraden senare, har en del motsägande uppgifter. Aristoxenos hävdar att filosofen åt allt kött utom ox- och fårkött. Andra källor menar att han var helt eller delvis vegetarian. Eftersom källorna är motsägande går det inte att säga något bestämt om honom, men han brukar betraktas som vegetarismens fader, och ända till mitten av artonhundratalet kallades vegetarianer för pythagoréer. Det är troligt att Pythagoras, om han nu var vegetarian, blev påverkad av orficismen och av egyptiska präster. Orficismen var en mysteriereligion, vars medlemmar var vegetarianer, troligen på grund av reinkarnationstro. Vissa källor uppger att Pythagoras åkte till Egypten, där han kom i kontakt med det egyptiska prästerskapet, som enligt Herodotos hade utvecklat en återfödelselära, enligt vilken själarna återföddes först som landdjur, sedan som vattendjur, därefter som fåglar och slutligen som människor. Troligen var det på grund av sin reinkarnationstro som de egyptiska prästerna avstod från kött och fisk. De åt inte heller bönor. Deras lära var hemlig och man vet därför inte så mycket om den.

Pythagoras har genom historiens gång förknippats med en vegetarism med tre grundvalar:

1. Religiös tro – reinkarnationstro
2. Hälsoskäl
3. Etiska skäl

Filosofen kom ihåg sin egen föruttillvaro och menade att man genom reningsritualer och köttfri diet kunde minnas tidigare liv. Porfyrios berättar att Pythagoras åt honung, bröd och grönsaker och att han i sällsynta fall åt kött, när det hade offrats till gudarna. Till gudarna offrade filosofen enligt Porfyrios mestadels korngryn, kakor, rökelse och myrten, men ibland också tuppar och grisar. När han upptäckte Pythagoras sats, offrade han en ox gjord av deg. Porfyrios skriver att Pythagoras förbjöd vissa djurdelar i offren, nämligen könsorganen, hjärnan, fötterna och huvudet. Men Porfyrios berättar också att filosofen gick så långt i sin renhetssträvan att han inte bara avhöll sig från kött utan också undvek all kontakt med kockar och jägare, vilket kan tyckas motsägande om han ibland åt kött.

Enligt Diogenes Laertius var Pythagoras helt vegetarian. Han ifrågasätter alltså de berättelser där Pythagoras offrar djur och hänvisar till Mnesimachus, Aristophon och Heraklides som menar att Pythagoras aldrig åt kött eller offrade kött. Diogenes Laertius uppger också att filosofen inte heller åt bönor och att han aldrig drack vin.

Diogenes Laertius berättar också att Pythagoras hindrade en man från att slå en hund, för han kände igen en gammal vän i hundens röst. Många myter har uppstått kring filosofen och en-

ligt Iamblichos och Porfyrios gjorde han ett underverk för att rädda fisk. Genom att gissa det exakta antalet fiskar som en fiskare hade i sitt nät, fick han tillåtelse att han rädda fisken genom att kasta i den i vattnet igen.

Pythagoras levde ett hälsosamt liv. Porfyrios uppger att han alltid var i god form och aldrig gick upp eller ner i vikt. Hans humör var också mycket jämnt och han verkade aldrig vare sig lycklig eller sorgsen.

Pythagoras vegetarism omfattade också omtanke om djuren. Enligt Porfyrios menade Pythagoras att man aldrig skulle döda eller skada ett djur, som inte utgjorde en direkt fara för människor. Pythagoras menade likt Platon att djur och människor talade samma språk i begynnelsen. Iamblichos uppger att Pythagoras ansåg att djuren hade själ och att den enda betydande skillnaden mellan människor och djur var att djur bara använder "inre tal" medan människor har både inre och yttre tal.

Iamblichos berättar att det fanns två grupper pythagoréer. Den ena kallades för akousmatikoi, vilka tog del av läran och följde den till viss grad men inte fick del av mysterierna och inte var strikta vegetarianer. De kunde äta lite kött, till största delen offerkött, och de kunde också dricka vin. Den andra gruppen matematikoi var strängare med sin diet. De åt alltid i tystnad och åt aldrig kött och drack aldrig vin. Medan de åt, begrundade de sina liv (även sina tidigare liv). Maten var alltså intimt förknippad med meditation. Matematikoi fick inte heller skada djur. Pythagoras uppmanade också sina anhängare att i sitt umgänge med andra människor hellre lida en oförrätt än att begå en.

Pythagoras ansåg att växterna hade en viss upplevelseförmåga, och skälet till att han tyckte att det var rätt att äta växter men inte djur, var att han enligt Diogenes Laertius menade att det fanns en skillnad mellan dem. Allt liv innehåller värme (thermos), och detta finns även i växterna, vilket gör att vi bör ta hänsyn till deras välbefinnande i viss grad. Människans själ består av tre delar: intelligens (nous) passion (thymos) och förnuft (phren). Djuren har nous och thymos men inte phren. Skälet till att man inte ska äta djur är att de har intelligens och passion. Växterna saknar dessa och därför kan man äta dem.

Empedokles (483-423 fKr)

Empedokles kom fram till att materien består av fyra element: jord, vatten, luft och eld. Fragment från två av hans skrifter *Om naturen* och *Reiningssång* finns bevarade. Han trodde på reinkarnation och menade att han kom ihåg sina tidigare liv, bland annat hade han varit en buske, en fisk och en flicka. Vidare ansåg han att Kärlek och Strid var två naturkrafter. I den gyllene tidsåldern (jämför Hesiodos) fanns inte Striden utan då rådde endast Kärleken. Senare kom Striden långsamt in i världen. Empedokles ansåg att människorna i den gyllene tidsåldern var bättre än hans samtida, för de offrade inte kött och de var vegetarianer. Han tycker att det är syndigt att "förorena sina lemmar med blodsutgjutelse" (det vill säga att äta kött).

Sokrates (ca 470-399 fKr)

Sokrates var mycket engagerad i moraliska frågor och ville sträva efter det rätta, det sanna och det goda. Han blev anklagad för att förleda ungdomen och dömdes till att tömma giftbägaren. Sokrates var inte vegetarian, men i fråga om matvanor förespråkade han måttfullhet och ogillade frosseri.

Platon (ca 428-348 fKr)

Platons filosofi är dualistisk, och han delar in tillvaron i två världar, en sinnevärld och en idévärld. Sinnevärlden, som omfattar de föränderliga tingen, är inte den egentliga verkligheten utan bara en ofullkomlig avbild av den sanna verkligheten, idévärlden. I denna andliga verklighet är allt evigt och oföränderligt. Högst av idéerna är de eviga idéerna: det sanna, det sköna och det goda.

Uppgifterna om Platons inställning till vegetarism är motstridiga. Enligt vissa texter accepterar Platon köttätande. Han fördömer inte jakt eller slakt (*Statsmannen*), inte heller motsätter han sig uppfödning av djur för matproduktion (*Lagarna*).

Platon trodde likt Pythagoras på reinkarnation, vilket brukar föra med sig ett förespråkande av vegetarism, eftersom djuret man äter kan ha varit en människa i ett tidigare liv. Det finns också en del ställen i Platons skrifter där det verkar som att han stöder vegetarism. Platon tar upp element av myten om den gyllene tidsåldern i flera av sina verk. I *Staten* sägs det att i filosoferna som tillhör härskarklassen har "den skapande guden inblandat guld vid deras födelse". Väktarna tillhör silversläktet, medan näringsidkarna är av brons och järn. I *Statsmannen* skriver Platon om en lycklig tidsålder då Kronos regerade och människorna levde på växter (de var vegetarianer). Då fanns det "inga vilda varelser och inget inbördes uppätande, ej heller krig eller söndring i samhället". Växterna behövde inte odlas utan växte av sig själva i överflöd. Djur och människor kunde tala med varandra och levde tillsammans i fred. Vid den här tidsålderns slut hade inte längre Kronos makten. I Zeus tidsålder blev människorna hjälplösa, och vilda djur hotade deras existens. Dombrowski drar slutsatsen att Platon tyckte att filosoferna skulle vara vegetarianer. De hade ju guld i sig och människorna som tillhörde släktet av guld under Kronos tidsålder var vegetarianer. När tiderna blev svårare för människorna förklarade Platon att de fick hjälp av Prometheus som gav dem elden (vilket gjorde att de kunde laga köttträtter.)

Dombrowski pekar på ytterligare tre textställen där Platon stöder vegetarism. 1. I *Staten*. Efter att Sokrates har föreslagit Statens tillkomst, säger han att staden behöver mat. Arbetsfördelningen kommer göra det möjligt att producera inte bara basföda som korngryn, vetemjöl och bröd, utan även sådan mat som gör en fest möjlig: salt, oliver, ost och grönsaker och efterrätter av fikon, kikärter, bönor, myrtenbär och kastanjer. Dombrowski menar att det är en av filosofins största hemligheter att Statens föda skulle vara vegetarisk.

Det andra stället finns i *Lagarna*. Här talas det om att under människans historia har man ätit olika slags föda. Det talas till och med om att kannibalism har förekommit och fortfarande förekommer på vissa ställen. Mot detta ställs en grupp människor som "ej ens vågade smaka oxkött, och att de ej gav gudarna djuroffer utan blott kakor och frukter, doppade i honung, och andra dylika oskyldiga offer, under det att de däremot avhöll sig från kött såsom syndigt att förtära och ej höll det för rätt att bemsitta gudarnas altaren med blod". Denna grupp var antagligen pythagoréerna.

Det tredje stället är *Epinomis*. Platon konstaterar här att vissa grupper av människor som förr ansågs visa inte längre är det och att vegetarianerna inte tillhör denna kategori. Legenden om dessa människor (troligtvis pythagoréerna) berättar att de åt mycket litet av vissa köttsorter och helt avstod från att äta andra köttsorter.

Aristoteles (384-322 fKr)

Enligt Aristoteles kan hela tillvaron indelas hierarkiskt, med den rena materien längst ner och den rena formen (gudomen) längst upp. Han anser också att allt i naturen har ett ändamål. Människan står över djuren och växterna i hierarkin och kan använda dem för sitt eget syfte. Aristoteles ställer sig positiv till köttätande och hans åsikter har påverkat det västerländska samhällets djursyn i hög grad. I *Om själen* lägger Aristoteles fram sin syn på tänkandet och de psykiska förmågorna. Växter har bara förmågan att ta upp näring, medan djuren också kan förnimma och känna begär, vilket gör att de har förmågan att uppleva smärta och njutning. Endast människan har förmågan att tänka. Dombrowski menar att Aristoteles åsikt att djuren kan känna smärta borde leda till att det skulle vara orätt att orsaka dem smärta, vilket dock inte Aristoteles tycker.

Stoicism och epikurism

Stoicismen lär att man ska försöka befria sig från sinnesrörelser och sträva efter självkontroll. Stoikerna trodde inte på slumpen, utan att allt som sker har en mening. Liksom Aristoteles menade de att växterna var till för djuren och djuren var till för människorna. Trots dessa åsikter åt inte Zenon (ca 333-262 fKr) som var rörelsens grundare, kött, men det var av asketiska skäl och inte etiska. Seneca (4 fKr–65 eKr) var en berömd stoiker som var vegetarian av etiska skäl. Han menade att djuren inte saknade medvetande bara för att de inte kunde definiera vad som menades med själen eller vad rättvisa innebar. Seneca blev dock tvungen att under påtryckning från makthavarna lämna sin övertygelse och börja äta kött (åtminstone offentligt).

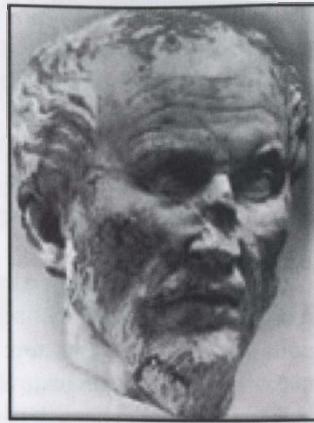
Epikuréerna tyckte att man skulle försöka frigöra sig från oro och lära sig att njuta av stunden. Epikuros (341–270 fKr) var liksom Zenon vegetarian av asketiska skäl och inte av barmhärtighet mot djuren. Han menade att människor inte hade någon plikt att behandla djuren rättvist.

Plutarchos (ca 45–120 eKr)

Plutarchos försvarade vegetarism av andra skäl än reinkarnations-tro. Han var vegetarian, men insåg att det var svårt för många människor att vara det. I *Regler för att bevara hälsan* skriver han att det bästa för hälsan är att inte äta kött men att traditionen har ett starkt grepp om människan som gör att hon äter kött även om det är skadligt för hälsan.

Plutarchos verk *Om köttätande* är tillsammans med Porfyrios *Avstående från animalisk föda* de enda verk från antiken som i helhet finns kvar och som handlar om filosofisk vegetarism. Plutarchos ställer frågan om djuren kan lida. Han undrar om man inte skulle säga att en människa som skrek och vred sig efter att ha blivit slagen eller nedklubbad kände smärta. Då måste ju även ett djur som skriker och vrider sig kunna känna smärta. En varelse kan lida även om han inte med ord kan beskriva hur det känns, anser han. Plutarchos ifrågasätter också det från köttätare vanliga argumentet att om man dödar djuret så smärtfritt som möjligt, blir det moraliskt försvarbart att äta kött. Plutarchos åsikt är att det ändå är fel att beröva djuret dess liv med den glädje och lycka det skulle känna en solig dag. Han uppmanar den som vill äta kött att döda djuret utan att använda vapen och att sedan äta köttet rått, vilket de flesta människor skulle ha svårt för. Men Plutarchos förstår också att det är svårt att ändra på seder och bruk. Eftersom många människor inte vill sluta äta kött, uttrycker han en önskan att djuren ska slaktas så smärtfritt som möjligt och

Plotinos, en av de stora filosoferna, åt bara grönsaker.

att man till exempel inte ska köra glödheta spett genom kroppen på levande grisar före slakten för att få ett mörare kött, vilket var vanligt att man gjorde på den tiden.

Porfyrios (234-301 eKr)

Porfyrios kritiserade kristendomen i femton böcker som brändes efter att den östromerske kejsaren hade fördömt dem. Han var nyplatoniker och elev till Plotinos (205–270 eKr). Den senare lämnade inga skrifter efter sig, utan det var Porfyrios som i *Enneaderna* skrev ner vad läraren hade förmedlat. Det centrala i Plotinos filosofi är läran om Det Ena som är den högsta principen och något oföränderligt. Ur Det Ena har flera utstrålningar eller emanationer utgått. Världssjälen är en sådan utstrålning. Längst bort från Det Ena befinner sig ondskan. I Porfyrios biografi om Plotinos, *Plotinos liv*, framgår att Plotinos bara åt grönsaker. Men i *Enneaderna* finns inte någon lära om vegetarism. Liksom sin lärare var Porfyrios vegetarian. Porfyrios verk *Avstående från animalisk föda* kom till i samband med att en av hans vänner, Firmus Castricius, slutade att vara vegetarian. Orsaken till att han började äta kött är oklar. Porfyrios lägger fram många olika skäl till att vännen ska fortsätta att vara vegetarian. Verket är indelat i fyra olika böcker. I första boken behandlar han de antivegetariska traditioner som kan ha påverkat Firmus, bland dem epikurismen och stoicismen. Han sammanfattar också Claudius Neopolitanens kritik mot vegetarismen. Claudius avhandling har gått förlorad och kvar finns bara Porfyrios sammanfattning. Några av skälen till att inte vara vegetarian är enligt Claudius att djuren äter varandra, så därför kan människor äta djur, att de forna människorna (i den gyllene tidsåldern) avstod från kött enbart för att de inte hade kunskap om hur man gjorde upp eld och därför inte kunde tillaga kött, och att vegetarianerna som tror på reinkarnation resonerar ologiskt, för genom att döda djuren befriar de deras själar från fångenskapen i djurkropparna så att de får möjlighet att inkarnera i mänsklig gestalt istället. Den andra boken handlar om djuroffer och Porfyrios menar att även om man var tvungen att offra djur till gudarna, så behövde man inte äta köttet sedan. Den tredje boken handlar om rättvisa, och han menar att även om djuren inte har lika stort förnuft som människorna, så betyder inte det att vi behöver behandla dem orättvist. Porfyrios menar att även om människor är mer intelligenta än djuren så behöver det inte betyda att djuren saknar intelligens. I den fjärde boken jämför Porfyrios den grekiska vegetarismen med andra kulturers vegetarism.

Vegetarismens filosofi dog ut

Två av kristendomens stora filosofer, Augustinus och Thomas av Aquino, har bidragit till den djurfientliga hållning som kom att bli dominerande i västerlandet. Augustinus (354–430 e Kr) menade att det var vidskepligt att avstå från att döda djur. Han hade tillhört den kätterska manikeismen, där vegetarism förespråkades, i

över tio år och ville bli kvitt sitt förflutna. Thomas av Aquino (1225–1274) ansåg att människor är överlägsna djuren eftersom de kan kontrollera sina rörelser, vilket djuren inte kan. Djuren är slavar för att de saknar förnuft. Högst i Thomas hierarki finns änglarna, nedanför änglarna finns människorna och människorna är herrar över djuren och växterna som befinner sig längst ner i hierarkin.

Enligt Descartes (1597–1650) var djuren automater som kunde röra sig. Den enda skillnaden mellan maskiner och djur är att Gud har skapat djuren. Två kriterier visar att en varelse inte är en maskin: 1. Förmågan att tala. 2. Förnuft. Djuren saknar dessa kriterier. Enligt honom är de människor som menar att djuren delar människans natur näst gudsförnekarna de som är mest be-

nägna att leda människor bort från dygden. Kant (1724–1804) ansåg att djuren enbart finns till för människans skull. Bentham (1748–1832) menade att djur kan lida och tyckte därför att man skulle döda dem snabbt för att minska lidandet för dem. Darwin (1809–1882) suddade ut gränsen mellan människa och djur, för han visade att människans förfäder var djur. Han menade också att djuren kan känna smärta och kärlek precis som människor.

Källor

The Philosophy of Vegetarianism 1984, Daniel A Dombrowski
The Heretic's Feast 1993, Colin Spencer
Religious Vegetarianism 2001, Kerry S Walters

Finner vetenskapen Gud?

Vetenskapen har ofta betraktats som motsatsen till religion med dess tro på en Skapare. Men enligt tidskriften Newsweek (27 juli, 1998) ser allt fler vetenskapsmän en skapande intelligens bakom nya upptäckter. Några säger att de genom sin forskning funnit Gud. En vetenskapsman som framträder i Newsweek är Allan Sandage, som är astronom och har ägnat stor del av sitt liv åt att studera stjärnor.

Sandage berättar att han från att ha varit ateist blivit allt mer öppen för det mysterium som döljer sig bakom glittrande ansamlingar av supernovor. Genom rationella tankar har han vid 50 års ålder kommit fram till att han kan acceptera Gud i sitt eget liv.

"Det var min forskning som drev mig till slutsatsen att världen var alltför komplicerad för att kunna förklaras med enbart vetenskap. Det är endast genom det övernaturliga som jag kan förstå livets mysterium", säger han.

Det grundas nya institut där teologer med vetenskaplig skolning och forskare som ogillar empirismens andliga tomhet kommer varandranära. I spåren av detta märks böcker som: "Science and Theology: The New Consonance" och "Belief in God in an Age of Science". Välbesökta symposier anordnas, där man öppet och fördomsfritt samtalar i frågor som rör vetenskap och andlighet. Charles Townes, som delade nobelpriset i fysik för upptäckten av lasern, menar att "många har en känsla av att intelligens på ett eller annat sätt finns inrymd i universums lagar". Townes, som numera är verksam vid University of California i Berkeley tror att nutida kosmologiska upptäckter visar på "ett universum som passar ett religiöst betraktelsesätt".

"För mig är det grundläggande för tron att det finns en mening och ett mål bakom universum. Jag ser tecken på en gudomlig närvaro när abstrakt matematik kan tränga in i universums hemligheter, vilket visar att det finns en ratio-

nell tanke bakom universums skapelse." Det säger John Polkinghorne, numera präst efter en lång och framgångsrik karriär inom partikelfysiken. Det tycks som om den vetenskap som förr "dödade" Gud, nu återupprättar tron på Gud. Det finns fysiker som säger sig snubbla över tecken på att kosmos faktiskt är skraddarsytt för medvetna varelser.

Trots att många vetenskapsmän i dag kan se spår av en skapande intelligens i universum, så behöver detta inte betyda en fullständig förening mellan vetenskap och religion. Skepticismen är livsviktig för vetenskapen, medan religionens kärna är tro. "Även om vetenskapen inte kan bevisa Guds existens, kan den ändå viska till den som vill tro, var det gudomliga finns att söka", skriver artikelförfattaren i Newsweek.

100 naturvetenskapsmän från olika länder har genom att skriva på en lista förklarat att de är skeptiska till att slumpens mutationer och naturligt urval kan förklara livets komplexitet. De menar att en kritisk granskning av bevisen för darwinismen bör uppmuntras.

"Antalet naturvetenskapsmän som ifrågasätter darwinismen är en minoritet, men blir snabbt fler", säger vetenskapsfilosofen Stephen Meyer, som tillägger att detta sker trots försök att undertrycka legitimt avvikande åsikter.

Bland undertecknarna finns professorer vid de högt ansedda universiteten Princeton och Yale.

Den unge molekylärbiologen Jed Macosko vid University of California i Berkeley säger att tiden nu är inne för darwinismens försvarare att delta i en seriös debatt med sina vetenskapliga kritiker.

Källa: Kjell Ulanders hemsida

<http://w1.548.telia.com/~u54804688/hemsida.htm>

I begynnelsen var tanken...

Information – slump eller skapelse?

Av Kjell Ulander

"I begynnelsen var materia och energi." Så inleds förordet till ett av banden – *Livets Grunder* – i bokserien *Vetenskapens Värld*. (1) Med denna utgångspunkt försöker vetenskapsmän inom olika discipliner att ge sitt bidrag till lösandet av livets mysterium. Men frågan är om enbart materia och energi är lösningen på problemet. Bär materia och energi på en potentiell förmåga att med tiden frambringa livsformer med oanad komplexitet? Och i så fall, vad är denna "potentiella förmåga" för något? Är den ett verk av slumpen eller krävs någonting mer?

Formen avslöjar ett syfte

En bit skarp flinta, formad till en spjutspets, är en förhållandevis enkel konstruktion. Ändå är det lätt att känna igen den karakteristik som skiljer föremålet från den bearbetning som enbart naturkrafter kan åstadkomma. Den ändamålsenliga formen förmedlar ett slags "information" som tydligt visar att flintstycket bearbetats i ett speciellt syfte. Spjutspetsens form beror alltså inte på inre egenskaper hos materialet och kan inte heller tillskrivas påverkan av yttre naturkrafter, utan har *medvetet* påtvingats materialet genom bearbetning. "Koden" som i detta fall igenkänns genom flintans speciella utformning (egg, spets, hulling m m) bär på en information eller, om man så vill, en "jaktidé", som visserligen finns ingraverad i det material spjutspetsen är gjord av, men som ändå har en idémässig grund vid sidan om materialet.

Intelligent formgivare

Synålen är ett liknande exempel som professor E H Andrews tar upp i sin bok "Gud, Vetenskap och Evolution". (2) Den är gjord av rostfritt stål och har en tämligen enkel form. Men trots detta förmedlar den ett slags information som gör att vi på sannolika grunder kan utesluta att den skapats av naturliga processer. Den har nämligen en form (en vass respektive en trubbig ända med en ögla i) och är gjord av ett material (rostfritt stål) som skiljer sig markant från vad naturen kan åstadkomma. Nådens ursprung känner vi, därför vore det enfaldigt att ens försöka ge en naturalistisk förklaring till dess tillblivelse. Ingen skulle ändå tro på den. Att naturen kan förse med materia (järn, nickel, krom m m) och energi i överflöd är en klen tröst i sammanhanget. Det bildas ändå inga synålar. Vad som ytterligare krävs är att det finns en intelligent formgivare eller designer, som kan materialisera och kanalisera den "hantverksidé", som nålen gestaltar. Den elementära "information" som nålen förmedlar är således ingen logisk konsekvens av att energi och materia finns i riklig mängd.

DNA är bärare av information

Det är inte bara tillverkade föremål som har en form som omöjliggen kan tillskrivas egenskaper hos själva materien, utan detta gäller i än högre grad den organiska formrikedom som vi finner i natu-

ren. Ta som exempel en liten viol. Varifrån har den fått sin karaktäristiska form? Är det från de atomer som den är sammansatt av? Nej. Det är inget speciellt med de grundämnen som violen är uppbyggd av. Vad är det då som har tvingat materia att formas på ett för violer kännetecknande sätt? Svaret är kort och gott *information*. Allt levande inklusive människan har fått sitt utseende från den information som finns lagrad i cellens DNA. Inte ens ett hårstrå har rotats utan ett "medgivande" från DNA. Men till skillnad från synålen så vet vi inte hur violer och andra levande organismer ytterst tillkommit. Vilka processer som ursprungligen skapat dessa självreproducerande enheter av ofantlig komplexitet är ett stort mysterium (som har en tendens att fördjupas för varje ny biokemisk upptäckt). Detta ger utrymme för spekulationer.

Information är ingen fysisk biprodukt

Är då inte alla former bärare av information? Nej! Den sfäriska formen hos en regndroppe exempelvis beror enbart på fysikaliska och kemiska egenskaper. Droppformen är inte påtvingad eller styrd av någon kod. Så fort droppar bildas är de sfäriska. På samma sätt förhåller det sig med snökristaller (och även vanliga kristaller). Trots deras formrikedom och skönhet är de en följd av inneboende egenskaper i materien själv. (3) Former som på detta sätt är framsprungna ur egenskaper som materien själv har, uppfyller inte kriteriet på informationsbärande enheter. Den grundläggande skillnaden mellan ett av naturen format malmstycke och en rostfri nål är således av helt annat slag än vad som kan framkomma ur en jämförelse grundad på enbart materiell basis. Detta gäller också vid jämförelser mellan en snökristall och en levande cell. Varje materiell teori som bortser från denna icke-materiella aspekt på information, gör ett fatalt misstag. Den kommer inte att överleva, framhåller informationsteorins förespråkare. Att beskriva verkligheten utifrån en starkt reducerad verklighetssyn kan bara ge *ett* resultat, en vrångbild.

Mysteriet bakom DNA

Finns det några inre egenskaper hos de kemiska beståndsdelar som DNA-molekylen är uppbyggd av, vilka kan förklara dess kodade sekvens? Är informationen i DNA-molekylen en logisk konsekvens av den materia den är sammansatt av? Låt oss lyssna på vad professor E H Andrews säger angående skillnaden mellan strukturell och kodad ordning. "Alla substanser, även DNA, äger vad vi skulle kunna kalla en kemisk ordning, som är direkt beroende av strukturen i de atomer de består av... Detta är en ordning som finns i själva materien. I DNA och andra jättemolekyler i levande material (t ex RNA, proteiner) har emellertid ovanpå denna kemiska ordning lagts in en högre form av ordning, nämligen kodad information... Informationsinnehållet i sådana koder kan inte ha utvecklats genom slumpartade processer eller 'brus'." (4)

Språk – mera än att rabbla bokstäver

Mysteriet bakom DNA är således inte i första hand av strukturell art, dvs att molekylen fått en speciell utformning orsakad av atomernas geometriska och kemiska egenskaper, utan vad det hela handlar om är den kodade ordning eller information som DNA-molekylen bär med sig och som uppenbarligen inte är en egenskap hos materien själv. Problemet är inte det genetiska alfabetet utan språket, säger professor Murrey Eden (5) i ett pedagogiskt försök att ringa in kärnfrågan. Man behöver inte vara djupsinnig för att inse skillnaden mellan att kunna rabbla bokstäver utantill och att kunna tala och förstå ett språk. "Inget nu levande konventionellt språk kan tolerera slumpförändringar i den symbolsekvens som uttrycker dess meningar. Betydelsen går oundvikligen förlorad. Varje förändring måste vara syntaktiskt laglig." (6) Detta uttalande av Eden har en direkt tillämpning på det genetiska språket, vilket också Eden framhåller. Cancerceller är bara ett exempel på komplikationer till följd av en icke syntaktisk förändring i det genetiska språket.

Information har ett mentalt ursprung

Är vi de enda intelligenta varelserna i universum? Som ett led i att försöka besvara den frågan och få kontakt med andra tänkande varelser har (den nu bortgångne) astronomen Carl Sagan vid Cornell-universitetet utvecklat en metod som går ut på att sända ut ett interstellärt radiobudskap. Enligt Sagan (7) är "den allra mest lovande metoden, att sända ett bildbudskap". En sådan "radiobild" skulle bestå av en man, en kvinna, ett barn, solsystemet och flera atomer. Radiobudskapet skulle åstadkommas genom att sända iväg en serie streck och punkter, som var och en kallas "en informationsenhet". Eftersom bilden är sammanställd av en kodad sekvens av radiosignaler, så kommer en eventuell mottagare att lätt kunna särskilja den information bildbudskapet förmedlar, från det slumpmässiga "radiobrus" som ständigt omger oss.

Strategin är helt i linje med vad man kommit fram till inom modern informationsteori, nämligen att en "kodad sekvens" särskiljer en intelligent avsändare från fenomen skapade genom en naturalistisk process. Ingen information kan med andra ord existera utan att det finns en ursprunglig mental källa. Information är genom sin natur en mental och inte en materiell storhet. (8) Skulle vi någon gång i framtiden kunna urskilja ett kodat rymdbudskap, då behöver vi inte tveka om att budskapet härrör från varelser med en mental kapacitet, dvs varelser med tankeförmåga.

Över ån efter vatten

Hittills har dock alla försök att fånga in signaler från intelligenta rymdvarelser varit förgäves. Men frågan är, behöver vi spana ut mot världsrymden efter speciella radiosignaler för att finna tecken på intelligens? Går vi inte – som man brukar säga – över ån efter vatten, när vi blickar ut mot världsrymden? Svaret på frågan ligger närmare än vi tror. Det finns inom dig. Varje cell i din kropp bär på information som har sitt upphov i en mental icke-materiell skapelseakt i tidernas begynnelse. Den genetiska koden, som kan lagra 45 000 000 000 000 gånger så mycket information per volymenhet som dagens stordatorer, (9) bär med sig information som tveklöst härrör från ett intellekt utan motstycke.

Hur skulle jorden egentligen se ut om inte genetisk information hade funnits? Svaret får vi om vi studerar våra närmaste grannar i rymden. Jorden skulle vara lika steril och ödlig som övriga planeter i vårt solsystem. Borde inte detta övertyga den mest hårdnackade slumpförespråkare om att vi här har att göra med en Informatör av inte vanligt slag?

Information motiverar hypotesen

intelligent design

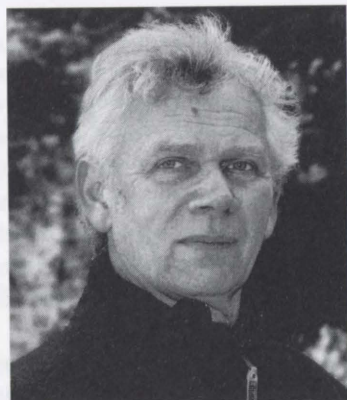
Denna artikel började med citatet från bokserien *Vetenskapens Värld*: "I begynnelsen var materia och energi." Enligt vetenskapens materialistiska filosofi skulle information vara en följd av startvillkoren, dvs energi och materia skulle i sig rymma en potentiell förmåga att med tiden skapa information. Men att spontant förenade molekyler skulle kunna utveckla en "inre kärna av individualitet", som kan tänka, känna glädje, sorg, uppleva skönhet och reflektera över sitt ursprung, är en fantastisk spekulation utan historisk och experimentell underbyggnad. Dessutom står den på kollisionskurs med modern informationsteori.

"Ingen informationskedja kan existera utan ett mentalt ursprung", skriver Werner Gitt i sin sammanfattande artikel: "Information: The Third Fundamental Quantity" (8). Vad professor Gitt klagör är att information (utifrån modern informationsteori) har samma principiella ställning som materia och energi. Information är således inte en produkt av materia och energi. (Läs Lee Spetners bok: *Not by Chance! Shattering the Modern Theory of Evolution*). Detta betyder att vetenskapen inte kan besvara frågan varifrån informationen kommer, utan att hemfalla åt filosofiska spekulationer. Så när naturvetare skriver att "ur slumpvisa variationer sällas livets mästerverk fram – planlöst, utan syfte, men med ett mirakulöst resultat" (10) då är detta en filosofisk spekulation utan empiriskt stöd. Den som vill vara vetenskapligt korrekt idag, måste således utgå från att "i begynnelsen var information, materia och energi". Att information inte är en materialistisk entitet får inte vara ett hinder för vetenskaplig acceptans. (Intelligent design kan sägas vara ett alternativ till den materialistiska filosofi som nuvarande naturvetenskap vilar på.) Att korrekt kunna definiera och beskriva *Information* utifrån en materialistiskt grundad vetenskap har visat sig välla oöverstigliga problem, så därför behöver vetenskapens grundfundament omprövas. Är livet ett resultat av materialistiska krafter eller är det en följd av *intelligent design*? Svaret på den frågan är utomordentligt viktigt för hur människan kommer att klara av de utmaningar hon står inför. Varifrån Informationen ytterst kommer är dock en fråga som ligger utanför vetenskapens domäner.

Referenser och kommentarer:

1. "Vetenskapens Värld" (1988) Fogtdals Förlag, Malmö, band 8.
2. Andrews, E H (1989) "Gud, vetenskap och Evolution", FBS, sid 65.
3. Enligt skapelsetron har den genetiska informationen i cellen sitt ursprung i det skapande "Ordet". Detta ska inte tolkas så att de strukturer som inte är bärare av information i vedertagen mening, skulle ha ett annat ursprung. I detta avseende är det ingen skillnad mellan en cell och en snökristall.
4. Andrews, E H, ibid, sid 64.
5. Moorhead, P S, Kaplan, M (1967) "Mathematical Challenges to the Neo-Darwinian Interpretation of Evolution", Philadelphia: Wistar Institute, sid 11.
6. Moorhead, Kaplan, ibid, sid 14.
7. Tidskriften "Smithsonian", maj 1978, sid 43, 44.
8. Gitt, W: "Information: The Third Fundamental Quantity", Siemens Review, vol 56, nov/dec 1989.
9. Gitt, W, ibid, sid 4
10. Ur förordet till "Vetenskapens Värld" (1988) Fogtdals Förlag, Malmö, band 8.

Anm. Kjell Ulander är gymnasielärare i matematik, fysik och astronomi. Han har en kristen grundsyn. Artikeln är hämtad från hans hemsida <http://w1.548.telia.com/~u54804688/hemsida.htm>

"Försöken indikerar att slagruteformåga kan vara kopplad till ett okänt energisystem, som jag tror finns i och runt kroppen. Det kan i förlängningen vara så att detta energisystem också är källan som genererar PSI-spåret."

Göte Andersson:

PSI-spåret – ett verkligt fenomen

I föreningen Vetenskap och Folkbildnings tidskrift Folkvett har en viss Jesper Jerkert framfört kritik mot det sätt varpå undersökningarna av PSI-spåret skett. Nils-Olof Jacobson har i Folkvett bemött kritiken. Men här skall helt kort göras en komplementering.

Av utrymmesskäl kan inte här tas upp alla de kritiska synpunkter som Jerkert har på våra försök, det skulle ta flera sidor i anspråk. Han menar att våra försök skulle ha varit mera av randomiserad karaktär, dvs att utläggningen av föremål skulle ha skett mera slumpmässigt, genom en speciell metod. Då vill jag gärna hänvisa till några experiment som vi gjort och där gömmande av objekt skett helt slumpmässigt. Försöken gjordes ute på ett gräsbevuxet fält av storleken 70 x 100 meter. Vid de tre försöken som gjordes i följd, använde vi en s k lerduvekastare, en speciell apparat som används vid träningsskytte. En keramisk liten skiva ca 1 dm i diameter kastas iväg av apparaten uppemot 50–60 meter. På denna lilla skiva tejpades ett litet målobjekt fast som jag fick sända till. En av försöksledarna, Jens Tellefsen, fick i uppdrag att sköta apparaten. När han drog i en liten spak utlöstes en fjäder i apparaten och skivan med objektet slungades iväg ut på fältet. Tellefsen blundade så att han inte såg var objektet hamnade, och för att det hela skulle bli så vetenskapligt som möjligt gick han ifrån platsen när vi andra gjorde entré. Apparaten kunde ställas i olika riktningar och ingen kunde på förhand räkna ut var på fältet skivan med objektet hamnade.

Apparaten nollställdes efter varje användande så att inga ledtrådar kunde erhållas. När Jens Tellefsen avlägsnat sig, gjorde jag och slagrutedetektören Leif Andersson entré med överinseende av den andre försöksledaren, Nils-Olof Jacobson. Jacobson hade noga sett till att jag och Leif inte fått sinnesledtrådar beträffande Tellefsens aktivitet. Tre försök gjordes i följd på det beskrivna sättet med hjälp av kastapparaten, och varje gång togs exakt rätt riktning ut och föremålet hittades. Det måste framhållas att den lilla skivan med objektet absolut inte var synlig från sändarplatsen; skivan var grönmålad och smälte samman med fältets gröna färg. Skivan med objektet var synlig när detektören

blott var 1–2 meter från nedslagsplatsen. Endast en detektör var med i försöken.

Att av en ren slump kunna ta ut rätt riktning till ett målobjekt ute på ett fält av storleken 70 x 100 meter och finna det 3 gånger i följd måste vara synnerligen osannolikt. Det är ju typiskt att en kritiker (Jerkert) inte ens nämner detta experiment som finns beskrivet i den engelska facktidsskrift som han läst.

Att skivan med objektet var synlig för detektören när han var så nära som 2–3 meter ifrån, har ingen betydelse, eftersom målobjektet redan låg i precis linje med PSI-spåret som detekterats rätt från början till slut. Om målobjektet varit helt osynligt, hade detektören Leif ändå haft exakt rätt kurs på det. Man måste nog vara med i fältförsök för att verkligen förstå och se hur slående detta är. Försöksområdet på fältet var väldefinierat, dvs det var endast det området som gällde. Jag var sändare och endast en slagruteperson, Leif Andersson, medverkade. Inga som helst ledtrådar fanns, inga spår i gräset, och fusk var omöjligt. Vad mera kan Jerkert begära? Jag drar mig inte för att säga att det faktiskt hade räckt med bara dessa 3 försök – som var helt lyckade – för att säga att PSI-spåret med största sannolikhet är ett verkligt fenomen.

En naturlig fråga är om man kan hitta ett föremål genom att helt enkelt gå i rak kurs från en bestämd plats av bara ren slump. Detta har jag provat genom att använda samma fält 70 x 100 meter, som nämnts tidigare. Då har vi alltså använt varken slagruta eller PSI spår. Föremålet har gömts ute på fältet och en försöksperson får bara genom ren gissning gå i rak linje till den plats där han tror att objektet ligger. Efter 10 sådana försök blev alla helt fel. Vem som helst kan pröva detta och inse hur svårt det är. Jämför man med PSI-spår-metoden, där alla de 3 försök som gjordes i följd, blev helt korrekta, inser man skillnaden. Här gäller inte Jerkerts petitesser.

I sammanhanget kommer också försöksledareffekten med som en viktig faktor. Fysikern Jens Tellefsen och läkaren Nils-Olof Jacobson var både trevliga och mänskliga, vilket även det hade ett gott inflytande över oss som deltog aktivt i experimenten

– så visst är den så kallade "försöksledareffekten" viktig! Trots detta var experimenten som sådana strikt upplagda, och mestadels var det frågan om dubbel-blinda försök. Det begränsade utrymmet i denna artikel gör att jag inte i detalj kan gå in på hur sändning, detektering, gömmande av föremål med mera går till. Detta har beskrivits tidigare i Sökaren, och detaljer finns i min bok "PSI-Spåret". Den intresserade kan också läsa forskningsrapporten "Dowsing along the PSI-track" av Jens Tellefsen och Nils-Olof Jacobson, som publicerades 1994 i den engelska facktidsskriften *Journal of the Society for Psychical Research*. Rapporten finns också på Internet.

Förutom de i rent experimentsyfte arrangerade experimenten har jag och mina medhjälpare ett flertal gånger faktiskt kunnat använda oss av PSI-spåret med lyckat resultat, när vi sökt reda på husdjur, bland annat drunknade eller påkörda jakthundar och andra djur. Föremål som tappats bort har också kommit till rätta med metoden. Jesper Jerkert i VoF får gärna kontakta exempelvis de hundägare som anlitat oss och som kan bestyrka sanningshalten i vad jag här skriver. Han kan kontakta mig så får han både adress och telefonnummer. Antagligen kommer han och andra inom VoF att påstå att vi alla, hundägarna och experimenterande, ingår i någon sorts sammansvärjning i syfte att vilseleda och då är vidare diskussion omöjlig. Fast vad spelar det för roll ...? Jag kan som avslutning i mitt bemötande av Vetenskap och Folkbildnings kritik komma med en stilla undran: Varför kallas deras tidskrift "Folkvett"? Deras kränkande utnämning av olik-tänkande till "Årets förvillare" tyder inte på "folkvett" som jag ser det; snarare rör det sig om en form av illvilja och intellektuell ohederlighet.

Framtidens filosofer och forskare får väl med facit i hand avgöra vilka som varit de verkliga "förvillarna".

Ett okänt energisystem i kroppen?

Själv har jag tyvärr ingen genuin förmåga att detektera med vare sig slagruta eller pekare. Däremot fungerar jag bra som sändare, eftersom jag har lätt för att visualisera. Till min hjälp har jag haft duktiga medhjälpare som äger den äkta förmågan med slagruta/pekare. De personer som var med i det nämnda forskningsprojektet var Kristina Anjou, Leif Andersson och Karin Eriksson.

När jag först upptäckte fenomenet, var det med min far Arthur Andersson som medhjälpare, i sin krafts dagar en säker slagruteman. Flera andra äldre duktiga slagrutemän och -kvinnor, som varit med i början av PSI-spårets historia, har tyvärr avlidit till stor saknad för mig, inte bara som medhjälpare utan också som goda vänner.

Här vill jag redogöra för en annan upptäckt i samband med PSI-spåret. Sökaren får bli den första tidskrift där denna förmodade nya upptäckt publiceras. Mig veterligen har inte något sådant fenomen tidigare redovisats eller lagts fram offentligt. Det var i augusti 2002 som jag var hos en säker slagruteman, Odd Nilsson. Experimentet skedde ute på en stor gräsmatta. Jag fick idén att etablera ett PSI-spår till en kruklomma utomhus. Avståndet var cirka 20 meter. Försöket var inte dubbelblint, för Odd såg vilket objekt jag sände till. Avsikten var att jag själv skulle prova slagrutan, som var en klyka av säl, när Odd höll runt mina handleder. Det är känt att om en slagruteman håller runt handlederna på en person som inte har förmågan, så överförs förmågan, så att det blir utslag även för denne. Jag avlägsnade mig alltså från sändarplatsen och eftersom PSI-spåret ligger kvar mellan sändarplats och målet (blomkrukan) en viss tid, hade vi gott om tid. Så höll Odd runt mina handleder och vi gick vinkelrätt mot

1. Konstnären Göte Andersson upptäckte vid försök med slagruta vad som tycktes vara ett slags tankespår mellan människa och objekt. Slagrutan reagerade för spåren och tycktes visa ganska exakt var de gick. Göte Andersson kallade dem psi-spår.

2. Göte Andersson tog kontakt med Sökarens redaktör, som hänvisade honom till parapsykologiska forskare.

3. Psykiatern Nils-Olof Jacobson, med. dr, och fysikern Jens Tellefsen, Ph.D, gjorde försök med psi-spåret, tillsammans med Göte Andersson, i hans värmländska hemtrakter. De skrev en vetenskaplig rapport, som 1994 publicerades i *Journal of the Society for Psychical Research* 59 (och sedan prisbelönades): Dowsing along the psi track.

4. Göte Andersson skrev boken Psi-spåret, som utgavs 1994 av Nyköpings Tvärvetenskapliga Bokförening.

5. Jesper Jerkert, medlem i skeptikerföreningen Vetenskap och Folkbildning, gjorde i tidskriften Folkvett 2, 2003 en kritisk granskning av Jacobsons och Tellefsens rapport. Han slutade med omdömet: "Från vetenskapliga utgångspunkter finns det ingen anledning att ta psi-spåret på allvar".

6. Nils-Olof Jacobson fick en replik införd i Folkvett 4, 2003. Ett kort svar till Jacobson av Jerkert infördes samtidigt.

I Sökaren 3, 1994 finns en populärt skriven redogörelse för forskarnas experiment med psi-spåret.

Även www.sokaren.se/INDEX40.HTML

Fullständig engelskspråkig rapport på Internet:

www.newphys.se/fnysik/3_1/dowsing/index.html

PSI-spåret. Till min glädje kände jag att slagrutan obönhörligen drog nedåt, starkast i PSI-spårets centrum. Det var en märklig känsla, eftersom jag ensam aldrig får något utslag. Efter en kort stund bad jag åter Odd att hålla runt mina handleder, eftersom jag tyckte det var så fascinerande att känna mitt eget PSI-spår. Åter avancerade vi sakta vinkelrätt mot PSI-spåret, men till min stora förvåning drog det inte alls; helt dött. Vi resonerade om detta, och så frågade jag: hur höll du första gången när det blev utslag – höll du annorlunda sedan när utslaget uteblev? Han hade inte tänkt på detta och inte jag heller.

För att undersöka saken mera metodiskt bad jag honom att fortsätta och då hålla sin högra näve runt min högra handled och sin vänstra runt min vänstra handled. När vi passerade tankespåret denna gång, kände jag att slagrutan drog med väldig kraft i mina händer. Vi gjorde om försöket, fast då bad jag honom att hålla sin vänstra näve runt min högra handled och hans högra näve runt min vänstra handled. Vi prövade igen, och då var det åter dött! Vid första försöket, när utslag uteblev, hade han alltså sannolikt hållit på det sistnämnda sättet runt mina handleder. Denna förbryllande men intressanta erfarenhet tycks visa att det är frågan om elektriska krafter eller något närbesläktat fenomen. Det man kommer att tänka på spontant är det kända förhållandet att om man för över ström från exempelvis ett bilbatteri till ett annat, och plus (+) kopplas till minus (-) så blir det kortslutning. Det rätta är att koppla (+) till (+) om överföring skall fungera. Försöken vi gjorde skulle indikera att det i människokroppen existerar ett energisystem som, om det inte är frågan om den kända elektriska energin, åtminstone är ett energisystem som lyder vissa elektriska lagar. Det kan vara ett system som är polariserat till

vänster och höger sida av kroppen. Kan detta ha med auran att göra? Ja, frågan får stå öppen tills vidare. Försöken indikerar att slagruteformåga kan vara kopplad till detta okända energisystem, som jag tror finns i och runt kroppen. Det kan sannolikt i förlängningen vara så att detta energisystem också är källan som genererar PSI-spåret.

Efter de ovannämnda inledande försöken, där Odd Nilsson var medhjälpare, fortsatte jag med andra säkra slagrutepersoner. Men då var det nödvändigt att jag använde andra försökspersoner, i regel utan slagrutetalang, som slagrutepersonerna fick hålla runt handlederna på. Jag var förbrukad beträffande dessa försök, så att säga, eftersom jag visste hur resultaten skulle bli; kritiker skulle kunna invända att jag suggererade fram utslag. Det var också absolut nödvändigt att de nya försökspersonerna inte i förväg fick den ringaste kunskap om den märkliga upptäckten. De visste således inte vad experimentet gick ut på. Det framgick efter ett flertal försök med dessa personer att resultaten blev desamma som när Odd och jag experimenterat tidigare.

Det är viktigt att poängtera att när fenomenet först upptäcktes hemma hos Odd, hade vi inte några teorier i förväg att det skulle bli så som det blev. Upptäckten gjordes av en ren tillfällighet.

Avslutningsvis kan Shakespeares ord citeras: "Mera finnes mellan himmel och jord än filosoferna kunnat drömma om".

Göte Andersson är konstnär, bosatt i Gillberga, Värmland. Hans bok PSI-spåret – en studie av ett grundläggande PSI-fenomen är utgiven 1994 på NTB, Nyköpings Tvärvetenskapliga Bokförening, Box 3053, 611 03 Nyköping.

Mer forskning behövs för bevisning och förståelse av fenomenet psi-spåret. Nils-Olof skriver i sin replik till Jesper Jerkert i Folkvett att "psi-spåret är vetenskapligt obevisat men praktiskt användbart". Om psi-spåret bekräftas i vetenskapliga försök, vilket sannolikt kommer att ske, har detta naturligtvis en stor betydelse för vår förståelse av människan och hennes värld.

Var finns de dristiga forskare idag, som söker sanning utanför den utstakade vetenskapliga världsbilden och som vågar ifrågasätta de "heliga" mekanistiska föreställningarna?

Nils-Olof Jacobsons och Jens Tellefsens utforskning av psi-spåret är ju en s k pilotforskning, och det är inte märkligt om sådan forskning har brister. Andra forskare får försöka göra ännu bättre undersökningar. Till slut kommer bilden att klarna.

Nils-Olof skriver i sitt genmäle till Jesper Jerkert i Folkvett att den som gör försök med psi-spåret i avsikt att visa att psi-spåret inte existerar självklart kommer att lyckas med detta, eftersom han med all sannolikhet blockerar slagrutarens eventuella förmåga att detektera psi-spåret (försöksledareffekten). Till detta anmärker Jerkert att "Jacobson skriver att en kritisk undersökning 'med all sannolikhet blockerar slagrutarens eventuella förmåga att detektera psi-spåret'..." Men Nils-Olof har alltså här inte talat om "en kritisk undersökning" utan i stället om försök för att visa att psi-spåret inte finns (alltså en fördomsfull inställning). För Nils-Olof innebär en kritisk undersökning att forskaren är öppen för mer än ett utfall, men för Jesper Jerkert förefaller det betyda att försöka visa att det man undersöker inte finns (sådan är ju de s k skeptikernas inställning).

SM

Jag tycker Götes observationer med Odd är högst intressanta. Det är ju genom att någon är alert och eftertänksam nog att lägga märke till sådana egendomligheter som nya upptäckter kan göras – precis som Götes ursprungliga upptäckt av psi-spåret. När jag först läste om dessa nya försök kom jag att tänka på en gammal bok som jag letade fram ur hyllan: *New Light on Therapeutic Energies; Compiled and summarized by Mark L. Gallert*. Boken utgavs 1966 hos James Clarke & Co Ltd, London. Den har 256 sidor och innehåller en samling artiklar om kroppens energisystem. Bland dem finns ett kapitel med utdrag ur boken *Co-Operative Healing* av L. E. Eeman, publicerad 1947.

Eeman beskriver försök att studera elektrisk polaritet i kroppen genom att låta folk ligga med mattor av koppartrådnät under huvud och stuss, kopplade med isolerade ledningar till händerna. Bilden nedan visar vad Eeman kallar en *avspänningskrets* för en högerhänt person. Att ligga så en halvtimme känns enligt Eeman skönt och avspännande, och kunde t.o.m. lindra olika krämpor. För en vänsterhänt person ger samma anordning efter en stund alltmer spänning, rastlöshet och obehag. Eeman studerade upp till fyra personer hopkopplade i sådana kretsar.

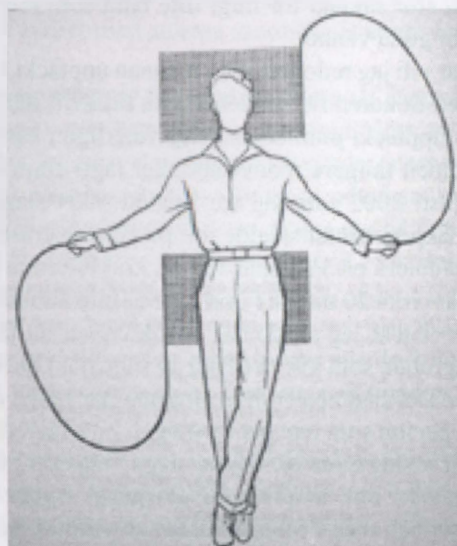
Kanske Göte och Odd kom på något besläktat fenomen. Vore det inte värt att studera närmare?

Gallert gör i förordet till sin bok 1966 en kommentar som kan gälla även 38 år senare:

"Det är en truism att dagens okonventionella upptäckter ofta blir morgondagens accepterade eller konventionella principer. Detta är dock ingen automatisk process. Om upptäckter av nya och värdefulla fakta ska bli innefattade i tingens accepterade scheman, så måste de mötas av ett öppet sinne och tillräcklig uppmärksamhet. Tyvärr saknas ofta dessa förutsättningar. Det finns många orsaker till detta, som ekonomiska restriktioner, psykologisk tröghet, personliga intressen, institutionaliserad politik, och den vetenskapliga forskningens aktuella begrepp.

Dessa faktorer tenderar att gynna utveckling och användning av vissa typer av upptäckter och ignorera eller undertrycka andra typer av upptäckter."

Så sant som det var sagt, tycker
Nils-Olof Jacobson

Visdomsbladet

Naturen bereder oss för döden genom ålderdomen; den väcker så småningom vår leda vid livet genom sjukdomar och krämpor. Man skulle dö otröstlig om man inte åldrades.

Drottning Kristina

Ju äldre man blir, desto mer övertygad blir man om att Hans Heliga Majestät Slumpen sköter tre fjärdedelar av ruljangsen i detta eländiga universum.

Fredrik den store

Jag respekterar tron, men tvivlet är det man blir bildad av.

Wilson Mizner

Vi är alla tillräckligt starka för att med jämnmod kunna bära andras olyckor.

François de la Rochefoucauld

Den som är herre över sina passioner är slav under sitt förnuft.

Cyril Connolly

Försök leva så att till och med begravningsentreprenören sörjer dig när du dör.

Mark Twain

Livet är en tragedi för de människor som känner och en komedi för dem som tänker.

Jean de la Bruyère

Det finns onda människor som skulle vara mindre farliga om de inte hade något gott i sig.

François de la Rochefoucauld

Om man säger sanningen kan man vara säker på att förr eller senare bli avslöjad.

Oscar Wilde

Det enda som hindrar Gud från att sända en ny syndaflojd är att den första inte gjorde någon nytta.

Sébastien Roch Chamfort

Så gott om kärlek och godhet är det inte här i världen att man har rätt att slösa bort något av dem på inbillade väsen.

Friedrich Nietzsche

Ur *Bra sagt under tretusen år*, en citatbok sammanställd av Bertil Hökby och Gösta Åberg (Litteraturfrämjandet 1991).

Att veta sig ingenting veta är det högsta. Den som tror sig veta vad han icke vet är sjuk. Blott genom att känna sin sjukdom såsom sjukdom blir han fri från sjukdom. Den vise är icke sjuk. Han känner sin sjukdom såsom sjukdom, därför är han fri från sjukdom.

Laotse

(Ur Boken om Tao, 500-talet före Kristus)

Att ljuga för oss själva är en djupare rotad vana än att ljuga för andra.

Fjodor Dostojevski

Det finns bara en verklig förlust och det är att inte kunna ge sina gåvor till dem man älskar mest.

May Sarton

I bokstavlig mening hör allt liv samman. Alla är fångade i ett ömsesidighetens oundvikliga nät, fastbundna i en ödets gemensamma väv.

Martin Luther King

Det finns två sätt att sprida ljus: att vara ljuset eller spegeln som reflekterar det.

Edith Wharton

Det är en fruktansvärd, obönhörlig lag att man inte kan förneka någon annans mänskliga natur utan att förlora sin egen: i sitt offers ansikte ser man sig själv.

James Baldwin

Vi är helt enkelt precis så lyckliga som vi bestämmer oss för att vara.

Abraham Lincoln

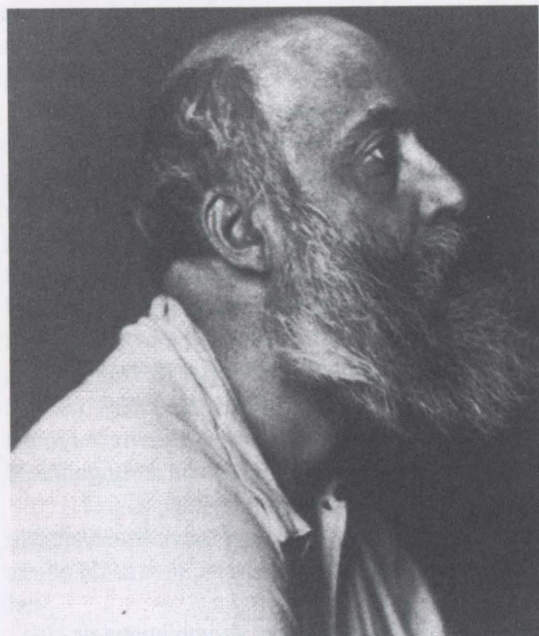
Låt naturens skänker ingå i våra måltider så naturliga och obehandlade som möjligt.

Professor W. Kollath

Människan behöver sädeskornets alla beståndsdelar i sin föda. Ju förr man griper sig an med uppgiften att ge människorna ett verkligt fullkornsbröd, desto snabbare skall vi få bevittna en hälsovinst som världen icke har sett maken till.

Professor J. C. Drummond

(De två sista citaten är hämtade ur en samling av J. L. Saxon.)

Katarina Wirebring:

”Det var alltid någon art av liv och liv är skönt”

Om Fröding, filosofin och religionen

FLERA FRÖDINGKÄNNARE har betonat att det hos Fröding fanns en strävan att vinna insikt i de religiösa, metafysiska och mänskligt moraliska frågorna. Han sökte ett dolt smycke, en tolkningsbar helig skrift, en gralpokal, dvs. en sanning som kunde möta det religiösa behov han haft sedan barndomen och som inte kunde stillas av den kristendom han lärt känna genom sin fars neurotiskt religiösa sinne. I sitt sökande låter han den teosofiska världsförklaringen bli den sanning som visar honom en väg till en helhetsupplevelse och som kommer att utgöra ”moraliskt balsam för sorg- och sårthid”.

John Landqvist skriver i sin bok om Fröding (1967) att det var det buddhistiska elementet som från början väckte Frödings sympati för teosofin. Fröding skriver själv i ett brev till Mauritz Hellberg 20 maj 1891 om Madame Blavatskys lära:

”Hennes under tycks det vara en viss hake vid, men det synes mig att hon verkligen fått fatt på en esoterisk lära av gammalt ursprung – en bedragerska eller fantast kan icke ljuga ihop något så systematiskt och storartat. Det är mycket möjligt att det verkligen är Gautama Buddhas hemliga lära och den tilltalar mig i hög grad både poetiskt och logiskt.”

Buddhismen för Fröding är vissa element som utgör en del av det teosofiska systemet, en esoterisk del som teosoferna ser som gemensam och ursprunglig för alla religioner. Det är denna kärna som intresserat Fröding. Hans kunskaper om buddhism utgår ifrån dessa element: läran om karma, tanken på reinkarnation, synen på tillståndet efter döden och människans utveckling.

Den som mest inträngande belyst de filosofiska och religiösa inslagen i Frödings diktning är Olle Holmberg. I sin bok *Frödings mystik* (1921) redogör han för Frödings främsta inspirationskällor på detta område. Enligt Holmberg skapar sig Fröding utifrån sin vunna filosofiska och religiösa kunskap en egen religion. Han hänvisar till det brev som Fröding i slutet av

1894 skrev till sin syster Cecilia och där han kungör att han har ”funnit ut världsreligionen”. För Fröding är denna lära ”lyckan själv” under en tid då han genomlevde en av sina värsta kriser.

Frödings ”religion” är mer av en filosofi. Denna filosofis tankestoff finner sitt främsta poetiska uttryck i Gralpoesin men också i de senare mattoida sångerna. Spår av tankegångarna finns dock i de tidigare diktsamlingarna. Dikterna står i idémässigt samband med den av Fröding proklamerade världsreligionen, som således, i sin helhet, tycks utgöra en speciell världsåskådning. Olle Holmberg påpekar att den frödingska filosofiens grundproblem mer är av moralisk art än metafysisk. Fröding sökte enligt honom en livsåskådning, inte en världsförklaring.

Skillnaden mellan ”världsförklaring” och ”livsåskådning” torde ligga i ambitionen att vara allmängiltig respektive personlig. I Frödings dikter avslöjas visserligen emellanåt en ambition att lyfta dikterna över den personliga nivån, att göra det möjligt att i den allmängiltiga diktens form möta livet. I denna ambition ligger en tendens till världsförklaring, ett ”vara” mer än ett ”böra” (för att använda Holmbergs ord). Men dikterna, menar jag, ger framför allt intrycket av att vara en personlig livstolkning. Frödings föreställningar om och förhållningssätt till världen blir synliga. Dikterna ger uttryck för hans livsåskådning då han i dem ger sin syn på det större sammanhang som hans upplevelser, erfarenheter och minnen ingår i. Det ger läsaren känslan av att Fröding genom att sätta ord på sina upplevelser gör det möjligt att förena livets olika delar till ett helt. Han längtar efter helhet, efter ett större och meningsfullare sammanhang vari han kan inplacera sig själv, ett liv som inte är i stänk och flik. Han längtar efter en plats i en värld där ögat kan skåda bilden av ett helt.

Det är, som tidigare sagts, framförallt i det teosofiska systemet, som Fröding finner sin inspirationsgivande kunskap. Detta system utbildades i slutet av 1800-talet av Teosofiska Samfundet, och Fröding kom i kontakt med dess tankar genom Helena Blavatskys skrift *Isis Unveiled*. Fröding gav vid ett flertal tillfäl-

len i sina dikter uttryck för den teosofiskt panteistiska tanken att allting oupplösligt hänger samman. I själva verket är det tanken att världen utgör en enhet, i vilken allt genomströmmas av samma ”levande kraft”, som utgör det genomgående draget i Frödings filosofiska tankebygge. I allting, djupt i tingen, bor en gnista av den andliga livskraften: ”djupast i tingen bo gnistorna hemligen kvar, av ljus, som i livsdrycken var” diktar han i *Gralstänk*.

Denna gnista finns i allt då världsalltets varelser är hierarkiskt förbundna med varandra enligt en princip som innebär att varje varelse utgör en del i en större varelse, som i sin tur lever och utgör en del i en ännu större varelse. Mindre varelser framlever således sina liv inom ramar som anges av större. Teosoferna talar om olika ”tillvaroplan”, vilka finns i olika ”finhetsgrad”. Allt levande framträder och gestaltar sig samtidigt på flera av dem (fysiska, emotionella, intellektuella, andliga, astrala) men alla delar/tillvaroplan i universum betingar varandra och hålls ihop av samma verklighet, av teosoferna kallad *Urgrunden*, för Fröding själva Alltets vara. I ”Den ryske anakoreten” förskjuter diktens huvudperson anden, som är vigd vid alltets modersköte och evigt skapar, men möter invändningen:

”Är ej den kraft, som sammanslingrar kroppar,
densamma kraft, som knyter cell till celler,
från nerv till muskel som en gnista hoppar,
i röda vågor ur vårt hjärta väller?”

Är ej den kraft, som midjor sammantvingar,
densamma kraft, som gror och öppnar knoppar,
som över molnen lyfter örnens vingar
och svanens vingar i kristallen doppar?”

(Ur Den ryske anakoreten, *Gitarr och dragharmonika*)

Fröding kallar denna kraft i alla ting och väsen för ”livsmonader”, ”levande monader” eller ”jaget”. Tingens innersta är själva livsprincipen, verklighetens källa, ”morgonsolen som ser in i skogens gömmen” (Ur Tröst, *Nya Dikter*). Den levande kraften ligger immanent, i människan fördold. Gnistan av Gral finns i allt. Gral lyser i skarnet, i svinet och gudabarnet. Gral är mäktig i modet hos män, finns hos Don Juan, John Falstaff, i Plato, Caesar och Cato, i djärvt, fritt, kärvt, blott, glatt, i skratt och gråt och sorgelåt, i gott, matt, smått, sant, tunt, grant. Ja, t.o.m. i en lus bak ett hemlighus. Sök och du ska finna ”att också ur kvinna och man, som ur trä eller sten, går Gralgnistans flyktiga sken” (Ur Gralstänk, *Gralstänk*).

Varje monad är en mikrokosm, ett världsallt i miniatyr. Mikrokosmen rymmer i sig alla möjligheter som i makronos är verkliga, fullt utvecklade. Att monaden utvecklas betyder att den, genom att låta sina inneboende möjligheter växa, låter rymma en allt högre form av liv. Världsförloppet är en ständigt pågående utvecklingsprocess i vilken allt levande, från mineral- över växt-, djur-, människo- och övriga naturriket, deltar. Allt eftersom monaden utvecklar sig blir jagmedvetandet starkare. Jaget strävar efter att avancera mot en högre livsform och till sist uppgåendet i allanden, ”gudomens stora levande allharmoni”. I världsanden upplöses jaget och en samhörighet med allt som är och sker inträder.

Denna teosofiska tanke, att det i allt levande finns en inneboende kraft som för livet framåt, innebär att det inneboende i allt levande finns en möjlighet till tillblivelse och utveckling. Tingen väntar på att skapas och utvecklas: ”Allting sväller och

bävar / av önskan till liv / där min blick svävar / och menar: bliv! (Ur Den skapande nyskapade, *Efterskörd/Mattoidens sånger*)

Ingenting i naturen är utan liv och allt liv har del av samma levande kraft.

”Varje levande väsen säger,
om ock endast från fjärran likt människotal,
vad det är, vad det vill, vad det äger,
så av verksamhetsart som av lycka och kval,
och de ting som ej leva, de sjunga
för de sinnen, som uppfatta klart,
om icke med strupe och tunga,
även de om sin särskilda art.”

(Ur Nedanförmänskliga visor, *Mattoidens sånger*)

Men vägen mot högre liv är inte alltid en process vars steg sker i en tydlig riktning framåt. Människans liv präglas, liksom naturens, av ständigt pågående förvandlingar, av progression och regression, av ständiga skiftningar mellan förtvivlan och hopp. Eller, som Fröding skriver, av lycka och sorg: ”Lyckan kommer, sorgen kommer även, / som ett tjuvpojkestreck av något barn, / någon står och smusslar in i väven / av vårt liv ett nyckfullt spunnet garn, / som till helgon gör oss eller skarn”. (Ur ”Den evige juden”, *Nya Dikter*).

Livet kännetecknas av motsättningar, också den mellan högt och lågt. Det finns hos Fröding en längtan efter det höga, till det rena. Men anspråket på ett högt, rent liv i Ariens land står i motsättning till en tillvaro som Fröding upplevde som full av sorg, lidande och människors förakt för det mänskliga. Det tycks som om han också känner en dragning till det låga.

Jag vill ned
på det ondas led,
jag vill välta
mig i lastens älta,
jag vill känna
hat bränna,
avund stinga,
jag vill dolk svinga,
gift bringa
den, som mat mig bär,
ljuga och stjäla,
träla
för vart lågt begär,
lömskt bedraga
svaga,
kallt och torrt
oskuld mörda,
sparka bort
de förförda
– som ett djur mig skicka,
pöl dricka,
träck smaka,
utrannsaka
dygd i brott,
träcks renhet,
enhet
mellan ont och gott.”

(Ur Gralsökarens saga, Nytt och gammalt)

Med det teosofiskt frödingska perspektivet kan man se att det abstrakta också finns i det materiella. Det höga, rena, andliga finns i alla ting, även de mest oansenliga. I ett brev till Viktor Rydberg 1895 uttalar sig Fröding om harmoni och disharmoni, om fult och skönt som varandras förutsättningar:

”Harmonien i alltillvaron kan väl inte tänkas fullständig, om icke även de lägsta och mest missriktade former ha något av skönt i sig. Ofta är det just harmoniens kamp mot disharmonien, om man så kan uttrycka sig, som framkallar intryck av skönhet eller kraft, oaktat man samtidigt har ett intryck av fulhet och lyte. /.../ Under min sjukdom har jag haft en del visionära drömmar – bland annat en, i vilken jag av någon straffande hand blivit förd till ett rum, där själsmonaderna efter oupphörligt sjunkande i djuriskhet förvandlas till kräldjur. Jag hörde ett oändligt väsande och kväkande och såg ett förvirrat krälande och krypande i orenlighet. Den straffande stämman, som för det mesta följde mig, sade i sträng ton: ’Är detta vackert tycker du – du som vill se skönhet i själva det ohyggliga’ – eller något ditåt. Men i detsamma fick jag ett intryck av det rika och livsfulla i allt detta väsande, kräkande och krälande, det storartade i allt detta ohyggliga, en hel mäktig värld i dess återfödelse eller födelse, som vältrade sig fram ur Kaos eller Hades. ’Ja, sannerligen, är detta skönt också’, sade jag till min mystiske följeslagare, som som sedan förde mig genom alla möjliga världar av förnedring och gräslighet. Överallt fann jag något vackert, tror jag. Det var alltid någon art av liv och liv är skönt.”

(Brev till Viktor Rydberg 1895, nr 343)

Gralgnistan finns inuti var människa. Fröding erfar det ibland som någonting livfullt och ljus i själen. Frödings längtan efter helhet är av både sinnlig och andlig natur. Denna längtan känner vi igen oss i, det är en längtan som finns i oss alla.

Uppsatsen om Gustaf Fröding är hämtad från boken "I sällskap med Fröding", som getts ut av Gustaf Fröding-sällskapet 2003.

Katarina Wirebring är gymnasielärare i religion och svenska och ledamot av Gustaf Fröding-sällskapet styrelse.

Ur GUSTAF FRÖDINGS samlade dikter

TRO OCH VETANDE

Dumbomiad

Hur förena tro med vetande?
Frågan lär ju vara viktig,
kräva starkt arbetande,
mycket ivrigt letande.
Dumbom, något oförsiktig,
svarar: ”jo, när tron är riktig,
är den vetande.”

Ett EPIGRAM

Varför är döden livet?
Varför är livet döden?
Fråga får du.
Svara får du.

Ur GUD?

I

Om Gud är till, vad är han?
den vetande give mig svar.
Det samma namnet bär han
som fordomdags han bar.
Mig synes dock,
fast samma namn vi stamma,
att samma rock
ej alltid täckt detsamma.

II

Ett vara är ej en gestaltgud
med mänskligt personliga drag,
en Herre ej alltid en Alltgud
och ande ej alltid ett jag.

Anna Bornstein:

Meditation – jakten på den försvunna skatten

Det fanns en gång en man som hette Lancelot. Han var en av de djärvaste och ädlaste riddarna vid kung Arturs hov. I sökandet efter kunskapens källa, den heliga Graal och dess undergörande kraft, riskerade han sitt liv och utstod många prövningar.

När han till slut fann Graalen, föll han avsvimnad till marken och låg medvetslös i tjugofyra dagar. Så stark var Graalens strålgans.

”Jag har sett så stora underverk att jag varken kan beskriva dem eller tänka på dem”, utbrast han när han vaknade.

Jakten på kunskapens källa, sökandet efter lyckan, är evig. De flesta tar för givet att den finns där ute någonstans, även om det råder delade meningar om var den finns. Många hoppas att de ska få den från någon annan människa. En del tror att de ska finna den genom att skaffa sig makt och inflytande eller materiella ägodelar. Andra har förstått att lycka och kunskap är något man kan finna om man vänder sig inåt.

Några av mänsklighetens största filosofer och mystiker menar att det i det mänskliga medvetandet finns en ständigt flödande källa av frid, kärlek, glädje. Få vet om den, därför att få söker den inom sig.

I vårt samhälle har vi utvecklat metoder för att inhämta yttre kunskaper, men metoder för att uppnå inre erfarenheter, till exempel meditation, vet vi ytterst litet om.

Sätt dig ner och blunda. Vänd uppmärksamheten inåt. Iakttag dina tankar och känsor utan att låta dig ryckas med av dem. Försök bli en staty av uppmärksamhet.

Ju mer koncentrerad du är desto tydligare ser du vad som rör sig i ditt inre. Uppmärksamheten tycks vara ett slags ljus, vars styrka du kan förhöja eller försvaga genom att intensifiera eller minska din koncentration.

Försök sedan dra bort uppmärksamheten från tankarna och rikta den djupare inåt.

Enligt upptäcktsresande i den inre världen lever vi i ett fängelse så länge vi tror att vår personlighet och kropp är det enda vi är. Att dra bort uppmärksamheten från dem är detsamma som att slinka ut mellan fängelsburens spjälor. Knepet är att identifiera sig med medvetandeljuset och inte med medvetandets tanke- och känslol innehåll.

Lätta om hjärtat

Det låter enkelt. Men om det i verkligheten vore enkelt skulle vår tillvaro inte vara så bekymmerstyngd. Vi skulle alla vara lätta om hjärtat, fria. Samtidigt som vi uppfyllde våra jordiska förpliktelser skulle vi vara medvetna om gränslösheten. Vi skulle se på vårt vardagsliv som vi ser på våra drömmar efter uppvaknandet. Medan drömmen pågår tror vi att vår drömpersonlighet är det enda vi är. Men efteråt inser vi att den bara var en liten del av oss och att hela drömmen tilldrog sig i vårt inre. Vårt medvetande sträcker sig oändligt långt bortom drömvärldens yttersta gränser.

Men är det där vetenskapligt bevisat, att vårt medvetande kan dras bort från kroppen och personligheten? Nej, det är inte bevisat. Men det finns ledande hjärnforskare som håller det för troligt. Och inte heller det motsatta påståendet, att vårt medvetande är oskiljaktigt från kroppen och personligheten kan bevisas. Man kan inte ens förklara hur en tanke uppstår.

Medvetandet är tillvarons stora mysterium. Men det finns där i vårt inre, närmare oss än allt det som vi upplever i vår vardag. Att utforska det kräver inga långa fysiska resor. Det kostar ingenting. Men det fordrar ansträngningar, en seg uthållighet, precis som bergsbestigning. Och modet att möta sin mörka sida ansikte mot ansikte.

Svartsjukan visar sig

Det första som händer när man tränger ner under ytan är nämligen ofta att man blir medveten om en massa negativitet. Man får se alla de tankar och känslor som man inte har velat kännas vid förut. Om du till exempel är svartsjuk kommer svartsjukan att visa sig. Eller om din självkänsla är svag blir du medveten om det. Precis som kroppen under fasta gör sig av med en massa gifter, gör sig psyket under meditation av med en mängd negativitet genom att skicka upp den i medvetandet där den kan ses. Det är en läkeprocess som främjar vår mänskliga mognad.

Det första steget på den inre upptäcktsfärden är att lära sig koncentration. Det är svårt för rastlösa nutidsmänniskor, som att försöka binda en vild elefant vid en påle, säger man i österlandet.

Så här gör du:

Börja med att reducera antalet tankar. Det kan du göra på olika sätt. Du kan koncentrera dig på några rader ur en dikt eller sång, som du upprepar för dig själv. Eller du kan fästa blicken vid ett föremål, ett träd, en sten eller en inspirerande bild. Uppmärksamheten får följa blicken, som blir ett stöd och hindrar tankarna från att vandra. Du kan också koncentrera dig på andningen, sakta ner den tills den blir djup och lugn och låta uppmärksamheten följa dess rytm.

Och om metoder inte tilltalar dig, finns det metoder som inte är några metoder. Du kan till exempel stilla dina tankar när du är ute och går i skogen eller när du lyssnar på musik. Du kommer att bli förvånad över hur intensiv och rik natur- eller musikupplevelsen blir. Våra tankar och känslor innesluter oss som en osynlig hinna, som hindrar oss från att verkligen uppleva det som finns omkring oss.

Femtio tankar i minuten

Om du normalt har femtio tankar på en minut och minskar ner dem till hälften har du uppnått dubbel så stor koncentration som vanligt. Sedan minskar du ner antalet tankar ännu mer. Till slut har du bara en enda tanke och även den släpper du. Det enda som återstår är oavvänd uppmärksamhet. Sådan uppmärksamhet är ett oerhört effektivt verktyg för att genomtränga det så kallade omedvetna psyket. Vägen leder från vakan, genom drömmens och den djupa sömnens sfär. Man måste lära sig stiga ner i dessa skikt utan att somna, utan att förlora sin medvetenhet.

Hjälten i sagan måste gå ner i underjorden och kämpa mot draken innan han kan försäkra sig om att för alltid äga skatten. Ju djupare man når desto intensivare liv finner man.

För att kunna ta emot det livet måste man vara förberedd. Meditation är ett sätt att förbereda sig.

Anm. Anna Bornstein är författare och översättare.

Karl-Erik Edris

Krönika

Foto: Karl-Erik Löfqvist

I serien *Vetenskapens värld* såg jag häromdagen ett TV-program om strängteori. Det var pedagogiskt och suggestivt. Det kändes som att sanningen uppenbarades. Och jag fick också en känsla av att jag förstod en hel del trots att jag vet att jag inte förstod särskilt mycket. I varje fall inte av matematiken som strängteorin vilar på.

En sak som jag däremot är säker på att jag begrep var att det inte finns några vetenskapliga bevis för strängteorin. Man bygger tydligen för närvarande en gigantisk partikelaccelerator i Schweiz som man hoppas skall leda till att man hittar något spår av de strängar som man tror borde finnas. På det här stadiet är alltså strängteorin en spekulativ om hur vår materiella tillvaro hänger ihop och fungerar. En spekulativ som vuxit fram ur försöken att på matematisk väg hitta en teori som förenar kvantteori och relativitetsteori.

Och det är förstås inget fel i det. Men det från mitt perspektiv intressanta med dessa obevisade spekulationer var den behandling de fick i programmet. Man skulle ju kunna tro att ett vetenskapligt program borde visa oförställd skepsis mot spekulationer. Men ingalunda i detta fall. Attityden var i stället att spekulativa teorier var ytterst imponerande. Att det var mänsklighetens främsta tänkare och intelligenser som presterat dem. En av strängteoretikerna i programmet kallades t.ex. vår tids Einstein.

Denna attityd visar att programmet var ute i ett bestämt ärende, nämligen att göra propaganda för vetenskapens möjligheter att lösa tillvarons yttersta gåta med ett svar som enbart handlar om avsiktliga och ytterst sett meningsbefriade matematiskt beskrivbara materiella strukturer. Spekulativa teorier om sådant hålls högt i vår tid. De tjänar den rådande världsbilden. Därför fanns ingen kritik i programmet mot det spekulativa momentet i strängteorin. Och ingen medvetenhet om att det envetna utbasunerandet av budskapet om tillvarons slumpmässighet och meningslöshet bidrar till att människor blir existentiellt rotlösa och moraliskt ryggradslösa.

Men tänk om programmet hade handlat om parapsykologiska fenomen eller nära-döden-upplevelser eller rent av om en framstående mystiker som fick redogöra för en självupplevd kosmisk vision av tillvarons djupa meningsfulla natur. Vem tror att den underdåniga respekten då skulle ha funnits i programupplägget? Nej då skulle olika vetenskapliga experter ha kallats in för att förklara att bevisen för de parapsykologiska fenomenen och nära-döden-upplevelserna är så beklämmande svaga eller obefintliga att det hela måste anses vara grundlösa spekulationer. Och därutöver skulle en eller annan hjärnfysiolog säkert få kungöra att alla mystiska visioner bara är hallucinationer som produceras av hjärnan, och att de följaktligen inte är värda att ta på allvar annat än möjligen som kuriositeter.

Så det är uppenbarligen skillnad på spekulativa teorier och spekulativa teorier. Så länge de gäller sådant som tros öka makten för ett materialistiskt synsätt på världen då kallas inte spekulativa teorier för spekulativa teorier utan beskrivs som briljanta teoretiska uppslag. Men läggs fakta fram som tyder på att den materialistiska världsbilden är begränsad och felaktig då sätts tankemaktens maskineri ofelbart igång för att underkänna dessa fakta. Och de teorier som används för att inordna dessa nya fakta i en helhetsbild döms samtidigt ut som spekulativa teorier.

Jag är så trött på dessa välgjorda propagandafilmer som försåtligt kombinerar populärvetenskaplig information med outtalad världsbildspropaganda. Och därför hoppas jag att det i kretsen av vetenskapsjournalister skall sakta men säkert vakna en insikt om att man inte fullgör sin granskande plikt bäst om man agerar som om man vore informationsdirektörer för den materialistiska världsbildens motsvarighet till Vatikanen.

Därför tycker jag att *Vetenskapens värld*s redaktion borde skyndsamt göra ett program som inte bara belyser den materialistiska världsbildens begränsningar utan också klargör att denna inte låter sig bevisas av vetenskapen.

Men det är kanske att hoppas för mycket?

Svenska Vegetariska Föreningen 100 år

Svenska Vegetariska Föreningens 100-årsjubileum 2003 har uppmärksammats med många jubileumssidor i SFV:s tidskrift *Vegetar*. Här några citat, som hämtats från gamla årgångar av *Vegetarianen*:

I några utdrag ur "Vegetarismens historia" av fil. dr Henning Karström nämns bl a att människans kost enligt Bibeln är vegetabilier. Han hänvisar till Första Moseboken 1:29 och 3:18.

Så här står det i Bibeln:

"Och Gud sade: 'Se, jag ger er alla fröbärande örter på hela jorden och alla träd med fröbärande trädfrukt. Detta skall ni ha till föda. Men åt alla djur och åt alla fåglar under himmelen och åt allt som krälar på jorden, vad som i sig har en levande själ, åt dessa ger jag alla gröna örter till föda.' Och det skedde så."

Och:

"...men markens örter skall vara din föda."

I en artikel av "okänd författare" berättas hur ledande medicinare i slutet av 1800-talet spred övertygelsen att köttet var av största betydelse för människan, en åsikt som anammades av den svenska läkarkåren. En vetenskaplig kokbok kom ut 1886, skriven av åtta svenska läkare.

"Kokboken rekommenderade biffstek åt konvalescenter. Vidare ansåg vetenskapsmännen att grönsaker och frukt var mer eller mindre värdelösa ur näringssynpunkt. Till saken hör att vitaminerna ännu inte var kända. Vegetabilier ansågs över huvud taget vara usel föda och särskilt onyttig ansågs potatisen vara."

Under 1800-talet förekom ett kopiöst köttätande i väst.

Den som startade Svenska Vegetariska Föreningen var publicisten Johan Saxon.

"Fru Anna Saxon avslöjade en gång hur maken kommit att intressera sig för vegetarismen. Hon berättade att hon en tid i seklets början, då de båda var bosatta i Örebro, hade fått en magåkomma som visat sig vara svår att bota. Hon sökte läkare men utan varaktig framgång. Även en händelse kom hon då i kontakt med en bekant medlem av Adventistsamfundet, C. Kahlström. Han hade varit massör. I USA hade han sett vad naturenlig kost kunde uträtta vid vissa sjukdomsfall, och han sade: 'Drick inte så mycket kaffe, snälla ni, och lägg om dieten till vegetarisk, så ska fru Saxon se att det magonda ger med sig!' Hon följde rådet, och till båda makarnas överraskning var hon snart helt bra från sin sjukdom."

Vegetar, Sägargatan 4, bv, 116 36 Stockholm.

BSM-metoden ett sätt att bota sig själv

Behandlingsposition 1

I tidskriften 2000-Talets Vetenskap beskrivs en metod att bota sig själv: BSM-metoden.

Vi läser att för 27 år sedan låg den pensionerade polske översten Eugeniusz Uchnast och sov i en sjukhussäng. Han hade placerat en hand så att ena sidan av huvudet vilade i handflatan. När han vaknade märkte han till sin förvåning att en smärta i höften hade börjat försvinna. Han tänkte att kanske en strålning från hans hand hade verkat på de delar av hjärnan som kontrollerar och styr de fysiologiska processerna i höften.

Senare märkte han samma sak med andra kroppsfunktioner. När han var hes eller hade värk i en arm lade han sina egna händer på de delar av huvudet där de kroppsdelar kontrollerades vilka han hade problem med. Snabbt kände han en förbättring.

Hans fortsatta studier visade åtta områden av hjärnan som kontrollerade vissa delar av kroppen, och han markerade dessa.

Uchnast kallade metoden BSM, vilket är den polska förkortningen för "biofältstrålning som står i samklang med hjärnans aktivitet".

Efter Uchnasts död utgav hans assistent Piotr Lewandowski en bok om BSM-metoden och höll föreläsningar. Lewandowski menar att metodens effektivitet har blivit bekräftad "under minst ett helt årtionde"; han har själv blivit botad.

Lewandowski menar att BSM-metoden påverkar organismens elektromagnetiska biofält. Botandet sker snabbt.

Idag, skriver Maciej C Kuczynski, finns en hel del erfarenhet: BSM-metoden kan hjälpa vid flera olika åkommor, även hos djur. Ändå har ännu ingen vetenskaplig prövning gjorts.

Troligen, menar Kuczynski, påverkas vid denna behandling kroppens centrala nervsystem och det elektromagnetiska fältet. En person blir sjuk, skriver han, när det uppstår förändringar i hans elektromagnetiska fält. Enligt BSM-teorin registrerar det

centrala nervsystemet individens egen strålning och när förändringar i strålningen kan tas bort genom frisk strålning från händerna, som träffar hjärnan, så stimuleras självläkande mekanismer.

Med BSM-metoden kan man inte direkt bota patienten, men man påverkar kroppens egna självläkande krafter.

Metoden består av att man lägger en hand på sitt huvud (eller på någon annans persons huvud, eller ett djurs huvud) mitt för det ställe i hjärnan som styr centrum för den kroppsdel, som är sjuk. I vänstra hjärnhalvan kontrolleras organ på kroppens högersida och vice versa.

Det finns åtta olika områden på huvudet, som används när man botar med BSM-metoden. Det hänvisas till ett häfte och till en bok av Piotr Lewandowski, *Selfhealing by the B.S.M. Method*. Aries Warszawa, Polen ISBN 83-900653-2-0. 1997. Kuczynski skriver att varje behandlingsomgång måste vara minst 20 minuter och att man bör utföra minst 2-4 sådana behandlingar per dag tills sjukdomen har försvunnit, vilken vid svårare sjukdomar kan ta flera veckor.

Kuczynski har också några fallbeskrivningar.

I 2000-Talets Vetenskap står att det finns några kontraindikationer, som gör att man inte skall börja använda BSM-metoden innan man läst det informationshäfte som finns utgivet. Man skall exempelvis från sin kropp avlägsna alla metallföremål innan man använder metoden, och den får inte användas av gravida kvinnor och inte tillsammans med mediciner.

Häftet kan beställas genom Lewandowskys hemsida www.selfhealingbsm.pl.

Källa: 2000-Talets Vetenskap (nr 3, 2003 och nr 1, 2004) Föreningen SARA, Gångbrogatan 2, 372 37 Ronneby.

Charles Fort

Charles Fort (1874–1932) betraktade sig själv som en sann skeptiker, en sådan som motsätter sig alla dogmer och inte tror på någonting.

Fort var en antidogmatiker som samlade på kusliga och bisarra händelser. Han tillbringade en stor del av sin tid på bibliotek, där han gick igenom tidningar och tidskrifter, sökte efter allting underligt och mystiskt, som inte stämde med rådande vetenskapliga teorier om verkligheten. Han samlade på berättelser om grodor och annat egendomligt som föll ned från himlen, UFO:n, spöken, spontan mänsklig självförbränning, psykiska förmågor etc. Han utgav fyra böcker om anomalier, men verkar inte ha varit intresserad av tillförlitligheten hos sina källor. Vetenskapliga undersökningar tycks han ha varit helt ointresserad av. Han kritiserade och förlöjligade det vetenskapliga arbetet. Han tycks ha velat förbrylla och förvirra vetenskapsmän genom att samla berättelser från ett gränsland mellan fantasi och verklighet, som vetenskapen varken kunde förklara eller bortförklara. Men genom sitt ointresse för vederhäftigheten hos rapporterna, suddar han ut gränsen mellan sund öppenhet och naiv godtrogenhet.

Fort var skeptisk till vetenskapliga förklaringar. Han menade att vetenskapsmän gärna argumenterar utifrån sina egna trosföreställningar och undertrycker eller ignorerar data som är obekväma. Vetenskapliga teorier betraktade han som föga mer än vidskepelse och myter.

Källa: Robert Todd Carroll, hemsidan skeptidic.com/fortean.html

Har utomjordingar lämnat spår efter sig?

Har ett betydelsefullt genombrott gjorts i sökandet efter fysiska bevis för utomjordingars besök på vår planet? En amerikansk biofysiker, dr William C. Levensgood vid Pinelandia Biophysics Laboratory i Michigan, har undersökt damm hemma hos personer som säger att de haft besök av utomjordingar eller blivit bortförda av icke-mänskliga varelser. Detta damm har han jämfört med damm hos personer som inte säger sig ha haft någon kontakt med utomjordingar.

Levensgood undersökte dammet genom mikroskop under stark förstoring. Han fann att dammet hos de "bortförda" innehöll intressanta partiklar, några få mikrometer i diameter, små glasliknande klot. Lik-

nande partiklar har inte påträffats hos människor som inte säger sig ha haft besök av utomjordingar.

De glasliknande partiklarna finns i flera olika former, såsom ihåliga eller solida klot, ibland gulaktiga till färgen. De varierar till storleken från en tusendels millimeter och mer. Bland andra partiklar, som är mer avlånga, finns "pseudokrystaller", vilka ofta har tydlig form och inte är organiska.

Partiklarna upptäcktes först 1997, när en "bortförd" erinrade sig sitt nattliga möte med utomjordingar och en ljusstråle som träffade golvet i närheten av hennes säng. Kvinnan vaknade på grund av ljusstrålen. Hon förde sin arm till strålen och såg hur ljuset träffade armen. På morgonen tog hon kontakt med Levensgood och berättade för honom vad som hade hänt. Han besökte henne och samlade upp vita dammpartiklar från möblerna i hennes hem.

Dr Levensgood försöker finna ursprunget till de ännu oförklarade partiklarna.

Källa: hemsidan www.abduct.com/aaer2/r10.htm. Där finns också bilder av partiklarna i dammet.

Även tidskriften *New Scientist*, 26 juli 2003, har tagit upp Levensgoods undersökningar i en notis.

En ny världsreligion

Människor har satt sin egen prägel på sina gudar, vilka getts sådana egenskaper som människor har. Gudarna vill ha lovord och smicker, de belönar meningslös lydnad och bestraffar "fiender".

Detta framhåller Teosofiska Samfundets nuvarande president Radha Burnier, som citeras i den teosofiska tidskriften *Tidlös Visdom*, nr 4, 2003.

Radha Burnier menar att tro på en personlig Gud är oriktig. Hon ställer frågan vad det finns för alternativ och citerar H. P. Blavatsky:

"Man behöver bara vörda den levande naturens kraft och försöka identifiera sig med den. Att återkalla denna *Närvaro*, den osynliga Urgrunden som jämt och ständigt manifesterar sig själv."

Det universella, allt uppfyllande Livet är den enda Guden, skriver Radha Burnier. I allting finns en gudomlig närvaro, och insikten om detta är den enda religion som kan rädda mänskligheten, ja hela planeten. Medvetenheten om den gudomliga närvaron överallt är grunden för en utveckling av människans medvetenhet till högre

nivåer och för skapande av harmoniska och respektfulla relationer mellan människor och mellan människorna och andra existensformer.

"En ny världsreligion", skriver Radha Burnier, "måste grundas på en känsla för allt livs okränkbarhet" och att alla livsformer är manifestationer av den osynliga verkligheten. "Principen som ger liv finns inom oss och utanför oss, är odödlig och evigt vägledande." Detta är sanningarnas sanning, som den förklarats sedan Vedaskrifternas tid: "Den enda Verkligheten ligger dold i alltings vara, genomtränger allt, är alltings innersta kärna."

Kristendom och vegetarism

På nätet finns en recension av Keith Akers bok "The Lost Religion of Jesus", skriven av Leena Isac.

www.compassionatespirit.com (Se också Elisabeth Gustavssons artikel "Var Jesus vegetarian?" i förra numret!)

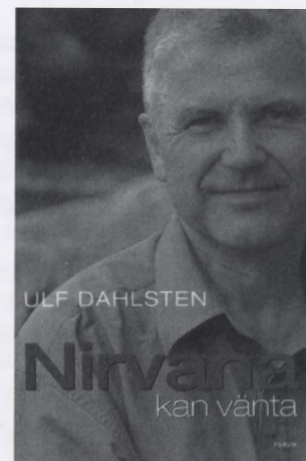
Leena Isac skriver bland annat att hon i likhet med många etiska vegetarianer har tyckt att kristendomen inte hyllar sådana värden som medkänsla och icke-våld. Hon sökte i andra religioner, såsom buddhismen, hinduismen och jainismen, för att finna en religion som hade medkänsla i centrum i stället för bestämda dogmer. Hon hade en obestämd tro på Gud och en upplevelse av ett djupt andligt samband mellan alla medvetna varelser, men hon tyckte inte att hon kunde kalla sig kristen.

Den kristna kyrkan har inte varit ledande när det gäller tolerans och icke-våld. Keith Akers anser att Jesu lära har blivit förvanskad. Han utgår från Jesu första lärjungar, de judekristna, som han menar var Jesu sanna efterföljare. Deras tro försvann, medan en förvanskad form av kristendom har levt vidare.

Enligt Akers hade Jesus en kompromisslös etik och inte något mytologiskt trosystem. Ett enkelt liv med icke-våld och vegetarism var utmärkande för de judekristna. Jesus ville aldrig grunda en ny religion, skild från judendomen. Men han vände sig mot vissa delar av den judiska tron, bland annat djuroffer.

Det är inte Jesu förkunnelse utan i hög grad Paulus lära som utgör grunden för den nutida kristendomen, anser Akers. Jesus predikade till exempel aldrig om någon arvsynd hos människorna. Inte heller lärde han att vi får förlåtelse för våra synder, blott vi "tror".

Det är Akers uppfattning att Jesu etiska budskap har eliminerats från kristendomen, vilken i stället samlar sig kring förkunnelsen om hans uppståndelse.

Ulf Dahlsten minns

I Ulf Dahlstens självbiografi *Nirvana kan vänta* (Forum 2001) finns småockulta inslag. Han börjar boken med att nämna att på Manhattan vid mitten av 80-talet rusade en främande man fram till honom och sa: "Bli inte rädd. Jag vill bara titta på dig. Du har den äldsta aura jag någonsin sett!" Märkligt nog hade något liknande inträffat ett par år tidigare. I Strandvillan i Falun gick Ulf Dahlsten förbi en grupp som höll på med reinkarnationsövningar. Föreläsaren upphörde mitt inne i en mening, stirrade på Dahlsten och sa: "Stopp. Du har den äldsta aura jag någonsin sett."

En asiatisk vän kommenterade: "För oss som är asiater betyder det att du levt en massa liv utan att någonsin ha kunnat uppnå nirvana."

Dessa litet märkliga händelser har gett författaren uppslaget till boktiteln. Det finns ännu mycket att uppleva, så – nirvana kan vänta.

Det skall tilläggas, om någon läsare inte känner till ordet nirvana, att det betyder utslocknande, framför allt den individuella personlighetens utslocknande, eller uppgående i en högre verklighet.

Ulf Dahlsten skriver att han haft många konstiga upplevelser – inte minst vid besök hos urbefolkningar – och att han inte är helt oberörd av sådana händelser. "Det finns mycket i vår värld som ter sig mystiskt och dunkelt och som vi ännu inte förstår – om vi nu någonsin kommer att göra det."

En tid var Ulf Dahlsten nära medarbetare till Hjalmar Mehr. De båda männen kom att stå varandra nära. Men så bestämde sig Dahlsten för att byta arbete och sa upp sig.

Flera år senare, en regnig dag strax före jul, fick han "en plötslig insikt": Hjalmar Mehr, hans gamle chef och vän, som han inte sett på flera år, var på väg att dö.

Insikten följdes av en kraftfull inre uppmaning: "Besök honom, han är ute på en annan ö i Mälaren, i sitt sommarhus på Adelsö". Det var inte sannolikt att Mehr skulle befinna sig där strax före jul; vid den tiden brukade han vara i sin lägenhet i Stockholm.

Men Ulf Dahlsten kunde inte motstå känslan att han måste besöka Hjalmar Mehr. "Dödstrött" satte han sig i bilen och började i regnet köra den flera mil långa vägen till färjan. När han kom fram till färjan, stod den och väntade och lämnade kafen så fort han kommit fram.

Hjalmar Mehr frågade inte vad Ulf gjorde där sent på kvällen mitt i vintern och i regnet. I stället bjöd han på kaffe, och det blev en pratstund. Hans hjärta sviktade, berättade han, men han ville inte prata om sig själv. I stället gav han Ulf goda råd.

"När jag lämnar honom vet vi att det är sista gången vi ses."

Ett par dygn senare ringde Hjalmar Mehrens fru och talade om att Hjalmar hade dött.

Ulf Dahlsten berättar också om en mystisk enhetsupplevelse.

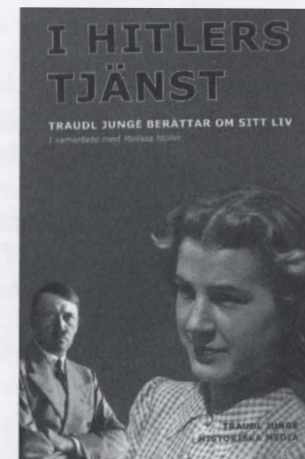
På en ö sträckte han ut sig på en bergshäll. "Plötsligt kändes det som om hällen försvann under mig, som om jag svävade fritt. Jag var inte längre jag. Jag var en del av allt, fanns mitt i allt och intet. Evigheten omslöt mig i tid och rum."

"För 19 år sedan fick hjärnforskaren dr James Austin en evighetsupplevelse av liknande slag som den jag fick den natten på skärgårdsön. Han väntade på ett tåg på en station i London när han försjönk i tankar. Plötsligt upplevde han en känsla av djup insikt. Han blev en del av evigheten och allt. Tiden försvann som begrepp. All längtan, all rädsla, allt som var kopplat till jaget och hans egen identitet försvann."

Ulf Dahlsten nämner att forskare har funnit att vi genom bland annat meditation kan koppla bort de delar av hjärnan som identifierar var vi är i tid och rum. När det sker upplever hjärnan det som om vi är en del av ett evigt allt.

Dahlsten hör till dem som grubblar över de eviga frågorna. Han skriver bland annat att "många – även vetenskapsmän – som säger att de tror att det finns en Gud uttrycker det så att det måste finnas 'en osynlig hand' bakom allt".

Ulf Dahlsten har bl a varit statssekreterare, en av Olof Palmes närmaste medarbetare, och chef för Posten.

Djurvännen Adolf Hitler...

I Hitlers tjänst heter en bok av Hitlers sekreterare Traudl Junge (i samarbete med Melissa Müller) utgiven av Historiska media i en svensk översättning 2003. Det är ett synnerligen intressant arbete, där Hitler, hans kvinna Eva Braun och flera av hans närmaste vänner och medarbetare beskrivs av en person som upplevt dem på nära håll.

Hitler var ledare för en förbrytarregim, som han i alla högsta grad själv satte sin prägel på. En grundläggande tanke hos honom var att det är naturens gång att de starka individerna överlever och de svaga går under, vilket bidrar till en förbättring av arten, bl a mänskligheten. Han uppfattade det som en godhet att bidra till detta urval och hade tydligen inga samvetskval för sin grymhet.

Vad som bland annat förvånar med Hitlers personlighet är hans vegetarism. Han kan ha varit strikt vegetarian mot slutet av sitt liv. Hans resonemang, så som det återges av Traudl Junge, kan en etisk vegetarian förstå.

Traudl Junge berättar att Hitler under sina måltider gärna försökte ge köttätarna en avsmak för köttet. Han kunde beskriva hur det går till i slakthus. "När höckvarteret var stationerat i Ukraina skulle mitt folk en gång inspektera det modernaste och största slakthuset där. Det var en helt mekaniserad fabrik /.../ Allt var så rent och ordentligt, och vackra flickor stod i höga gummistövlar upp till vaderna i färskt blod. Trots det så mådde herrar köttätare illa, och många gick utan att ha sett allt. Något sådant kan inte hända mig. Jag kan utan vidare se på hur man drar upp morötter och potatis ur jorden, hämtar äggen i hönshuset och mjölkar korna."

Hitler påpekade också att köttätare var så fega att de inte själva kunde döda djuren, men de drog nytta av att andra dödade dem.

TV3 ville avslöja paranormala fenomen.

Den 26 februari ville programmet Insider i TV3, med Robert Ashberg som programledare, avslöja några paranormala fenomen. Först lurade man mediet Jörgen Gustafsson, känd från Kanal5:s programserie Förmimelse av mord, med falska uppgifter. Genom telefonsamtal sa man till Gustafsson att en kvinna var försvunnen – fastän hon som vanligt befann sig på sin arbetsplats. Vad hade hänt kvinnan? frågade man oroligt. Gustafsson trodde självklart på de uppgifter han fick per telefon och gjorde med den felaktiga utgångspunkten vilseledande uttalanden. Han genomskådade inte bedrägeriet, utan började omedvetet fantisera en del. En förklaring kan vara att det är svårt för ett medium att skilja mellan verkliga paranormala förmimmelser och egna fantasier. Gränsen kan vara flytande.

I hemlighet spelade man in telefonsamtalen med Jörgen Gustafsson. Detta är, såvitt Sökarens redaktör vet, förbjudet – och då är det naturligtvis även förbjudet att sända sådana olagliga inspelningar i TV.

Det har sedan framkommit i media att TV3 hade klippt ut ett par tre minuter från mycket långa telefonsamtal som Jörgen Gustafsson hade med en flicka som låtsades vara förtvivlad över att en arbetskamrat var försvunnen.

Om den utannonserade professuren i psykologi med parapsykologi och hypnologi i Lund gjordes ett rimligt uttalande i vetenskaplig anda av rektorn vid universitetet Göran Bexell, medan professorn i neurobiologi i Lund Germund Hesslow uttalade sig tvärsäkert negativt och utan ödmjukhet. Framtiden får utvisa vad den kommande professorn, om det blir någon, kan uträtta. Ämnet, parapsykologi, är i alla hänseelser viktigt.

Programmets beskrivning av vad parapsykologi är var felaktig. Det är en vetenskap som med normala vetenskapliga metoder undersöker onormala fenomen.

Den donation som skall bekosta professuren är idag värd 30 miljoner kronor, fick vi veta.

Fyra personer smygfilmades när de gjorde undersökningar av s k currylinjer i en bostad, med slagruta eller liknande instrument. De gav olika anvisningar om var en säng borde placeras och påstod att de gjort "avstörningar", som tog bort farlig strålning. Men störningarna tycktes finnas kvar, när de följande avstörarna gjorde sina

undersökningar. Var det fyra charlataner som ofrivilligt medverkade i programmet? Det är inte säkert. Säkert är däremot att det var oetiskt att smygfilma dessa personer och sedan utan deras medgivande sända filmen i TV.

Geologen docent Nils-Axel Möerner deltog med positiva synpunkter på slagrutan – han har själv arbetat med slagruta – men hade en dålig förmåga att språkligt förklara sig. Filosofiprofessorn och skeptikern Sven Ove Hansson gjorde negativa uttalanden, som framfördes med stor bestämdhet. Han påstod att det är väl bekant att slagrutan endast visar en människas förväntningar. Men det är väl snarare så att detta är en väl bekant uppfattning hos skeptiker, med all säkerhet felaktig.

Robert Ashberg var som programledare grovt partisk och uttalade sig föraktfullt i det han betecknade vissa saker som stolligheter. Han framstod som dum och elak.

Insider i TV3 har använt oetiska metoder för att "avslöja" folk. En schysst programuppläggning kunde ha gett en helt annan och riktigare bild av de företeelser som togs upp. Men nu ville man avslöja, skämma ut människor. Hade man i stället visat en medmänsklig respekt för dem och gett dem chansen att visa vad de kan, kunde utfallet ha blivit ett annat.

Forskning & Framsteg och valet av auktoriteter

I den populärvetenskapliga tidskriften Forskning & Framsteg, nr 2, 2004, ger chefredaktören Björn Fjæstad uttryck för åsikten att det inte finns något "upprepbart stöd för att parapsykologiska fenomen över huvud taget existerar".

Men bevisen för de paranormala fenomenen står och faller inte med absolut uppreparhet. Bevis ser inte alltid ut på det viset. Och det vet Björn Fjæstad säkert. Men det finns en viss uppreparhet av paranormala mönster, av återkommande manifestationer av psi under likartade förhållanden.

"Decline-effekten", som Martin Johnson nämner i Nationalencyklopedin som parapsykologins stabilaste fynd och Fjæstad med förtjusning citerar, är en del av ett mönster som visar fenomenens beroende av entusiasm hos försöksledare och försökspersoner och av den stämning som råder under försöken.

Det finns en hop av skeptiker som väljer fel auktoriteter. De verkliga auktoriteterna på området är parapsykologerna; skeptikerna har en pseudovetenskaplig inställning: de har svaren klara i förväg, och all deras strävan går ut på att få vatten på sin skeptikerkvamn.

Jesper Jerkert skriver i Folkvett att "det är krävande att bedöma parapsykologin genom att sätta sig in i en mängd enskilda undersökningar. Skeptiker pekar därför hellre på mer övergripande empiriska eller teoretiska skäl för att inte tro på psi". Just så!

J. M. Coetzee

Tidningen Djurens Rätt! har intervjuat nobelpristagaren i litteratur J. M. Coetzee. Han säger bland annat att han är vegetarian. "Jag finner tanken på att stoppa likdelar i munnen rent motbjudande, och det förvånar mig att så många gör det varje dag."

Coetzee vill ha en förändring av vår attityd till djur.

I Djurens Rätt! berättas också att kronprinsessan Victoria, som tidningen träffat, är intresserad av djurrättsfrågor. Victoria säger bl a att hennes syster Madeleine "i stort sett är vegetarian".

Gåta

Vilken svensk medborgare saknar yttrandefrihet, saknar rösträtt i politiska val, saknar politisk makt och inflytande och har inte själv valt sitt yrke?

Rätt svar:

uægnun

Professor Germund Hesslow, Lund

Hej!

Jag undrar om du har någon utförlig förklaring till varför du motsätter dig parapsykologisk forskning. I så fall skulle jag vilja ta del av den.

Vänligen

Sven Magnusson

Sökaren

Hej

Jag motsätter mig inte parapsykologisk forskning. Jag motsätter mig att man inrättar en professur i parapsykologi. Skälen är i korthet desamma som nästan alla människor skulle anse mot professurer i UFO-forskning, forskning om tomtar och troll, slagrutor, regndanser mm. För att precisera är argumenten bl.a. följande:

1. Inrättandet av en sådan tjänst kommer att uppfattas som ett bevis för att den seriösa forskningen tar de sk paranormala fenomenen på större allvar än man faktiskt gör. Universitet är bl a till för att förmedla en så sanningsenlig bild som möjligt av verkligheten. Mot bakgrund av dagens kunskapsläge framstår de paranormala fenomenen som visserligen inte helt omöjliga, men ändå extremt osannolika. Skulle vi inrätta en tjänst i parapsykologi skulle det uppfattas som om vi ansåg dessa fenomen fullt plausibla. Detta vore i strid med universitetets uppgift.

2. Professuren kommer att leda till att man förlösar resurser som kunde användas bättre på annat sätt. Det finns visserligen en donation i botten, men i praktiken är det inte någon mening med en professur om där inte finns doktorander (som i sin tur behöver försörjning). Kostnaderna kommer i praktiken sannolikt att bli mycket större än vad som kan täckas av donationen.

3. Den viktigaste resursen är naturligtvis den mänskliga. En allvarlig konsekvens av en professur gäller de forskarstudenter som förleds att tro att de ger sig in på ett vetenskapligt meningsfullt område medan de med största sannolikhet kommer att föröda viktiga delar av sina liv.

4. En professur i parapsykologi kommer att kraftigt skada universitetets anseende. Detta kommer att undergräva vår trovärdighet när vi uttalar oss om andra viktiga ting. Med vänlig hälsning
Germund Hesslow
Professor of Neuroscience
Lund University

Märkliga upplevelser

En gång när jag var hos min son och hans familj och vi alla satt i köket och drack kaffe, fick jag i hallen fick se ett väldigt starkt ljus-sken.

Titta vad solen skiner in i hallen! sa jag. Min son tittade på mej och sa: "Det finns inget fönster där, så det kan inte skina in någon sol." Men jag såg ett starkt lysande gyllene sken som blev större och större. Det kom in i rummet och stannade bredvid mej. Då såg jag att i skenet var en varelse, som det strålade om, det såg ut som guld. Varelsen var väldigt stor och hög, jag fick lov att titta upp och såg dess ansikte, den såg allvarlig ut, nästan sträng. Men ögonen som såg ner på mej var fulla av kärlek och liksom log mot mej. Alltså inte med munnen utan bara med ögonen, de strålade av kärlek.

Kan det vara Jesus? sa jag.

Min son som stod bredvid och intresserad iakttog mej sa: "Nej det är nog din skyddsängel du ser." Själv såg han ingenting. Ja men den har ju inga vingar! sa jag. "Det har dom inte, sa han, dom kan sväva ändå." Det var en underbar upplevelse.

En annan gång, också hos yngsta sonen, satt jag en dag på huk och försökte rensa i en kaprifolhäck. Då både hörde och kände jag att någon kom springande. Jag kände hur marken vibrerade av stegen, som stannade vid min sida. Jag tittade ditåt och såg ett par svarta skor i skinn och ett par byxben, tog för givet att det var sonen, så jag frågade om han var nöjd med vad jag åstadkommit. Han svarade inte, så jag tittade upp och såg att det inte var han, för den här figuren började upplösas ovanför midjan och försvann helt.

Har inte en aning om vem det var.

Monica

När jag fick kosmiskt medvetande och en psykos

Detta hände för över 15 år sedan då jag blev sjuk. Jag kände en absolut och ovillkorlig kärlek till allt liv och insåg alltings inbördes sammanhang och förstod livets kärna in i minsta detalj.

Jag fick en utvidgning av medvetandet, som framkallade en lång rad psykiska upplevelser, bland annat att universum inte är sammansatt av död materia, utan tvärtom är levande. Jag fick inom mig kunskapen om det eviga livet. Det var inte en övertygelse om att jag skulle få evigt liv, utan ett medvetande om att jag då ägde det, jag såg att alla människor är odödliga. Jag visste då,

att vad visionen rörde var sanning. Jag såg att det måste vara sanning. Jag hade fått en försmak av en helt ny förmåga, det vissa kallar kosmiskt medvetande. Plötsligt fick jag en kristallklar intellektuell upplysning. Vetenskapen att jag var ett odödligt väsen i ett evigt universum, som genomsyras av kärlek som en sammanbindande kraft. Alla bär vi kunskapen om kosmos inom oss. Man kan t ex höra röster, få hallucinationer och känna sig förföljd.

Jag kände mig enbart förföljd och trodde jag hade telepatisk kontakt med TV och radio. Nu är detta ett kapitel i livet, som jag lämnat bakom mig, eftersom det var så länge sedan. Om man råkar ut för detta slags mycket intensiva psykiska upplevelser vid en tidpunkt då man inte klarar av att kontrollera dem, kan man bli betraktad som mentalt och känslomässigt sjuk. Och om man inte redan är sjuk, när man söker hjälp hos läkare och psykologer, så är det svårt att undgå att bli sjuk, när man får veta att det man upplever inte existerar. För oss som upplever detta är det inte bara produkten av en livlig fantasi. Det man upplever är resultatet av en öppning till en andlig dimension. Allt fler människor kommer att få uppleva att de kommer i kontakt med sina egna psykiska krafter efter hand som de blir övertygade om deras existens. När vi förstår att de psykiska upplevelserna och krafterna följer vissa bestämda lagar, försvinner det mystiska och obehagliga. I människans väsen bär vi alla kunskapen om kosmos inom oss.

Frisk tack vare medicin

På Sökarens hemsida

www.sokaren.se

Kan Guds existens bevisas?
INDEX18.HTML

Medvetande skapar världen
INDEX22.HTML

Den oförgängliga filosofin
INDEX24.HTML

Mystik
INDEX28.HTML

Reinkarnation
INDEX31.HTML

Vedanta
INDEX33.HTML

Kvinnors väg till hälsa

Vägsjälens. En grupp kvinnors väg till självkännedom och läkning. Red: Eva Jagrell och Gunilla Boman. 80 sid. Solrosens förlag 2003, Västerås.

I september 2002 startades i Laholm projektet Vägsjälens, på basis av ett samarbete mellan arbetsförmedlingen, försäkringskassan, kommunens arbetsmarknadsenhet och det så kallade Kunskapslyftet.

Under 12 veckor hade långtidssjuk-skrivna och/eller långtidsarbetslösa möjligheten att gå denna orienterings- och rehabiliteringskurs med motivationshöjande inslag under ledning av Eva Jagrell och med nyttjande av hennes "Med plats för själen" (1994) som kursbok. Här berättar olika involverade, såväl de sjukskrivna kvinnorna, några av kvinnornas äkta män samt handledarna och arrangörerna om vad projektet betytt för dem. Bokdokumentationen, gjord under våren 2003, är samtidigt en etapp två av projektet Vägsjälens.

Det är en innehållsligt anspråkslös men funktionell sammanställning, tänkt att "få så många som möjligt att reflektera över och kommunicera kring vad hälsa egentligen är och hur vi ska lyckas vända de många långtidssjukskrivningarna till något positivt och konstruktivt."

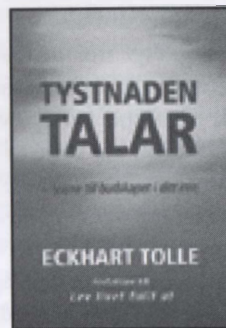
Eftersom undertecknad själv hållit i liknande kurser blir det en del igenkännanden om ett dylikt projekts möjligheter och begränsningar.

Ingick i "Vägsjälens" gjorde bland annat arbete med bildskapande och dikt-skrivande (några av dessa verk ingår i boken), samtal och övningar kring självkännedom och självförtroende, meditation, konflikthantering, yoga, drömmar, resursinventering, nätverksbyggande, hälsa och friskvård. Några inplanerade studiebesök för att återknyta en viss kontakt med arbetslivet fick dock ställas in, på grund av svalt kursdeltagarintresse.

Vittnesbörden om projekt Vägsjälens är dock övervägande positiva, och det är förstås glädjande att läsa om hur människor

gör upptäckter om sig själva och kommer ur svårare livspassager. Helt klart kommer behovet av den här typen av kurser att öka på grund av den allt snabbare omsättningen av personal på många arbetsplatser (med utslagning som följd), det organisatoriska behovet av att alla kontinuerligt skall vidareutbilda sig (som sätter ökad press på den anställda) och en växande stressnivå i samhället.

Gunnar Martin Aronsson

Upplysning enligt Tolle

Eckhart Tolles bok *The Power of Now*, på svenska namngiven "Lev livet fullt ut", blev en bästsäljare, översatt till flera språk. Hans namn förknippas med begreppet *nuets kraft*, som han senare vidareutvecklat i flera böcker. *Stillnes speaks* är hans senaste bok på svenska, översatt av Cecilia Lyckow Bäckman och utgiven av Energica 2004 med titeln *Tystnaden talar* och tillägget *lyssna till budskapet i ditt inre*.

Tolle lanserar idén att upplysning om människan och livet kan vinnas genom att man i tystnad observerar det nuvarande ögonblicket. Det är alltså en synnerligen enkel idé – lätt att förstå och pröva. Genom att leva i nuet upplever man livets fullhet, menar Tolle. Tankar ger ingen riktig upplysning, men det gör ett mediterande liv i den inre stillheten. Denna stillhet ger kännedom om vad jaget egentligen är. Att leva i en djup upplevelse av ens inre väsen ger en känsla av obeskrivlig salighet, förklarar Tolle, liksom vedantiska tänkare. Men Tolle ansluter sig inte till någon speciell andlig tradition, trots det andliga släktskapet med Vedanta. Han har haft en djup andlig upplevelse som förvandlat hans liv och gett honom en intensiv glädje över tillvaron som människa.

Lösningen på det inre livets problem ligger i en upplevelse av det nuvarande ögonblicket. Där försvinner all oro, sorg och vrede, allt inre lidande.

Tolle skriver i sin inledning att hans bok inte skall sträckläsas; utan snarare bör man läsa litet i den då och då, gärna hålla

den i handen och begrunda själva titeln. Så jag skriver denna anmälan utan att ha läst igenom hela boken; jag har faktiskt ännu bara läst några smärre avsnitt i den.

Tolle menar bland annat att människan är förlorad i tankar. Och tankar ger inte den upplysning som ett stilla begrundande i tystnad av människans inre verklighet ger. Det är nog ett betydelsefullt budskap.

"På ytan ser det ut som om nuet bara är ett av många, många ögonblick. Varje dag i ditt liv tycks bestå av tusentals små ögonblick då olika saker utspelar sig. Men om du ser efter närmare, finns det då egentligen inte bara ett ögonblick, någonsin? Är livet någonsin något annat än 'nu'?"

SM

Massor av intentioner

Dianne Martin har skrivit en andlig övningsbok *I kraft av intentionen* (Energica förlag, 196 sidor) som vill hjälpa oss att uppnå våra högsta strävanden.

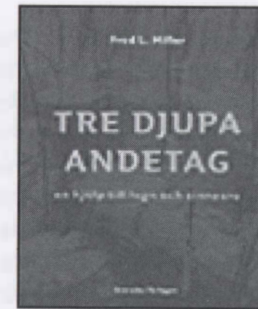
Nästan varje sida börjar med orden Min intention är, och så följer intentioner kring olika ämnen, som t.ex. familj och vänner, jorden och andlighet. Jag upplever boken som en enda lång affirmation.

Kanske passar det bäst att läsa en eller ett par intentioner om dagen och att meditera och reflektera över dessa. Eller leta upp någon rubrik som intresserar och hitta någon lämplig intention. Att läsa boken som en vanlig bok blir i mitt tycke alltför enahanda och ointressant.

Avsnittet om Kreativt syfte var det som gav mig mest. Tanken att vi alla har ett kreativt syfte med våra liv är inspirerande. På många olika sätt kan denna kreativitet yttra sig.

"Min intention är att vara tacksam för en värld överflödande av musik, dans, teater, film, skulptur, målning, poesi, prosa, historieberättande och offentliga forum där man kan mötas och utbyta idéer och känslor att erkänna konstens oräkneliga former som distinkta och djupgående kommunikationsmetoder."

Eva Jagrell

Enkel antistressmetod

Tre djupa andetag. En hjälp till lugn och ro. Fred L. Miller. Översättning Marie Hultberg. Svenska Förlaget.

Titeln fångar essensen i före detta TV-producenten Fred Millers tunna (111 sidor) bok: genom att ta tre djupa och medvetna andetag finner sig en omedelbar stressreduktion i kroppen. Den elementära övningen är hämtad ur yogatraditionen, och Miller är i sitt nuvarande livsskede huvudsakligen verksam som yoga- och meditationslärare i USA. Han menar att "precis som ångan inuti en tekokare måste släppas ut ibland kan du släppa ut det stigande trycket inom dig genom avslappning", och föreslår att man gör övningen cirka tio gånger per dag.

I efterföljande kapitel presenteras enklare avslappnings-, fokuserings- och visualiseringsövningar. Regelbunden övning med fem minuter på morgonen respektive på kvällen skall ge resultat. En avslutande del behandlar meditation, som enligt Miller är "det som händer i tomrummet mellan tankarna" och som "kommer att hjälpa dig att känna ett djupt samband med världen."

Boken är uppenbarligen anpassad för nybörjare inom ämnesfältet, vilket inte alls är fel. Ändå tycker jag att ämnena avhandlas summariskt och ofta offerar förståelse på djupet till förmån för lättillgänglighet.

Gunnar Martin Aronsson

Flow

Flow, ledarskap och arbetsglädje av Mihály Csíkszentmihályi. Översättning Göran Grip. Natur och kultur 2004.

Författaren med det svåruttalade efternamnet är bekant för sina tidigare böcker (1992 respektive 1999) om begreppet flow. Nu är alltså denne professor i psykologi aktuell med en ny bok som har ambitionen att beskriva fenomenet flow inom arbetslivet.

Flow utmärks bland annat av förmimmelsen av att leva fullständigt i nuet, att uppleva inre frihet från hinder, att vara

helt i samklang med sin kropp, att prestera optimalt men göra det utan medveten ansträngning.

Såväl idrottsmän, bergsbestigare och kirurger som, i det här fallet, företagsledare har vittnat om denna eftertraktade känsla. I religiösa termer kanske man skulle kunna tala om en subtil extas.

Det skall genast sägas, att detta är en mycket läsvärd bok. Ursprunget är projektet "Det goda arbetet i affärslivet" 1998, som initierades av tre forskare, däribland Csíkszentmihályi. Tanken var att hitta företagsledare som "kombinerar framstående prestationer med ett starkt moraliskt engagemang".

En forskarstab har därpå låtit intervju 39 företagsledare om syften med det egna arbetet, underliggande föreställningar och drivkrafter samt biografiska detaljer. Dessutom intresserade man sig för på vilket sätt flow eventuellt manifesterar sig under arbetet. Bland de måhända för svenskar mer kända namnen finns Anita Roddick, grundare av Body Shop, och Ted Turner, grundare av nyhetskanalen CNN.

Författaren pläderar för uppfattningen att ett företag i framtiden inte existerar primärt för att skapa mervärde åt aktieägarna (och försörjning åt de anställda) utan att det i allt högre grad blir märkbart, att detta syfte måste kompletteras med och kanske framöver helt ge vika för det betydligt mer djupgående syftet att skapa lycka till de anställda och till samhället i stort. Som Csíkszentmihályi uttrycker det: "ett nytt paradig, grundat på arbetskraftens inspirerande hängivenhet".

Med lycka avses då helt enkelt en genomgripande förmimmelse av välbefinnande, som kan nå sin kulmen i form av flow. Samtidigt tenderar jag att transcendera, dvs gå över, mitt egos begränsningar och upplever då sammanhang och livsmening. Vi märker alltså ånyo en koppling till den traditionellt andliga eller religiösa sfären, vilket är nog så intressant.

Boken låter intervjupartier växla med

resonemang och hypoteser kring flow på ett pedagogiskt välkomponerat sätt, betonar våra potentiella möjligheter till att förändra näringslivet och samhället i etiskt hänseende, men väjer inte heller för att redovisa komplikationer och tröghetsfaktorer.

En uttömmande notförklaring, ett uppslagsregister och en litteraturförteckning med svenska titlar avslutar föredömligt boken. Slutligen är ett omnämnande av översättaren Göran Grip på sin plats: han har gjort en svensk språkdräkt som tycks utmärkas av – just det: flow.

Gunnar Martin Aronsson

Sejd och psi

Nils Bjørn Kvastad heter en norsk forskare som skrivit de intressanta böckerna "Problems of Mysticism" och "En ny tid i Vannmannens tegn?". I *Gammel overtro?* Paranormala fenomen i norrøn litteratur og Bibelen i lys av moderne vitenskap" (Solum 1996) behandlar han paranormala upplevelser i nordisk hedendom och i Bibeln. Han söker dels paralleller mellan dessa två källor, dels olika former av paranormala fenomen inom källorna. Han hittar intressanta överensstämmelser. Texten den nordiska utesittningen har en tydlig motsvarighet i Lukas beskrivning av hur Jesus sitter ensam i öknen. Ett exempel på NDU finner Kvastad i det vackra norska Draumkvedet. Javisst, helt rätt! När det gäller sejden påpekar Kvastad att det handlar om att minnas både forntiden och framtiden, retrokognition och prekognition. Detta visas inte minst av völvas syner i "Völuspa". Exemplet är otaliga.

Kvastad ställer också en del lite oväntade (men berättigade) frågor, som varför sejdmannen Ragnvald Rettelbeini inte sjöng Odins eldsläckargalder innan han blev innebränd. Vissa frågor lär man aldrig få svar på...

En mindre detaljinvändning är att ingen seriös runolog skulle hålla med om att de äldsta norska runinskrifterna är på ett semitiskt språk.

Det är roligt att någon tagit sig an att forska i de paranormala fenomenen i nordisk och biblisk tradition. Kvastad vågar formulera vad många forskare egentligen redan sett eller mer eller mindre dimmigt anat, men som det inte varit politiskt korrekt att påpeka: att alla kända psi-fenomen faktiskt finns i den norröna traditionen (och den bibliska). Kvastads slutsatser av sitt digra material är försiktiga och balanserade. "Gammel overtro?" är en bok som säkert skulle intressera många av Sökarens läsare.

Mikael W Gejel

Tveksamt om att styra sitt liv

Du styr ditt liv. Jan Kallberg. Optimal. 168 sidor.

Jan Kallberg är känd främst som krönikör i dagspress. Han har också en bakgrund som jurist, skogshuggare och krigsjournalist.

"Du styr ditt liv" är skriven i samma anda som krönikorna: ett tydligt tema och ett kraftfullt engagemang förmedlat via rappa, talspråkligt färgade meningar.

Tanken är att läsaren – företrädesvis en man i yngre medelåldern utan småbarnsansvar, av innehåll och tilltalet att döma – skall resa sig ur en förutsatt situation av omgivningsmanipulation och istället börja utforma sitt liv efter eget huvud. Kallberg förklarar, att hans eget skrivande är "en kompensation för det förtryck jag upplevt som särling och att jag gått min egen väg".

Materialet innehåller bland annat en argumentation för att välja karriär, parrelation och bostadsort mer oberoende av vad samhällets normer föreskriver. Det tycker jag är ett spännande tema.

Infogat i den löpande resonemangstexten finns självbiografiska episoder som ger ytterligare förståelse för Kallbergs sätt att tänka.

Några självtester, där läsaren skall fylla i exempelvis ja eller nej i olika kolumner, verkar dock mindre ha som syfte att

hjälpa läsaren, utan mer finnas där för att underblåsa författarens egna slutsatser om vad som är rätt och fel.

När Kallberg slutligen i sina "recept" för den som önskar "styra sitt liv" menar att det är i sin ordning att ta avstånd från sin familj om den inte är tillräckligt stödjande i de egna planerna och att det är acceptabelt att medvetet ljuga om det gagnar en själv, ja, då har han i alla fall förlorat denne recensents förtroende.

Istället för att vittna om ett intressant nytänkande blir passager som dessa besvärande indicier på att författaren saknar djupare insikt.

Gunnar Martin Aronsson

Vidlyftigt om kristaller

Kristallernas kraft. Idag och genom tiderna. Cassandra Eason. Översättare ej angiven. Bokförlaget New Page 2004. 256 sidor.

"Det finns ett särskilt förhållande mellan ljudvågor och den fasta geometriska molekylstrukturen hos kristaller. En kvartskristall är uppbyggd av miljarder molekyler av kiseldioxid som är ordnade i ett bestämt tredimensionellt mönster.

Till skillnad från gaser och vätskor, där ljudet överförs som rörelser hos fria molekyler, pressar ljudvågor och andra vibrationer samman hela molekylstrukturen hos kristaller varvid elektrisk laddning frigörs... Därför kan kristaller ses som energiomvandlare. Vissa anser att detta är grunden för deras helande funktion, att de fokuserar och balanserar olika energi.."

Orden är Susanna Ehdins ur hennes "Den självläkande människan" och resone-mangen låter betydligt mer rimligt än Cassandra Easons. Den sistnämnda skriver nämligen: "Kristallernas speciella energier kan öka uthålligheten, beslutsamheten och ge mod att våga det plötsliga språnget eller att ta en chans, och allt detta är egenskaper som kan förbättra arbetslivet för dagens affärskvinnor och män."

Genomgående i Cassandra Easons

alfabetiska katalog över cirka 300 olika kristaller och mineralier i "Kristallernas kraft", är att det saknas distinkta skiljelinjer mellan vad som är redovisningar av föreställningar ur folketro och myt och vad som är tankegods ur dagens new age, tolkade genom författarens egna erfarenheter. De två källorna hamnar oftast i samma kategori och etiketteras dessutom förbehållslöst som sanning. Detta skapar en markant osäkerhet hos mig som läsare.

Ett ytterligare exempel ur uppslagsverket: Blå guldsten. "Kristalltraditioner: guldstenar skapades enligt en hemlig formel av italienska munkar på 1600-talet. Munkarna sades mäsas en magisk ramsa över varje sten som skapades för att göra den extra kraftfull."

Att italienska 1600-talsmunkar använde sig av blå guldsten (kopparkristaller i halvtransparent glas) bör kunna gå att belägga...

Men att den blå guldstenen "främjar telepatisk kommunikation och meditation då man försöker kanalisera stjärnväktarnas visdom", som Eason skriver, innebär en övergång till ren spekulat. Hur vet författaren det? Även om jag, mot förmodan, skulle kanalisera "stjärnväktarnas visdom", hur kan jag veta att det är den blå guldstenen som "främjar" processen? Eason ger ingen förklaring.

Förutom katalogen ingår en kort genomgång av de sju huvudchakrorna och dessas förhållande till olika kristaller samt ett kapitel om hur man använder en kristallkula.

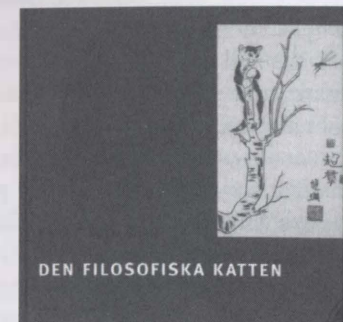
Samma glidande förhållande till fakta och spekulationer återkommer här, exempelvis: "John Dee (magiker och alkemist från 1500-talet) trodde att änglar och demoner visade sig i kristallkulan och erbjöd bra eller dåliga råd." Det går säkert att hitta biografiska fakta vad gäller Dees förhållande till kristallkulan. Men författaren noterar senare, utan att blinka:

"Bilder som framträder nära toppen av kulan är viktiga och berör saker som man bör ta itu med genast" medan "bilder som framträder i mitten eller till höger är ofta mer symboliska." Vad baserar Eason dessa påståenden på? Hundra egna sittningar vid kristallkulan? Tio andra utövers samfälliga åsikter? Eller är det hennes egen intuition som talat? Eason ger ingen förklaring.

Cassandra Eason är en synnerligen flitig författare; hon har skrivit över 50 böcker om i stort sett vartenda ämne inom new age, allt från modernt häxutövande

(wicca) och drömtolkning, tarot, älvor, spökmöten till egyptisk magi, auraläsning och trollformler. Då hon uppenbarligen har en stor och trogen läsekrets bidrar hennes skrifter säkert till att skapa ett förnyat intresse för äldre folketro och religiöst präglade ritualer. Huruvida hennes kristallråd fungerar eller ej, överlåter jag dock med varm hand åt andra att avgöra.

Gunnar Martin Aronsson

Kinesisk visdom och katter

Den filosofiska katten av Kwong Kuen Shan. Översättning: Hans Granqvist. Svenska Förlaget 2003.

Boken innehåller gammal kinesisk visdom, som illustreras av målningar av katter.

Ett par exempel:

Varningen

Livet och döden bildar ett ofrånkomligt

kretslopp.

Likt dagen och natten formar de en naturlig ryt.

Vid livets början kan du inte förhindra det, När livet upphör kan du inte hindra att det tar slut.

(Zhuangzi)

Små vänner

Himmel och jord behandlar alla varelser rättvist:

Skulle du ha en hög ställning, tro då inte att du står ett trappsteg över alla andra;

Skulle du ha en underordnat ställning, tro då inte att du står ett trappsteg under alla andra

(Zhuangzi)

Vad har nu katter med denna gamla kinesiska visdom att göra?

Inget annat än att denna visdom finns, och katter finns.

SM

Vårt uppdrag på jorden

Heliga kontrakt. Väx din gudomliga potential. Författare: Caroline Myss. Förlag: Richter. Övers. Lisbet Holst. 430 s.

Författaren Caroline Myss är känd för svenska läsare genom exempelvis "Andens anatomi" (1997). Där beskriver hon bland annat sin förmåga att på intuitiv väg ställa höggradigt exakta medicinska diagnoser. Hennes mångåriga intresse för människan, sedd som andlig varelse fungerande primärt via olika energier och först sekundärt via kroppens fysiska uttryck, har nu fört henne till att skriva en bok som i högre grad sammanfattar hennes världsåskådning.

Premisserna för "Heliga kontrakt" är att det existerar en gudomlig ledning, karma och reinkarnation. Före födelsen formulerar vi, enligt Myss, ett heligt kontrakt, där vi förbinder oss att utföra ett uppdrag på jorden. En del av överenskommelsen innebär dock att vi i livet måste återupptäcka kontraktet genom att avkoda den symboliska meningen i vardagshändelser.

Med utgångspunkt från Jungs arbete skapar därför Myss tolv primära arketyper, bland dem är fyra – Barnet, Offret, Den Prostituerade och Sabotören – några som alla har. De åtta andra innefattar Gudinnan, Krigaren, Kungen och Slaven. Gestalterna skall svara mot dominanta psykologiska "energimönster" hos individen. Varje arketyper har en positiv sida och en skuggsida. Därpå integrerar författaren denna jungianska lära med astrologiska och religiösa föreställningar till en särpräglad helhetssideologi.

Läsaren skall med hjälp av frågor fastställa sina egna primära arketyper, skapa ett arketypiskt zodiakhjul som "visar i vilket förhållande din själ står till kraften" och därmed bli klarare över innehållet i det heliga kontraktet. I övrigt ingår som så ofta i amerikanska självhjälpsböcker "fallstudier",

dvs hur Ronnie, Belinda, Lucille osv kommer till vissa insikter via Myss handledning.

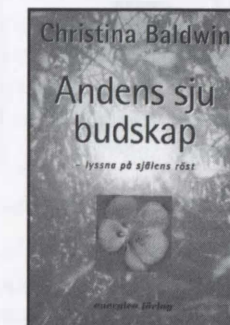
Boken är språkligt genomarbetad, men karakteriseras av en intellektuell våghalsighet. Själv tycker jag nog att Myss, trots sin uppenbarligen stora kapacitet vad gäller kunskap i esoteriska och religiösa seder och bruk och långa erfarenhet av terapeutiskt arbete tenderar att snarare komplicera än att underlätta människors sökande efter mening. En av stötestenarna är just arketyperna, som inte existerar reellt men som är symboliska hjälpmedel för att förstå individuella och kollektiva särdrag.

Vi skall söka oss till den gestalt vi dras till, men det finns inget egentligt korrektiv förutom en inre känsla. Myss manar oss samtidigt att inte bestämma oss för fort, men vad är det vi skall gå på? Till och med i den traditionella astrologin finns ju definitiva startpunkter för tolkningen, nämligen mina födelsedata.

Här svävar materialet så att säga fritt över marken. I slutet av boken radat Myss upp över 50 ytterligare arketyper och bifogar länkar till figurer från film, TV och saga och myt. Vissa arketyper har dessutom flera namn eftersom de är olika aspekter av den förstnämnda. Överlag dominerar ett associativt tänkande över ett mer stringent logiskt tänkande.

Troligen finns det människor som blir hjälpta av att arbeta med Myss arketypiska hjul, men själv tycker jag nog att metoden verkar mest förvirrande.

Gunnar Martin Aronsson

Andligt sunt förnuft

Christina Baldwins bok *Andens sju budskap* (översättare: Margareta Torfgård, Energica förlag, 118 sidor) hjälper läsaren att lyssna till själens röst. En grundläggande tanke är att förmågan att ha kontakt med denna röst kan vara avgörande för våra liv.

Det är en lättläst och mycket personligt skriven bok, som Christina Baldwin presenterar. På ett pedagogiskt sätt lägger hon

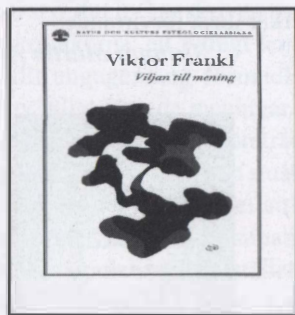
fram de sju budskapen och visar på hur de enkelt kan användas. De kan sägas som böner eller mantra och kommas ihåg i nödens stund.

Det finns en ödmjuk ton i boken som är sympatisk och till varje budskap ges många intressanta exempel och citat. Det är en fröjd att läsa en sådan välskriven bok, men författaren har lett seminarier om skrivprocessen i flera år och skrivit om dagboks-skrivandet som en väg mot andlig fördjupning. Hon ser skrivandet som en andlig dans.

Att låta jorden hela oss och att ägna oss åt att hela jorden är ett ömsesidigt förhållande. Detta är centrala tankar i boken liksom naturens kretslopp och människans plats i det betonas. Hon påpekar att när hon var barn var naturen hennes största tillflykt, men idag gömmer sig många barn inomhus, som om de ville fly från naturen. De sitter parkerade framför tv:n och datorn och den simulerade världen är verkligare än verkligheten. En farlig utveckling är detta, för den hindrar oss att förstå att allt hör samman. Kanske har vi försummat att lära våra barn att älska jorden.

I "Andens sju budskap" förmedlas mycken klokskap från själ till själ. En positiv och engagerande bok, som jag varmt rekommenderar till Sökarens läsare.

Eva Jagrell

Livets mening

Viljan till mening. Logoterapins grunder och tillämpning. Författare: Viktor Frankl. Översättare: Claes Gripenberg. 208 sid. Natur och Kultur. 2003 (Första svenska utgåva 1970)

Viktor Frankl (1905-1997) ses som ett av de viktigaste namnen i psykologihistorien. Frankl studerade under en tid för Freud, men liksom många andra begåvade elever utvecklade han snart sina egna idéer, som gick emot flera av patriarkens teorier.

Det huvudsakliga innehållet i "Viljan till mening" är ett sammandrag av en

serie föreläsningar som Frankl höll 1966 i Dallas. Det sista kapitlet i denna utgåva härrör dock från en betydligt senare föreläsning, år 1980.

Lejonparten av boken handlar om den av Frankl skapade logoterapin, en behandlingsmetod som vill hjälpa klienter att leta efter och finna livsmening. Logoterapin visar hur patienten "skall förvandla för-tvivlan till triumf". Det är nödvändigt, menar författaren, att finna en mening, även om denna är individuell och kanske förändrar sig varje minut. Men det är alltså inte upp till terapeuten att finna meningen; upp-giften för denne är att underlätta sökandet.

Författaren bör veta vad han talar om. Under andra världskriget var Frankl under tre år inspärrad i olika koncentrationsläger. Om dessa upplevelser skriver han främst i "Livet måste ha mening" (1968, ny svensk upplaga 1986).

I koncentrationslägret började han studera hur det kunde komma sig att vissa människor i lägret snabbt gick under medan andra höll sig kvar i livet. Han egen slutsats blev att de som hade en mening med att överleva mycket mer framgångsrikt kunde hantera de dagliga lidandena. "Att lösgöra sig från till och med de värsta förhållanden är en förmåga som uteslutande är förbehållen människan."

Frankl betonar sålunda viljans "makt" över deterministiska föreställningar. Konsekvensen blir dels att människan har "frihet att skapa sin egen karaktär", dels att "människan blir ansvarig för vad hon möjligen har gjort av sig själv." Även i vårt 2000-tal är detta åsikter som går stick i stäv med åsikter om genernas betingande av vår grundkaraktär, och den ekonomiska och sociala kontextens betingande av våra möjligheter att förverkliga våra ambitioner.

För att ge en bild av hur ett begränsat tänkande kan avhjälpas genom kreativt sökande utgår Frankl från "cirkelns kvadratur" (det olösliga problemet att med endast linjal och passare tillverka en kvadrat med samma area som en given cirkel). Han visar hur de tvenne tvådimensionella ytorna också kan upplevas som projektioner av en tredimensionell cylinder. Belyst ovanifrån bildar då cirkeln dess bas och belyst från sidan bildar kvadraten dess profil. "Endast om vi går vidare till nästa dimension, som är den mänskliga dimensionen... kan vi komma åt människans enhet och mänsklighet", konkluderar författaren.

Vid denna passage över våra "givna" gränser kommer vi också lättare i besittning av

de resurser som sinnet härbärgerar. Bland de viktigaste är människans förmåga till självdistansering och förmågan till självtranscendens. Det första skapar ett högradigt oberoende av yttre situationer, det andra gör att jag kan distansera mig från mig själv, dvs från mitt eget egocentrerade tänkande. Intressant är att Frankl betonar humorns avståndsskapande och därmed terapeutiska, hälsobringande effekt. Boken innehåller även specifika beskrivningar av logoterapins behandlingstekniker, som vi får utlämna i denna anmälan.

"Viljan till mening" har förvisso en del daterade drag; de ämnen som var aktuella när Frankl höll sina föreläsningar, såsom Vietnamkriget, studentoroligheter, p-piller, Sartres existensialism, Freuds psykoanalys och Alfred Adlers individualpsykologi, passerar revy i texten.

De tre herrarnas inflytande är idag betydligt marginaliserat, medan Frankls egen logoterapi synes ha vidmakthållen hög relevans i dessa våra dagar av yttre (sociala) och inre (personliga) kriser.

Frankl blev sedemera professor vid Freuds gamla lärosäte i Wien och kom att skriva inte mindre än 32 böcker varav de två senaste publicerades 1997. Kanske det nu också är dags att översätta några av de för svenska läsare mer obekanta titlarna?

Gunnar Martin Aronsson

Den ädla konsten att smälta getter

Det börjar bli sent i Plattland. Det rationella paradiset riddarvakt kräver, trots oroande tecken i skyn, att den biologistiska materialismen måste få ha sitt tolkningsföreträdare. Detta i snart alla frågor, för något annat alternativ är oss ej givet. Den själviska genen är lösenordet för dagen. Man river frenetiskt sönder fotografiet i små, små bitar för att på så sätt förhoppningsvis förstå vad bilden föreställde. Om någon skulle drista sig att ifrågasätta detta dekret och tillvägagångssätt, har han/hon därigenom visat sin hemhörighet i New Age-träsket. De nya överstepräster bränner inte längre

kättarna. Nej, religionen för dagen, scientismen, är mer humanistiskt förfinad än de tidigare trosbyggena. Här nöjer man sig med att högtidligen utnämna de otrogna till fifflande förvillare. Skammen må de sedan bära som sin mantel. Det börjar bli sent i Plattland...

Och i detta läge är han återigen ute på banan, den gode visionären Karl-Erik Edris. Titeln på verket denna gång är *...men vad går det ut på egentligen - livet alltså*. (Caduceus Förlag, 2004) och är en smakfull skönlitterär gestaltning av hans opus *Vision eller vanmakt* som kom ut redan 1987.

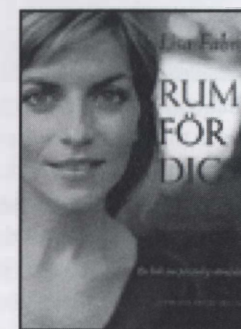
Berättelsen utspelar sig på Hillesgården, denna smått osannolika skapelse nere i norra Skåne. Ett fenomen som i sig vore värt en hel bok. Där på Hillesgården träffas Ulrika Mattsson, barn/ungdomspsykiater, och Dan Wännlund, en framgångsrik höjdare inom näringslivet. Båda två är, var och en på sitt sätt, hårt åtgångna av tillvaron och känner att de måste ta nya grepp i sina liv. För stöd och vägledning har de vänt sig till konsulten Johannes Funt. Under två laddade dagar gör dessa tre sedan tillsammans en djupdykning i vår tids stora frågor, frågor som har bäring på både på individ- och samhällsnivå. Det handlar om konflikten mellan tro och vetande, om möjligheten att nå fram till en ny samhällsbärande vision, etik och moral, det handlar om själen. Ett spänningsfält som sträcker sig från mellanmänskliga relationer ut till mellanösterns krutdurk.

Edris är en filosofins Thor Modéen, en intellektuell bondkomiker av rang. Blandningen av humor och djupaste allvar är en delikat balansakt. Varsamt guidas läsaren framåt i skritt och eftertanke med hjälp av storheter som sufi-ståupparen Mulla Nasruddin, Dostojevskij, Sokrates, historikerna Toynbee och Spengler, Dag Hammarskjöld och filmer som Seven, Matrix, Terminator och E.T. för att nämna några. Vi har alla, precis som Job i Gamla testamentet, våra gudomliga blåmärken och dem får vi leva med. "Vi måste alla under vår utvecklingsresa göra en och annan Job." Men, menar Johannes Funt, det går att lära sig konsten att smälta getter. Likt boarmer slingrar vi oss fram längs livets farleder och där väntar små och stora getter/problem. Det gäller att kunna svälja och smälta dessa, utan att förhoppningsvis få alltför mycket gethår kvar mellan tänderna. Människolivet som ett utvecklingsprojekt i ett väldigt system av levande helheter. Och vi lever i en tid när mycket händer. En gryende själsmedvetenhet smyger sig på hos allt fler.

En gnagande aning om att det finns något mer än de teser som det rationella paradiset sagesmän har spikat på upp på porten till sin kyrka. Och det är detta något som Johannes Funt låter sina skyddslingar sakta återfinna i djupet av sitt inre.

...men vad går det ut på egentligen - livet alltså är en hoppfull bok. Den vänder sig till alla själsberörda, alla törstande här i Plattland. Det behövs i sanning dylika fönster mot evigheten i denna sena timme.

Hans Ljungqvist

Personlig utveckling

Lisa Fabre. *Rum för dig. Bli den du egentligen är.* Natur och Kultur, 2003.

Journalisten Lisa Fabre skriver att hon med den här boken vill hjälpa oss att "göra rent hus i våra liv för att äntligen få plats med det vi vill ska finnas där, kärlek, harmoni, kanske spänning och äventyr. Men för att skapa utrymme för det du längtar efter måste du först göra dig av med det som hindrar dig från att vara lycklig". Hon delar därför upp boken i olika reningsavdelningar: Rena dina tankar, dina relationer, dina känslor, din kropp och din bostad. Dessa huvudsektorer rymmer i sin tur olika kapitel.

Idémässigt tar Fabres element från mer eller mindre kända amerikanska förfat-

tare och självhjälpsgurus och låter svenska typfall, "människor jag mött och på olika sätt haft en relation till", gestalta de problem vars lösningar kan härledas ur material från bland andra Neale Donald Walsch, Louise Hay, Wayne Dyer och Jim Rohn. Bokens undertitel "Bli den du egentligen är" verkar omedvetet blivit lånad ur psykosyntesskolans senaste kampanj.

Allmänt tankegods som kreativ visualisering, chakrana och medvetet målsättningsarbete presenteras. Ett parti handlar om Feng Shui, den kinesiska läran om hur skapa byggnader och lägenhetsinteriörer som i sin utformning är harmoniserade med den förutsatta universella Ki-kraften. Här är inspiratören Karen Kingston, vars bok "Rensa i röran" och workshop med samma namn fått viss spridning i Sverige.

Av någon outgrundlig anledning innehåller boken ett flertal citat som inte översatts: "Where there is love, there is life" säger Mahatma Gandhi till oss, medan Jim Rohn predikar "Learn to be happy with what you have, while you pursue all that you want".

Det mest personliga avsnittet handlar om fasta, tarmrening, kroppens mineral- och vitaminbehov samt betydelsen av att skapa rätt syra-bas-balans. Fabre berättar att hon började fasta regelbundet för att "stärka och avlasta ett medfött försvagat lymfsystem" och metoden har även hjälpt henne att bli fri från nikotinberoende.

För att summera finns i "Rum för dig" inte mycket som redan blivit formulerat av andra författare, som dessutom gått mer på djupet i sina bevekelsegrunder och resonemang. Men kanske det finns personer vars intresse för personlig utveckling precis börjat väckas som kan ha god behållning av Lisa Fabres ämnesöversikt.

Gunnar Martin Aronsson

På Sökarens hemsida, www.sokaren.se/INDEX76.HTML och [INDEX10.HTML](http://www.sokaren.se/INDEX10.HTML), finns recensioner av litet äldre böcker, bl a

Matthew Fox: Nyttändning (om vitsen med arbete och meningen med livet).

Melvin Morse: Förvandlad av ljuset (om nära döden-upplevelser).

Daniel Goleman: Känslans intelligens.

Jenny Cockell: Sökandet efter mina barn från ett tidigare liv.

Clas Svahn: UFO-mysteriet (om svenska UFO-observationer och cirklar i säd).

Göte Andersson: PSI-spåret (om upptäckten av tankespår).

Mihály Csíkszentmihályi: Finna Flow (om den vardagliga entusiasmens psykologi).

Larry Dossey: Läkande ord (bönens kraft).

Michael Drosnin: Bibelkoden (finns hemliga budskap inkodade i Bibeln?).

Lisa Gålmark: Vadå vegan?

Magnus Linton: Veganerna – en bok om dom som stör.

Harry Månsus: Den kosmiska katedralen (kristen sökarbok om bl a New Age).

Parapsykologi

Parapsykologi är en gren inom vetenskapen. Para (av grek. para = bredvid) i ordet parapsykologi anger att det rör sig om något vid sidan om den vanliga psykologin.

Ett annat användbart begrepp är paranormal, som säger att det är fråga om företeelser vid sidan om det normala.

De fenomen som undersöks inom parapsykologin brukar betecknas med den grekiska bokstaven *psi*.

Det rör sig om

1) ovanliga mentala fenomen som telepati ("tankeöverföring"), klärvoajans ("klarsyn", "fjärrsyn"), kläraudiens ("klarhörande") och prekognition ("företutvetande") vilka sammanfattas med begreppet ESP, utomsinnlig varseblivning,

2) psykokinesi, PK (att påverka föremål utan fysisk kontakt) och

3) frågan om den individuella personligheten hos människan överlever kroppens död. (Detta har dock ingen stor betydelse inom dagens parapsykologi.)

Inom den parapsykologiska forskningen studeras olika slags paranormala fenomen, men tyngdpunkten har kommit att ligga på rigorösa laboratoriestudier, vilka bl a kan behandlas statistiskt för att utröna om det föreligger någon avvikelse från slumpen.

Även exempelvis mediala (spiritistiska) fenomen studeras, liksom ut ur kroppen-upplevelser, nära döden-upplevelser, sanndrömmar, poltergeistfall, spökerier, healing, slagrutan och fall som tyder på reinkarnation.

I laboratorier har främst kortgissningsexperiment gjorts med avsikten att se om försökspersoner gissar rätt kort oftare än vad blotta slumpen åstadkommer, vilket i så fall skulle tyda på ett paranormalt fenomen.

J B Rhine

en psi-förmåga. Även experiment för att med tanken påverka tärningar, som kastas, har förekommit, liksom försök att mentalt påverka slumpalsgeneratorer.

Modern vetenskaplig psi-forskning anses ha börjat 1882, när det engelska Society for Psychical Research bildades. Ett par betydelsefulla pionjärer inom parapsykologin har varit professor William McDougall och professor J. B. Rhine. Vid avdelningen för psykologi vid Duke University, Durham, North Carolina, USA, började dessa 1927 att studera mediumska, telepati samt frågan om människan överlever döden. Det var Rhine som gjorde termerna parapsykologi, utomsinnlig varseblivning och psi kända. Genom att psi i laboratorium kunde studeras statistiskt blev parapsykologin ett accepterat vetenskapligt forskningsområde. Mest kända blev försöken med s k zenerkort, som har fem olika symboler: stjärna, cirkel, kvadrat, kors och vågor. Dessa symboler förenklade den statistiska utvärderingen av försöken.

En av Rhines intressantaste försökspersoner var H. E. Pearce, med J. G. Pratt som försöksledare. De resultat som uppnåddes i försök med Pearce låg högt över vad slumpen skulle ge.

1969 fick parapsykologernas organisation Parapsychological Association medlemskap i American Association for the Advancement of Science, vilket innebär ett vetenskapligt accepterande av parapsykologi som forskningsområde.

Har existensen av parapsykologiska fenomen bevisats? Så kallade skeptiker svarar med *nej*. Bland parapsykologerna synes meningarna vara delade. Men en vanlig uppfattning är nog att vid laboratorieförsök har existensen av vissa återkommande paranormala mönster iakttagits liksom att en del fenomen är statistiskt upprepbara. Däremot kan man än i dag inte få fram paranormala fenomen på befallning när som helst och var som helst. Detta är ett betydande problem, och det är en viktig strävan bland parapsykologer att ta fram experiment, där positiva resultat kan upprepas. För den skull försöker man komma underfund med under vilka betingelser psi brukar uppträda. Emotionella faktorer, motivation och stimulans hos försökspersoner anses ha en avgörande betydelse.

Man kan säga att dessa fenomen

Skeptikergruppen Vetenskap och Folkbildning håller på att sammanställa en bok *Skeptiskt ABC*, och ger i nr 1, 2004, av sin tidskrift *Folkvett* några smakprov på vad boken kommer att innehålla. Om parapsykologi skriver Jesper Jerkert utan god kunskap. Han grundar sig framför allt på skeptikerna R. Hyman och J. E. Alcock.

Jerkert använder inte ordet pseudovetenskap om parapsykologin, som skeptiker brukar göra. Det tyder på en viss insikt. Han skriver att "dagens allmänna forskningsstandard inom p. förefaller vara ungefär som i andra empiriska vetenskaper, vilket kanske inte är tillräckligt bra med tanke på ämnets karaktär".

Vidstående text är ett försök att kort, på ett rimligt sätt beskriva parapsykologi.

existerar, men de är undflyende och svårångade. Ibland finns de där, ibland inte, ibland fungerar psi-förmågan, ibland inte.

Det har visats att det existerar en s k försöksledareffekt, dvs försöksledaren påverkar omedvetet resultatet genom mentalt inflytande. Man har t ex sett att när ett försök utförts exakt likadant av dels skeptiker, dels icke-skeptiker, så har de förra fått ett negativt resultat och de senare ett positivt.

Om psi blir accepterat som en del av verkligheten, får detta stor betydelse för vår filosofiska uppfattning av människan och världen. Det mentala, andliga, framträder som något stort och mer grundläggande än vi trott. Däremot får ett accepterande av psi kanske ingen nämnvärd betydelse för vårt dagliga liv.

Skeptiker brukar avvisa parapsykologin som en pseudovetenskap. Det är dock

Om psi-fenomen kan bevisas existera, måste de förklaras, förstås och inpassas i en världsbild. Det är tänkbart att de inte kan förklaras inom ramen för orsak-verkan-principen inom de fysiska vetenskaperna, utan kräver en förklaring av annat slag, där medvetandet kan spela en avgörande roll.

uppenbart att många av dessa leds av en önskan att psi-fenomen inte skall finnas och därför har en icke-rationell attityd till det parapsykologiska forskningsområdet.

Några skeptiker har ändå bidragit till psi-forskningens utveckling genom att de med sin kritik förmått parapsykologer att skärpa sina försök.

I princip behövs uttalade skeptiker inom parapsykologin, även om de många gånger gör fientliga uttalanden som är baserade på okunnighet och som därmed skadar forskningsområdet. En intelligent skepsis, till skillnad från fördomsfull sådan, har ett positivt värde inom all forskning.

Åtskilliga experiment som förr ansågs bevisa psi har senare visats ha avgörande brister och kan därför inte längre åberopas som bevis, om man ställer de allra högsta krav på bevisning.

Men när det gäller att bekräfta paranormala fenomen skall man förstå att det inte bara är helt invändningsfria rigorösa experiment som betyder något. Experiment som inte är helt "vattentäta" kan också ha en viss tyngd, nämligen om kritiska invändningar är långsökta, vilket ofta är fallet. Dessutom kan man inte bortse från mänskliga erfarenheter utanför det vetenskapliga området, vilka ibland så tydligt visar på existensen av något paranormalt att en s k naturlig förklaring inte är tänkbar.

Vi förstår att paranormala fenomen existerar, men det finns ännu inte sådana vetenskapliga bevis att de flesta av de tongivande i den akademiska världen vill godta dem, och det finns ännu ingen förståelse av fenomenen.

Det sägs att parapsykologin saknar en teori för att förklara psi-fenomenen. Men en rimlig tanke är vad som på engelska kallas *mind over matter*, dvs att medvetande är en högre verklighet än materia och/eller har makt att påverka materien. Den idén ligger alltså utanför dagens materialistiska naturvetenskap, som vill förklara allting mekaniskt utan att räkna med medvetande eller intelligens bakom.

Martin Johnson

Framstegen inom parapsykologin går långsamt. Det kan visa sig att laboratoriestudier, som hittills dominerat inom psi-forskningen, innebär ett ofruktbart sidospår och att psi måste studeras i verkliga livet, t ex voodoo hos naturfolk eller psi-spåret ute i naturen. Laboratoriemiljön kan tänkas allvarligt hämma psi-förmågan – liksom närvaron av skeptiker eller tråkiga försöksledare kan göra det.

Parapsykologisk forskning bedrivs i många länder. Vid universitetet i Edinburgh, Skottland, finns en professur i ämnet, donerad i ett testamente av författaren Arthur Koestler och dennes hustru. I Charlottesville, Virginia, USA, har Ian Stevenson en personlig professur, donerad av svenskättlingen Chester Carlson, som uppfann xeroxmetoden för kopiering; lärostolen används till forskning i parapsykologi. Stevenson är ledande ifråga om undersökning av fall som tyder på reinkarnation.

Ett stort antal s k medier har undersökts. Ett av de mest kända är Uri Geller, som är kontroversiell bland parapsykologer men som upprepade gånger visat prov på psi-förmåga som kan vara svår, eller omöj-

Vetenskapen har karaktären av ett stort äventyr.
Sören Halldén, professor i teoretisk filosofi

lig, att förklara "naturligt", och även undersökts av vetenskapsmän.

I Sverige bedrivs parapsykologisk forskning i Stockholm och Göteborg. Fil. lic. Martin Johnson från Lund var 1974–1988 professor i parapsykologi vid universitetet i Utrecht, Holland. Han har bl a skrivit boken "Parapsykologi. Försök till forskning i upplevandes och kunskapens gränstrakter" (1980). Texten om parapsykologi i Nationalencyklopedin har skrivits av Martin Johnson. Han säger där bl a att "parapsykologins stabilaste fynd är den s k decline-effekten, som innebär att även de framgångsrikaste försökspersoner och metoder så småningom ger slumpresultat".

Om frågan "överlevandet av döden" upplyser Martin Johnson att den "har lett in i en metodologisk återvändsgränd. Om PSI antas existera kan tecken som tolkas som härrörande från avlidna alternativt tolkas som PSI mellan levande".

Martin Johnson skriver att disparata data stöder psi-hypotesen men inte i den grad att det vetenskapliga samfundet i stort övertygats.

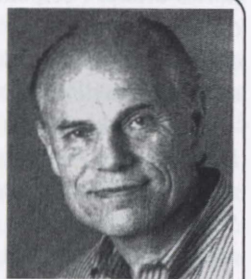
SM

Det är svårt att förena existensen av paranormala fenomen med den nutida vetenskapliga världsbilden, där mekaniska processer får förklara allt och mentala krafter utesluts. Tankens makt över materien är en främmande föreställning i dagens vetenskapliga värld. Därav finns en motvilja mot att erkänna fenomen som strider mot materialismen, en tröghet i idénas fria flöde, som parapsykologerna konfronteras med.

Den enligt många upplevelse
STÖRSTA ANDLIGA SKRIFTEN I MODERN TID
"MIRAKELKURSEN"
Har även Du funderat på att studera
A COURSE IN MIRACLES®-ACIM®?

I en NY HUVUDKURS studerar vi A COURSE IN MIRACLES (ACIM) på djupet. HELA TEXTMATERIALET PÅ SVENSKA! Sommarens GRUNDKURS 24/6-2/7 och FORTSÄTTNINGSKURS 23-31/7 på LYCKEBYGÅRDEN väntar på dig! Anmäl dig till dessa! RING om övriga aktuella KURSDATA för HUVUDKURSEN 2004 - för introduktionskurser - veckoslutsseminarier - TEMAHELGER/VECKOR och Clearinghelger! PRIVAT RÅDGIVNING för Din aktuella livssituation. För Dig som upplever oro, rädsla, ångest, sociala eller andra fobier. HJÄLP ATT TA DIG UR en depression i KRISITUATIONER avseende RELATIONER med avundsjuka, svartsjuka, otrohet, skilsmässa, mobbing, ensamhet, stress, utbrändhet. Det gäller din HÄLSA och FRAMTID.

Alla praktiska upplysningar genom: ESOTHERACIM-KURSER
i Helsingborg och Karlstad, tel: 070-170 65 33, 054-56 21 80, 042-13 56 94

Hans-Jörgen Gerloff

Finns psi?

Adrian Parker förklarar

Does Psi Exist? frågar dr Adrian Parker i *Journal of Consciousness Studies*. Det följande är en starkt förkortad återgivning av hans tankar.

Forskarpionjären Rhine

En person som besvarade rubrikens fråga jakande var den moderna experimentella parapsykologins fader, J. B. Rhine. Några veckor före sin död 1980 sa han i en intervju: "Vi förbisåg mycket. Vi misslyckades med att övertyga folk. Vi antog att allt skulle accepteras." Sedan ställde han frågan: "Vad behöver världen veta för att kunna ta bort den blockering som hindrar en allmän acceptans av de paranormala fenomenen?"

Svaret hade John Beloff delvis gett några år tidigare, när han skrev: "Rhine lyckades ge parapsykologin allt den behövde för att bli en erkänd experimentell vetenskap, utom det viktigaste, kunskapen om hur man får positiva resultat var och när man önskar."

Rhine accepterade Beloffs kritik men menade att framstegen inom parapsykologin bara kan ske långsamt genom att man steg för steg lägger samman de olika variabler som tillsammans behövs för att psi skall visa sig. Han var besviken över attityden till parapsykologin i den vetenskapliga världen, eftersom han ansåg att det fanns tillräcklig som talade för existensen av psi för att berättiga ett stöd till experimentell parapsykologi. Men jag tror, skriver Parker, att Rhine kan ha underskattat komplexiteten hos de paranormala fenomen som han studerade. Kanske ställde han inte de rätta frågorna och fick därför inte de rätta svaren.

Skilda meningar

I praktiskt taget varje tid har det funnits personer som med kraft talat för att paranormala fenomen finns – medan andra med samma övertygelse gjort gällande att sådana fenomen bara är illusioner eller orsakade av trick. Idag finns ingen enighet i frågan om psi-fenomenens existens. Men detta är inte något karakteristiskt för just parapsykologin. Det är inte alls ovanligt att det bland experter råder delade meningar om skilda mänskliga fenomen; ett exempel är hypnosen.

Man kan tycka att alla laboratoriestudier som gjorts nu borde ha visat om det faktiskt finns en återstod av verkliga paranormala fenomen, som inte kan förklaras naturligt genom exempelvis brister i försöken eller trick hos försökspersoner och som därför tvingat forskare inom psykologin att undersöka dem. Men det finns ännu ingen klar uppfattning om vad det paranormala är eller ens om de finns.

Två klassiska arbeten om parapsykologin är Rhines *Extrasensory Perception*, som sammanfattar arbetet i Duke-laboratoriet med kortgissning 1930–1950, och Mark Hansels *ESP: A Scientific Evaluation*, som kritiserar Rhine. Hansel citeras fortfarande av många kritiker vilka anser att han framgångsrikt har raserat Rhines och hans medarbetares arbete.¹⁾ Men för att lyckas

med sin kritik uppfann Hansel scenarion där minst fyra av Rhines mest framgångsrika försökspersoner hade fuskat. Hansel måste dessutom räkna med att några av Rhines medarbetare fuskade. Men Rhine var alltid mycket medveten om vikten av att skydda sig mot fusk och vidtog därför lämpliga åtgärder. Fast fusk har otvivelaktigt flera gånger förekommit inom den parapsykologiska forskningen.²⁾ Adrian Parker kommenterar att för en del verkar det fantasifullt att tänka sig en massa fusk vid Duke-laboratoriet, men andra uppfattar fusk av försökspersoner och försöksledare som ett plausibelt alternativ till psi. Man skall dock observera att även vissa andra forskare, citerade av Mauskopf och McVaugh (1980) fick resultat av samma slag som de som uppnåddes vid Duke.³⁾

Föröksledareffekten

Om Rhines resultat med lätthet hade kunnat upprepas, så hade kritikerna tystats för länge sedan, men om fenomenen så enkelt hade kunnat demonstreras, hade de aldrig behövt fångas i laboratorium, utan deras existens hade snabbt blivit uppenbar för alla. Men nu är fenomenen av en undflyende karaktär, svåra att upprepa. Varför är det så? För att få svar på den frågan måste man titta på förhållandet mellan försöksledare och försöksperson och hur detta påverkar resultaten. Rhine ansåg i början att ett gott förhållande mellan försöksledare och försöksperson hade en avgörande betydelse. Senare i livet, sedan det visat sig att hans egna medarbetare hade problem med att upprepa hans resultat, drog han slutsatsen att de stora framgångar som vanns under den första tiden i Duke-laboratoriet, kan ha berott på den stora entusiasm som fanns hos forskarna. Rhines medarbetare Gaither Pratt har berättat hur de i början av verksamheten upptäckte åtta högpresterande försökspersoner, men två år senare ingen. Pratt kommenterar: "Känslan av spänning och äventyret att göra vetenskapliga upptäckter uteblev hos forskarna och deras försökspersoner. För att uppnå samma stämning som under det tidigaste arbetet, skulle deltagarna ha behövt känna att de var med om att lösa ett verkligt vetenskapligt problem..."

Hade Rhine rätt, när han menade att framgångarna i början berodde på karisman hos forskarna, vilken stimulerade försökspersonerna, eller var detta bara en eftertänksfulla omvändelse? Det finns experiment som stöder Rhines uppfattning. Det blev en liknande utveckling mellan 1962 och 1979 vid Maimonides Dream Research Laboratory i New York. I början fanns där en speciell stämning, eftersom det föreföll ske ett genombrott i psi-forskningen. Entusiasmen hos forskarna Ullman, Krippner och Honorton, liksom tidigare hos Rhine och hans medarbetare, kan ha varit avgörande för att skapa den rätta atmosfären för framgångsrika försök.

Kritiker kan säga att ny typ av forskning bara skapar nya felkällor, och när felen och bristerna har eliminerats, så blir resultaten alltid blott slumpmässiga. Men studierna vid Maimon-

ides har klarat all kritisk granskning; brister som Hansel har pekat på, har senare visat sig inte ha funnits.

De goda inledande resultaten vid Maimonides brukar idag helt enkelt ignoreras av ledande kritiker som Hyman och Marks, medan Alcock har avfärdat dem som omöjliga att upprepa. Men enligt en översikt av S. J. Sherwood (2002) finns 21 rapporter om försök att upprepa experimenten med dröm-ESP vid Maimonides. Fastän dessa studier som helhet visar en lägre psi-effekt än de ursprungliga studierna, kan det inte råda något tvivel om att det är fråga om en upprepning av resultaten. En del av försöksledarna var mycket framgångsrika, andra inte. En betydande brist i Maimonidesstudierna var att de inte erhöll ekonomiskt stöd från huvudströmmen inom vetenskapen, vilket hade behövts för att kunna fortsätta forskningen på ett framgångsrikt sätt.

Ganzfeldmetoden

Honorton fortsatte själv från mitten av 70-talet med en mindre besvärlig teknik än den som använts vid Maimonides. Den blev känd som ganzfeldtekniken. Grundtanken var i hög grad densamma som vid Maimonides-experimenten med drömtelepati. Om telepati finns, brukar det inträffa när "mottagaren" befinner sig i ett förändrat medvetandetilstånd, eller åtminstone i ett avslappat tillstånd eller när "sändaren" har en stark emotionell upplevelse. Under ganzfeldförsöken betraktar sändaren emotionellt engagerande bilder och mottagaren är i ett förändrat medvetandetilstånd, sedan ljud- och hörselintrycken minskats till ett minimum. Experimentet går ut på att se om mottagaren väljer rätt bild av några alternativa bilder, alltså den bild som sändaren har sett, i högre grad än vad som kan förklaras med slumpen.

Ganzfeldexperimenten började 1976. Idag har det gjorts omkring ett hundra sådana studier i ett dussintal laboratorier. Kan vi då säga att ganzfeldeffekten är upprepbar? Ytligt sett är svaret att klart ja, men eftersom inte alla studierna har gjorts med nödvändig säkerhet mot fel och fusk, kan man ställa frågan: har alla framgångsrika försök berott på fusk eller brister i försöksupplägget? 1984 började en diskussion mellan parapsykologen Charles Honorton och kritikern Ray Hyman, vilken blev mycket givande och resulterade i ett gemensamt uttalande, som bland annat tog upp de viktigaste kraven för att upprepningar av försöksresultat skall kunna betraktas som giltiga. Honorton designade en prototyp för ett ganzfeldexperiment, där alla brister, som man kunnat tänka sig, hade eliminerats. Honorton och hans kolleger genomförde så tio studier enligt ganzfeldmetoden med åtta olika försöksledare. Studierna gjordes vid Princeton Psychophysical Research Laboratory och gav 32 procent rätta svar, medan slumpen skulle ha gett 25 procent.

Man kan tycka att saken nu var klar: det fanns goda belegg för existensen av psi. Men rapporten av Daryl Bem och Charles Honorton, som publicerades i *Psychological Bulletin* strax efter Honortons död, medförde inte att psykologer inom huvudströmmen av psykologin blev intresserade eller att medel ställdes till parapsykologernas förfogande. Vad värre var, i de följande 30 studierna upprepades inte Honortons och hans kollegers resultat, utan de gav tillsammans ett icke-signifikant resultat, nära zero. Det är tänkbart att många experimentledare blev trötta på ständiga upprepningar av samma experiment, så att de avvek alltför mycket från det ursprungliga receptet på ett väl utfört experiment, vilket gjorde att den väntade effekten uteblev. Sedan ytterligare tio upprepningsstudier gjorts, återkom dock den statistiska signifikansen i meta-analysen, fastän effekten var betydligt mindre än i de ursprungliga studierna.

Parapsykologiskt försök med ganzfeldmetoden. Sändare koncentrerar sig på en bild.

En utvärdering

1995 gav Clintonregeringen Jessica Utts och Ray Hyman i uppdrag att bedöma det praktiska värdet av vad den parapsykologiska forskningen kommit fram till. De koncentrerade sig på *remote viewing*, dvs fjärrsyn, och forskning med ganzfeldmetoden.

Båda bedömnarna var överens om att det finns anomalier i den meningen att det finns fenomen som saknar en tydlig förklaring. Jessica Utts ansåg att existensen av en psi-förmåga hade bevisats, medan Ray Hyman hävdade att allt som visats var att anomalier existerade i form av oförklarade upptäckter. Utts ansåg att ytterligare upprepningar av experiment var utan mening, medan Hyman ansåg att upprepningar fortfarande var lämpliga.

Utt skrev (1996) att resurser borde sättas in med avsikten att besvara frågan hur psi-förmågan hos människor verkar. Hon menade att ett svar borde kunna komma inom det följande decenniet.

Hyman skrev att trots att bättre säkerhetsåtgärder hade vidtagits vid senare experiment, verkar forskarna få signifikanta resultat som inte beror på sådana brister i experimenten som funnits tidigare. Han ansåg att detta inte berättigar till slutsatsen att verkliga paranormala fenomen har demonstrerats, men menade att det kunde vara värt att ge forskningen på området resurser så att det kan undersökas om de uppnådda resultaten kan upprepas av oberoende forskare. Om de upprepas, kan man på nytt överväga om det är värt att undersöka om de observerade effekterna verkligen beror på någon paranormal förmåga.

Adrian Parker menar att Hymans krav på fler upprepningar av experiment har uppfyllts under de år som gått sedan Utts och Hyman lämnade sin rapport. Åtta väl utförda upprepningar av tidigare experiment har gjorts av fyra olika forskningsteam. Man ser att det finns stora skillnader i resultaten mellan olika team och olika försöksledare, och mycket av framgångarna beror på särskilt lyckosamma försöksledare.

Ser man på ganzfeldförsöken som helhet, så finns det, menar forskarna L. Storm och S. Ertel (2001) en upprepbar paranormal effekt. Kritikerna J. Milton och R. Wiseman har dock ifrågasatt kvaliteten hos många av studierna, men de menar också att vägen framåt är att sträva efter att kunna upprepa paranormala

fenomen när och var man önskar göra det: för den skull behöver man få kunskap om vilka betingelser som gynnar uppkomsten av psi-fenomen.

Hyman menar dock att inte ens om upprepningar av psi-fenomen kan göras under bestämda betingelser, berättigar detta till slutsatsen att psi har visats existera. Man behöver en positiv teori om vad som måste kontrolleras och vad som kan ignoreras.

Vad har nu hänt efter Utts och Hymans rapport? Trots Utts tydliga rekommendation om ekonomiskt stöd åt parapsykologisk forskning och Hymans stöd i princip åt teoriorienterad forskning, har det inte blivit något påtagligt gensvar från myndigheter i form av statligt stöd. I stället kan Hymans kommentarer ha bidragit till status quo: fenomenen måste först ges en teoretisk förklaring, som är ledande för forskningen, innan utforskning av deras natur kan stödjas.

Men Adrian Parker menar att kravet på precisa och etablerade teorier är orealistiskt. Man skall kunna studera oförklarade fenomen utan att i förväg ha en bestämd teori om dem. Metoder och teorier får växa fram under pågående forskning.

Försöksledarens betydelse

När man designar psi-experiment räcker det inte att tänka ut själva tekniken och att använda lämpliga experimentledare och försökspersoner. Liksom Rhine före honom tillskrev Honorton sin framgång med ganzfeldförsök att försöksledarna visade värme och empati gentemot försökspersonerna och hade förmågan att motivera experimentdeltagarna.

Det verkar vara så att försöksledare inte bara kan ha en positiv inverkan på försöksresultat, utan även en negativ. Vissa försöksledare får knappast några positiva resultat alls, medan andra ofta får det. Det tycks till och med vara så att med vissa försöksledare får försökspersonerna resultat som ligger signifikant under slumpen, så kallad *psi-missing*. Det har också framkommit en skillnad mellan "får" och "getter". Utifrån vad försökspersonen i förväg själv tror om de fenomen som testas, eller vilken egen erfarenhet han har, så har man i många fall kunnat förutse hur han skulle lyckas.

Sådana kunskaper om lämpliga, eller nödvändiga, försöksbetingelser är dock inte tillräckliga för att ta fram fenomen när som helst.

Men Adrian Parker gör reflexionen att framgångsrika försöksledare inom parapsykologin kanske bör ha karisma och charm snarare än akademiska examina – medan vetenskapliga forskare finns med när experimenten designas och kontrolleras för fel och fusk.

Det är tydligt att Rhine underskattade svårigheterna med parapsykologisk forskning. Psi-fenomenen tycks vara undanflykt till sin natur, vilket gör det synnerligen svårt att fånga in dem i laboratorieförsök. Ofta vänds ett förväntat positivt utfall vid upprepning av tidigare försök i sin motsats. Man kan tycka att denna gäckande natur hos psi-fenomenen verkar nästan magisk. Och apropå magi kan det hända att iakttagelse av illusionisttrick kan stimulera äkta psi-förmåga hos människor. Kenneth Batchelder, som var en framstående klinisk psykolog, har berättat att han under psi-försök ofta gjorde trick för att ge sken av pykokinesi och fann att äkta pykokinesi spontant uppträdde hos försökspersoner. Observationen av vad som troddes vara äkta psi lycktes skapa en stämning som var gynnsam för uppkomsten av något verkligt paranormalt.

The Institute for Parapsychology i Durham, North Carolina, USA, professor Rhines berömda institution. Foto: Bertil Falk.

Slutreflexioner

Vad kan man nu säga: finns psi? Många kritiker och parapsykologer är överens om att det finns anomalier som bör undersökas. Det finns alltså en gemensam utgångspunkt hos de båda grupperna. Men kanske behöver nya frågor ställas inom detta forskningsområde. Om vi antar att ESP finns, kan vi då stimulera denna förmåga och därmed lära oss något om dess natur?

Paranormala fenomen har en komplex natur. Det kan behövas experiment med ny design, där man exempelvis observerar och utnyttjar fenomenens undflyende natur.

Det finns i den akademiska världen ett stort motstånd mot parapsykologins resultat. Kritikern Ray Hyman säger (1996) att hans motiverar sin skepsis delvis med att om man accepterar psi-fenomen, måste man skriva om den moderna fysiken.

Men teorier som förklarar det paranormala och inpassar det i vår världsbild kan framkomma i en inte alltför avlägsen framtid.

Källa: en artikel av dr Adrian Parker i Journal of Consciousness Studies (10, No. 6-7, 2003, pp 111-134) med rubriken We Ask, Does Psi Exist?

Docent Adrian Parker forskar i parapsykologi vid Göteborgs Universitet. Han har tillsammans med dr Joakim Westerlund bl a bidragit till att förbättra ganzfeldmetoden.

1) Så t ex skriver Jesper Jerkert i Folkvett att det inte längre är någon som tar Rhines forskning på allvar.

2) Jesper Jerkert skriver att "några fall av fusk har avslöjats inom parapsykologisk forskning, men inget tyder i och för sig på att fusk skulle vara vanligare inom parapsykologin än inom annan empirisk forskning..."

3) Mauskopf, S. H. och McVaugh, M. R. (1980) *The Elusive Science*. Johns Hopkins University Press.

Torbjörn Sassersson:

Måste människans medvetande vara knutet till hjärnan eller kan det existera utanför denna?

När en bil brakade in i det fordon där Leslie satt, knäcktes åtta av hennes revben och hjärtat stod stilla under tre minuter. Hon upplevde att hon låg på marken utanför bilen och att hennes medvetande var utanför kroppen. Hon svävade ovanför sin kropp, såg ned och varseblev många människor som arbetade med en stackars flicka som låg på marken och kämpade för sitt liv. Hon säger också att hon såg glimrar av ett liv efter detta.

Det uppskattas att i allt sju miljoner människor har rapporterat nära döden-upplevelser.

En studie av sådana upplevelser publicerades år 2002 i den brittiska medicinska tidskriften Lancet. Det handlar om 344 personer i Nederländerna som återupplivades sedan de fått hjärtstillestånd. ABC NEWS' medicinske redaktör dr Tim Johnson menar att det kan handla om verkliga upplevelser, eftersom forskarna gjorde intervjuer med de återupplivade personerna inom en vecka efter händelsen. Forskarna kan dock inte visa på något vetenskapligt sätt att avgöra om det verkligen finns ett liv efter detta.

18 procent av dessa personer omtalade att de kunde erinra sig en del av vad som hände medan de var kliniskt döda, och 8-12 procent berättade om typiska nära döden-upplevelser, som att de såg ett ljus vid slutet av en tunnel, eller kunde tala med döda anhöriga eller vänner. De flesta hade ett gott minne av dessa märkliga händelser.

Tim Johnson säger att vi ännu inte kan diskutera sådana här upplevelser på ett rationellt vetenskapligt sätt. Han menar att tro på ett liv efter detta är en personlig bedömning och ingenting som kan grundas på vetenskapliga resultat.

Den holländske forskaren Pim van Lommel sa att även om hjärnan inte visar några tecken på elektrisk aktivitet, är det möjligt att en människa ändå kan vara medveten om vad som händer runtomkring henne – fastän hon är fysiskt medvetlös.

Man kan jämföra detta med att många människor omtalat att de kunnat se sin kropp på avstånd.

En del människor som haft en nära döden-upplevelse menar att tunneln leder till evigt liv. Men forskare kan inte säga vad tunnelupplevelsen betyder. De holländska forskarna tar inte ställning till om det finns något sådant som själ, Gud eller ett liv efter detta.

Psykologiprofessorn Susan Blackmore menar att dessa nära

döden-upplevelser är verkliga men att de händer i hjärnan och inte utanför denna. Hon tror att sådana här upplevelser i dödens närhet är något som hjärnan framskapar när individen erfår extrem traumatisk stress. Hjärnan producerar endorfiner som minskar smärta, och under extrem stress ger en stor mängd endorfiner upphov till ett drömliknande euforiskt tillstånd.

Leslie, som nämndes ovan, berättar om en känsla av frid, fullständigt acceptering och kärlek.

De vetenskapliga institutionerna motverkar forskning som i grunden skulle förändra vår syn på människan.

Ytterst få forskare har hittills vågat utmana de rigida prestigestyrd hierarkierna på de västerländska universiteten, eftersom parapsykologiska forskare har bemötts negativt av forskarkolleger och blivit föremål för klander och kanske hindrats i sin vetenskapliga karriär. En vetenskapsman som en gång ägnat sig åt parapsykologisk forskning blir stämplad som spökforskare och hamnar i samma fack som häxor och spötanter. Universitetens styrelser motarbetar forskning i parapsykologi, eftersom de är rädda för att ett löjets skimmer skall falla över deras universitet.

Charles Tart, professor emeritus i psykologi, skriver i februari 2004 att universitet och andra institutioner inte främjar parapsykologisk forskning. I stället avråder de från sådan forskning eller hindrar den. Så det är insatserna hoshängivna enskilda vetenskapsmän, vilka arbetar trots inställningen på de institutioner där de är verksamma, som behövs för att föra den parapsykologiska forskningen vidare, förklarar Tart.

En motståndare till parapsykologisk forskning i Sverige är professorn i neurovetenskap Germund Hesslow i Lund, som säger att om en utomkroppslig resa kan vetenskapligt bevisas, så har neurovetenskapen fel.

Men det är en berättigad vetenskaplig fråga om människans medvetande måste vara knutet till hjärnan eller om det kan existera utanför denna. En del upplevelser antyder att medvetandet faktiskt kan existera utanför hjärnan.

Vetenskapsmän idag liknar prästerskapet på medeltiden. De fördömer oliktankande.

Birgit Cars gick ur tiden den 28 februari och begravningen ägde rum i kretsen av de närmaste den 22 mars i Ängarydskapellet i Tranås. Foto: Bevan Berthelsen

BIRGIT CARS till minne

Birgit Cars har lämnat oss och saknaden är stor. Hon skulle fylla 90 år nu i mars och hade planerat bemärkelsedagen i detalj. Birgit var verksam som bibliotekarie i Linköping sedan 1954 fram till sin pensionering. Hennes tvillingsyster Inger och svågern Ingemar Kalén bodde i Tranås och Birgit kom alltmer att fästa sig vid den vackra Tranåsbygden och hon flyttade hit 1983.

I Tranås engagerade sig Birgit bland annat i starten av Lyrikklubben, Miljöpartiet och hade ett starkt engagemang i föreningen Livsfilosoferna. Hon började skriva dikter på 1970-talet, gav ut tre dikthäften och var flitigt publicerad i bland annat lokalpressen och i Sökaren, där hon också medverkade med artiklar.

Birgits huvudintresse sedan ungdomsåren har varit sökarens, det vill säga nyandligheten, livsfilosofin, New Age, Martinus med mera, men utan att binda sig för någon viss trosriktning. Hon menade att hon var mycket av en kritisk skeptiker och anammade inte vad som helst. Men hon ansåg att reinkarnation (återfödelse) verkade logisk.

Birgit sa ofta att döden är ett naturligt förlopp och inget att frukta. Anden eller själen går vidare och lever kvar på andra sidan av tillvaron. Nu är hon där, saknad av oss alla.

Bevan och Deanna Berthelsen
Frinnaryd

PENTAGRAMS ANDRA SIDA

Denna bok beskriver pentagrammets mycket märkliga egenskaper på ett utförligt vis.

Pentagrammet är känt sedan årtusenden för sina magiska egenskaper, men även en rent fysisk vetenskap som matematiken anger att denna symbol har utsträckning bortom våra dimensioner.

Boken anger med detaljerade illustrationer ett bygge av ett tredimensionellt pentagram och återger mystiska upplevelser som skett i samband med en sådan modell.

Allt tyder på att pentagrammet kan öppna förbindelse mellan vår värld och andra.

Endast kr 75:-, inga kostnader tillkommer

Summan insättes på postgiro 63 46 41 - 5
med Dénis Lindbohm som mottagare
eller som sedlar i brev till adressen nedan.
Omgående leverans jämte boklista.

Dénis Lindbohm
Teknikergatan 1
215 68 Malmö
Tel 040 - 824 53

Gåvor

Bengt Holsby, 50:-, Jolanta Pater, 50:-, Anneli Brunberg, 50:-, Inez Vikman, 100:-, Yvonne Dahlqvist, 150:-, Povel Randén, 200:-, Lars-Ive Linder, 50:-, Chia Brusewitz, 200:-, Raul Figueroa, 50:-, Gerry Nilsson, 50:-, Eskilstuna Spiritualistiska Förening, 100:-, Ilene Stenson, 50:-, Inga-B. Brundin, 250:-, Stig Ollmar, 150:-, Jan Malmsjö, 250:-, Gunilla Wessén, 250:-, Affirmera KB, 150:-, Jörgen Peterzén, 100:-, Nils-Erik Fransson, 50:-, Jan Wastesson, 50:-, Annika Westberg, 50:-, Erland Nilsson, 250:-, Sonja Eriksson, 50:-, Martin Møllhausen, 150:-, Claes Asker, 50:-, Per-Erik Andersson, 100:-.

Tack för värdefullt ekonomiskt stöd!
Red.

Birgit Cars:

FÖRVANDLINGAR

När som helst
och var som helst
kan förvandlingar ske.
Lika väl i ett rum,
på ett tåg,
i en skog
som i kyrkornas dunkel.
Stora och heliga
äro förvandlingens stunder,
trappsteg till liv

KOM TILL DIG SJÄLV!

Kom till dig själv,
när livet tröttnar ut dig
med sin mångfald
eller med allt det enahanda,
som förstör din glädje.
Kom till dig själv!
Det finns ett ljus inom dig,
som du icke ser.
Det finns ett väsen
djupast inne i dig,
som vill växa.

Annika Dopping med sin bok
"Doppings styrkedroppar"

ALLT FÖR HÄLSAN

jättemässa med sund blandning av traditionellt och alternativt

Reportage Åsa Freij

– En väldigt bra mässa! Mycket värt att se. Och särskilt bra är blandningen av traditionell skolmedicin och alternativa metoder och att dessa inte står mot varandra utan går i varandra och drar åt samma håll.

Det sa Annika Dopping, den kända TV-programledaren med "Doppings styrkedroppar", som Sökarens reporter sprang ihop med.

Hälsomässan hölls på Älvsjömässan, och den omfattade tre dagar, 13–15 februari, och hade 150 utställare. En av utställarna var Annika Dopping själv, som dock tog sig tid att titta runt på de andra utställarna. Hon framhöll sin uppskattning av att se Karolinska Institutet representerat bredvid yogaskolor och örtmediciner. Själv presenterade och sålde hon sin nya bok med samma namn som TV-serien, "Doppings styrkedroppar".

– Dropparna är alltså mentala droppar, förklarar Annika. I stället för vanliga medicindroppar, som ska förbättra vår hälsa, har hon tittat på hur olika människor och företeelser verkar inspirerande och hälsobringande. De påverkar oss mentalt, men därmed också fysiskt, eftersom kropp och själ hänger ihop.

Ja, medvetenheten att kroppen och själen är en enhet kunde spåras hos de flesta utställare på mässan, som även bjöd på föredrag och workshops och flera olika möjligheter att pröva något nytt. Bland annat fanns återkommande samlingar för att skratta. Att ett gott skratt förlänger livet är ett gammalt välkänt uttryck med mycket sanning i. Det finns all anledning att ta skrattets välgörande verkan på allvar. Och på hälsomässan kunde man prova på att skratta högt tillsammans med andra, utan att bli betraktad som onykter eller lätt rubbad – och känna efter och bli medveten om effekterna.

Kan man då skratta utan att ha något egentligt att skratta åt?

– Ja, och man får lätt lust att skratta, när man hör sig själv och/eller andra skratta, menade några som provade.

Ja, det fanns en hel del att själv prova på mässan. Vid en monter satt ett par damer i var sin fätölj och undslapp sig små förtjusta utrop: "Oh, så skönt! Det känns verkligen som riktiga händer!" Det var ett slags massageapparat som utlöste dessa kommentarer, vilka bättre än någon reklam lockade köpare till denna försäljare i hälsobranschen. Sökarens reporter provar själv om de förtjusta utropen över massagemaskinen verkar väl motiverade. Och faktiskt känns den hårda men bekväma kudden i nacken, som böljar kraftfullt med hjälp av elektricitet, som två starka tummar hos en bra massör som härligt bearbetar stela punkter på kroppen. Genom att man lutar sig hårdare mot kudden blir massagen kraftfullare – och tvärtom. Och genom att man lutar sig framåt kan man få kudden att halka ner och fortsätta jobba på axlarna eller vid korsryggen.

På ett annat ställe står folk i en klunga vid olika handdrivna apparater. En av apparaterna ska man tydligen stå på och

göra, ja vad då? Ingen reklamskylt och ingen försäljare syns till, men klungan av människor ser roade ut och pratar med varandra. Någon har listat ut vad man skall göra med apparaten, som man skall stå på, och förklarar för de andra. Det handlar om att testa balansen. Man står på en bräda, som är upphängd så att den gungar upp och ned som en gungbräda. Och man ska försöka hitta balansen så att den står stilla i jämvikt så länge som möjligt. Det finns en sekundräknare, för det brukar bara handla om sekunder. Själv lyckades reportern med sju, medan en liten kille lätt stod 28 sekunder och sen klev av för att han tröttnat.

– Barn är mer avspända och mindre prestationsinriktade, trodde en i den lilla klungan omkring.

– Det är säkert för att man ska se hur spänning inverkar negativt på en i jämförelse med avspänning. Man tror att man får bättre resultat genom att koncentrera sig och vilja starkt, medan man i själva verket lyckas bäst när man är lugn och avspänd, ungefär som man dansar bäst när man glömmer stegen och lyssnar på musiken.

Så sades det i gruppen kring apparaten.

Troligen var balansbrädan utställd av Tom Tits "upplevelse-ställe" i Södertälje, dit man kan gå och få många erfarenheter av teknik använd på ovanliga sätt och av hur vi själva reagerar på olika fenomen. Diskret förekom namnet Tom Tit på några udda maskiner och redskap.

En norsk högskola i alternativ medicin presenterade sig. Det sades finnas bara två sådana högskolor i världen. Den andra är belägen i Holland.

– Titta här, sa en dam från hälsohögskolan, så här sitter våra växande ungdomar varje dag i skolan!

Och så visade hon bilder på skolbänkar, eller bord och stolar, som är vanliga i skolor – och bilder som visade hur rygggraden får felaktigt anpassa sig till den olämpliga sittmöbelen.

En dam arbetade med hårbottnar enligt en metod som än så länge endast praktiseras av fem personer i Sverige. En mikrokamera ger besked om hårbottnens tillstånd och eventuella problem, tex fett som täpper till så att håret inte får det syre det behöver. Och sedan rekommenderas lämpliga örter som läkemedel.

På mässan fanns också hälsogodis och mat, baserat på ekologiskt odlade råvaror.

Där var även effektiva rengöringsmedel utan farliga kemikalier, cd-skivor och band att köpa, med meditativ musik eller föredrag. Och böcker, böcker...

Överallt fanns också broschyrer och annat att ta med sig hem och läsa.

Förvisso fanns det mycket att vara skeptisk till. Men envar får ju använda sitt eget omdöme. Och kanske kan någon hitta just det som blir till nytta för honom själv.

En apparat för att
kolla balansen

Rutger Bergström:

DEN STORA SOLENS RELIGION

Det är väl bara ett fåtal västerlänningar som idag känner till en österländsk skola med namnet Den stora Solens religion. Den var nära förbunden med, eller identisk med, ett hemlighetsfullt kinesiskt mysteriesamfund, Mi-chiao. Denna andliga skola blev känd genom utgivningen av en liten lotusskrift, Fa-hua-ching, men fick sitt namn efter en av sina huvudskrifter, Taji-ching, Den stora Solens skrift.

Den norske religionsforskaren Karl Ludvig Reichelt skriver i sin bok "Fra Østens religiøse liv" (1922) att man får leta länge i de bästa klosterbiblioteken för att finna den gamla skriften Taji-ching. Han tillägger att de lärdeste bland munkarna dock har en dunkel uppfattning om att Den stora Solens religion var ett namn på den nu försvunna Mi-chiao, en mysteriös religionsskola.

Denna kinesiska mysterieskola började bli känd år 725 och anses vara ett uttryck för den stora barmhärtighetens idé – bodhisattvabarmhärtigheten – som försöker förverkliga den gränslösa kärleken till allt levande, att vara mer mån om andra än om sig själv. Enligt ordböcker är denna skola styrd av "medkänslans buddhor". Bodhisattvaidealet genomsyrar mahayanabuddhismen och mynnar ut i ett förverkligande av den gränslösa kärleken till allt levande. En bodhisattva sägs ha kommit till insikt och gjort sig förtjänt av kosmisk frid och sällhet men försakar frivilligt detta och återvänder till jordiskt liv som Ljusets

representant för att hjälpa den lidande mänskligheten. "Medkänslans buddhor är mänsklighetens ädlaste blomster."

Bodhisattvaidealet, en mäktig andlig strömning, fördes av "vindarna" från Himalayas bergsmassiv till Indien, Kina, Korea och Japan. Det har varit en sublim källa av ädla tankar och har inspirerat tiotusentals sökande kineser till ett liv i godhet.

En representant i vår tid för Den stora Solens religion har sagt att Sanningen har kommit till oss genom årtusendena, likt en flod vars källa finns i det okända. Ibland strömmar Sanningens flod starkt och klart på jordens yta och berikar människornas hjärtan. Vid andra tider, när inga mottagliga sinnen tycks finnas som kan bilda en Sanningens strömfåra, försvinner floden och flyter lugnt fram under ytan, och den mark som den en gång gjorde fruktbar ligger i träda. Men floden flyter ständigt.

Det är ett hopp i vår tid att försöka återvinna detta gudomliga arv från det förflutna. Enligt en mening finns delar av denna strömning inom oss alla och kan komma till synes om vi tillåter den att göra det och inte står hindrande i vägen för dess genombrytning på det yttre planet.

Den stora Solens religion har inspirerat många skolor och samfund, ja det sägs att dess inflytande genomströmmar alla religioner. Alla bär vi inom oss, dold i själva hjärteroten, barmhärtighetens ideal och kan attraheras av dess ädla

tankar.

Den stora Solens religion lyste som en klar stjärna på den österländska himlen under cirka hundra år. Under en tid framträdde flera kända och älskade bodhisattvor, till exempel den indo-tibetanska Kwamyin, som i sin starka medkänsla förklarade att han önskade återfödas för att hjälpa den lidande mänskligheten.

I Kina framträdde bodhisattvan Ti-tsang. Hans liv var mycket märkligt. Han var prins, son till en kung i Siam. Under tang-dynastin lämnade han världens tomma liv och blev munk. Som sådan vandrade han österut och kom till Kina. Han slog sig ned i närheten av Jangtsefloden nära byn Ta-tung. Där började han meditera. Ett heligt ljussken omgav honom och folk började söka sig till hans boning. I många år satt han där stilla, försjunken i djup meditation, och i det år som kallades Kai-yuen nådde han fram till klarhet. Han förde då fram de barmhärtighetens och medkänslans ideal som sedan förts vidare ända in i vår tid.

Medkänslans och barmhärtighetens buddhor känner sig vara ett med allt som är, och denna känsla blir starkare och allt mer innerlig ju mer de utvecklas, tills slutligen deras medvetande blandar sig med universums medvetande och lever vidare evigt, odödligt.

Efterlysning: Är det någon av Sökarens läsare som vet något mer om Den stora Solens religion? RB

ÄNGSBACKA 2004

mötesplatsen för människor i utveckling

Singelfestivalen

24–27 juni midsommarfirande

UNDER SINGELFESTIVALEN HAR du roligt och träffar nya vänner. Dagarna innehåller olika programpunkter, bland annat kortare workshops som gör det lätt att umgås och lära känna varandra.

Den amerikanske musikern Milarepa med band står för livsbejakande musik av högsta klass. I logen blir det dans på kvällarna och i cafépuben bjuds på underhållning och uppträdanden. De som vill kan gå ner till brasan... eller fortsätta på tu man hand i den ljusa midsommarnatten.

På midsommarafton blir det traditionellt firande med stor buffé och dans runt midsommarstången samt en urnordisk fruktbarsceremoni, där guden Frej och gudinnan Freja firar sin förening.

Kom till ett midsommarfirande fullt av spännande aktiviteter, där du möter nya vänner... och kanske finner en vän för livet!

Entré 2900 kr vid anmälan innan 1 juni, därefter 3200 kr.

Allt ingår – workshops, musik, mat, midsommarbuffé och boende i flerbäddsrums.

Rabatt 300 kr i tält/husvagn, tillägg 300 kr i dubbelrum.

Anmälan: Sätt in 500 kr på pg 441 85 51-0, Ängsbacka Kursgård och ange vad som avses. Anmälan är bindande.

För utförligt program: www.angsbacka.se

19–23 maj

Enlightenment Intensive

Hari Eriksson

En process där begründandet av en fråga kan förändra ditt liv för alltid.

4–9 juni

Learning the Language of Love, Co-dependency 2

Krishnananda och Amana

En kurs där du förbättrar dina relationer och fördjupar ditt samliv.

10–13 juni

Yellow Bamboo

Paul Terrell

En kraftfull metod för healing och självförsvar från Bali, där man använder sig av Chi-kraft.

The No Mind Festival

Ängsbackafestivalen

2-9 juli 2004

DEN STÖRSTA ANDLIGA FESTIVALEN i Skandinavien, internationellt känd för sina unika lärare från olika visdomstraditioner, har under det senaste sju åren ständigt växt i storlek. Den varma atmosfären, där det är lätt att finna öppna hjärtan och nya vänner, lockar varje år nya deltagare. Festivalen har nu mer än 1000 besökare.

Varje dag finns det *mer än 30 olika prova-på-workshops att välja mellan*, med de bästa andliga lärarna från hela världen. Kvällstid blir det såväl stora konserter med internationellt erkända musiker som spontana musikhappenings.

I år har vi glädjen att presentera världsstjärnor som den internationellt ledande mantrasångaren **Krishna Das** och den av BBC topprankade gruppen **The Overtone Choir**.

Giraffspråkets grundare **Marshall Rosenberg** demonstrerar sin metod Non Violent Communication (NVC), en revolution inom öppet-hjärta kommunikation och konfliktlösning. **Hajjar Gibran**, släkt till Kahil Gibran (Profeten) presenterar sin workshop The Grace. Den indianske åldermannen **Medicin Story** berättar sina läkehistorier och vi får träffa den kristne mystikern **Blake**.

Den färgstarka, kvinnliga satsangläraren **Prajnaji** från Panama undervisar i meditation och österländsk visdom. **Bernie Prior** håller satsang, liksom **Nukunu** och **Anette Carlström**. I Enlightenment Intensive med **Hari Eriksson** får du en glimt av upplysningen genom begrundandet av en enkel fråga.

Nancy Stubbs, elev till Gay och Kathlyn Hendricks, håller workshops i relationer och Co-dependency. **Rahasya** och **Nura Kraft** undervisar i Tantra och Sacred Sex. **Helena Montelius** leder workshops för tonåringar och föräldrar. **Swagito** låter oss prova Bert Hellingers Familjekonstellationer.

I det för i år nya **Kreativitetstältet** kommer många spännande saker att hända, bl.a. målarworkshops med den kvinnliga japanska målarmästaren **Meera**.

För första gången i Europa får vi se de två peruanska shamanerna **Don Alberto** och **Don Ramon**. Musikern **Kailash** leder också shamanska ritualer och **Peggy Dylan**, som introducerade glödvandringen i västvärlden, håller ett av festivalens mest omskrivna arrangemang - **Den stora glödvandringen**.

Dansakademins grundare **Anne Grundel** inspirerar oss med frigörande dans och **Harnam Sing** håller yogaklasser. **Paul Terrell** introducerar The Process of Empowerment, ett sätt att återfå sin kraft och bli initierad in i vuxenlivet. Paul lär också ut den balinesiska healing- och självförsvarsmetoden, Yellow Bamboo, där motståndaren golvas med chi-kraft.

I den nya **Sacred Healing Circle** kan du vila i den helande tystnaden eller prova olika individuella behandlingsformer. Energibalanseringen ETB, lärs ut av **Barth Smyth** och **IngMarie Rough** leder Humaniversitys meditationer.

Musiken blir grädden på moset. **Danny Becher**, en av västvärldens främsta övertonssångare guidar oss till ljudet av sjungande tibetanska skålar. **Joakim Kohls**, **Ann Blom**, **Peo Hagfeldt** och **Eva Sanner** ingår i festivalens husband. De spelar till Heart Dance med **Eli Helland**, **Pratibha** och **Omesh**. Den populära öppna scenen med **Bertil Twede** och **Mattis Olsson** får stämningen i Caféet att vibrera. I stora ladan blir det konserter med världsmusiker, som **Ravi**, **Praful**, **Maneesh**, **Suvarna**, **Samir** och **Peru**.

I år byggs även **Barn- och ungdomsfestivalen** ut med mer lek, barnworkshop, dans och musik speciellt anpassad för olika åldersgrupper.

För utförligt program: www.angsbacka.se

12-19 juni

**Inner Child
Co-dependency Training**

Krishnananda (Dr. Thomas Trobe)
och Amana (Gitte Trobe)

Terapeututbildning för dig som arbetar
med människor eller vill bli terapeut.

9 juli

**Sångworkshop med
Krishna Das**

An Evening of Chanting with the
Chant Master of American Yoga.
Kl 18.00-22.00 på Ängsbacka.
Entré 500 kr

10 juli

Konsert med Krishna Das

I Stockholm på Musikmuset,
Sibyllegatan 2, kl.18.00.
Entré 250 kr. Fököp: Multi Kulti,
Organic Green och vid dörren.
Ta gärna med kudde eller filt!

Deva Premal

4500 kr vid anmälan innan
1 juni, därefter 4800 kr. Allt ingår – workshops,
konserter, vegetarisk mat och campingplats.

Unga vuxna 19–22 år: 3200 kr,
tonåringar 13–15 år: 2000 kr, barn 4–12 år: 1400 kr.

Hyra tält 300 kr, husvagnsplats med el 800 kr, sovsalsbädd 600 kr, enkelrum 1800 kr, dubbelrum 2800 kr. Priset avser hela veckan.

Sätt in 500 kr per person på pg 441 85 51-0, Ängsbacka Kursgård. Ange vad som avses. Anmälan är bindande. Vid anmälan av barn ange namn och ålder. Lägg till 300 kr om du vill reservera rum, sovsal, tält eller husvagnsplats.

*För information om det längre volontärprogrammet **Festival Camp** 20 juni–11 juli se hemsidan.*

För utförligt program: www.angsbacka.se

Helgintensiv med Byron Katie

Möt grundaren till metoden The Work i Stockholm! Plats, tid och pris: www.angsbacka.se eller www.thework.org

Frigörande dans

Anne Grundel

Sommarkurs i frigörande dans. Gästmusiker: Kailash och den afrikanska trumgruppen Blå Björk.

Tantra Alchemy for Partners in Love

Rahasya och Nura

En ovärderlig gåva för par som vill öppna upp nya dimensioner i kärlekslivet.

Yogafestivalen

13-18 juli

DET VI MLAR AV OLIKA YOGAFORMER - vad skiljer dem åt?
Vilken passar mig?

Under en ny festival i Ängsbackas regi får alla som är intresserade chansen att utforska det växande utbudet av yoga. Lärare från olika yogatraditioner håller klasser för såväl nybörjare som för erfarna yogautövare. Därtill blir det ceremonier för att rena kropp och själ. Det serveras också spännande vegetarisk mat.

Kom och upptäck Yogafestivalen - en blivande klassiker!

FESTIVALEN INNEHÅLLER

Yoga

Ashtangayoga, Hathayoga, Iyengaryoga, Kundaliniyoga, Power yoga och andra yogaformer.

Spännande prova-på

Du kan även prova meditation, ayurvedisk medicin, balne-
sisk healing och qigong.

Läcker vegetarisk mat

I caféet bjuds det på underhållning. Här kan du också köpa
färskpressade juicer, hälsodrinkar, nybakat fullkornsbröd,
läckra bakverk och nyttiga sötsaker.

Naturupplevelser

Det finns gott om möjligheter till sol och bad, simturer,
skogspromenader... och till att bara ligga i gröngräset och
titta på molnen.

Kroppsbehandlingar

Du kan också ta olika behandlingar i ayurvedisk massage,
klassisk massage, inversionsterapi, reiki och shiatzu.

Entré 3200 kr vid anmälan innan 1 juni, därefter 3500 kr
Allt ingår - mat, workshops och boende i flerbäddsrums.
Rabatt 500 kr i tält eller husvagn, tillägg 500 kr i dubbelrum

300 kr rabatt vid anmälan innan 1 juni!

Anmälan

Sätt in 500 kr per person på pg 441 85 51-0, Ängsbacka
kursgård och ange vad som avses. Anmälan är bindande.

15 september-15 december

Tremånaders programmet

Ett längre utvecklingsprogram med boende på Ängsbacka - nu i samarbete med Försäkringskassan.

För utförligt program: www.angsbicka.se

Hyr Ängsbacka!

Här kan du förlägga dina kurser,
konferenser och fester.

Tel. 0553-100 35

E-post: info@angsbicka.se

Årets Företag 2004

Ängsbacka Kursgård har utsetts till
Årets Företag av Molkoms Företagar-
förening.

Motivering: För Ängsbackafestivalen
och för att ha satt Molkom på världs-
kartan.

Ett stort tack till Molkoms företagare!

Information

Ängsbacka kursgård
660 60 Molkom

e-post: info@angsbicka.se
tel: 0553-100 35

